

153.43

12837

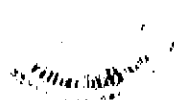
8.3

ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย

ปริญญาโท

ของ

วรวิทย์ พึ่งวิวัฒน์กุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

ตุลาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

85079

**ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของสมาธิศึกษาผู้แทนราษฎรไทย**

**บทคัดย่อ
ของ
วรวิทย์ พึ่งวิวัฒน์ปัญญา**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2540**

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับความสามารถทางสติปัญญาและระดับความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2) เปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิหลังอาชีพ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 จำนวน 66 คน เป็นชาย 56 คน หญิง 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญา และแบบทดสอบวัดความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถทางสติปัญญาระดับปานกลาง
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้น A และชั้น 4 ตามลำดับ
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายและเพศหญิง มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน
4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 25 - 44 ปี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปี ขึ้นไป มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน
5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน
6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน

7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายและเพศหญิง มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
9. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
10. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
11. ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความสัมพันธ์กัน

**THE INTELLECTUAL AND MORAL REASONING ABILITY OF
THE MEMBERS OF THAI PARLIAMENT**

**AN ABSTRACT
BY
WORAWEE PUNGWIWATNIGUL**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University**

October 1997

The purposes of this study were 1) to study the level of the intellectual and moral reasoning ability of the members of parliament, 2) to compare the intellectual and moral reasoning ability of the members of parliament in term of sex, age, level of education and background of occupation and 3) to study the relationship between the intellectual and moral reasoning ability of the members of parliament. The samples of this study were 66 members of parliament who were elected in the general election on November 17, 1996, 56 males and 10 females. The instruments used for collecting data were the intellectual and moral reasoning ability test. The analysis were done by using t-test, one-way analysis of variance, the scheffe' test and Pearson's product-movement correlation coefficient.

The results of this study were as follows :-

1. Most of the members of parliament had the middle level of intellectual ability
2. Most of the members of parliament had the moral reasoning ability at stage A and 4.
3. There were no significant differences in the intellectual ability of the members of parliament between male and female.
4. The members of parliament who are different ages had significant difference in intellectual ability at level .05 , especially members of parliament who are 25-44 years had more intellectual ability than the ones whose ages 45-54 years and 55 years up. There were no significant differences in the intellectual ability of the members of parliament who are 45-54 years and 55 years up.

5. There were no significant differences in the intellectual ability of the members of parliament who were different in the level of education.

6. There were no significant differences in the intellectual ability of the members of parliament who were different in the background of occupation.

7. There were no significant differences in the moral reasoning ability of the members of parliament between male and female.

8. There were no significant differences in the moral reasoning ability of the members of parliament who were different in ages.

9. There were no significant differences in the moral reasoning ability of the members of parliament who were different in the level of education.

10. There were no significant differences in the moral reasoning ability of the members of parliament who were different in the background of occupation

11. There was no relationship between the intellectual and moral reasoning ability of the members of parliament.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มยุรี กุลแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มยุรี กุลแพทย์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุCHARมณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 6 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ในการทําปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาอย่างสูงจาก
รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผศ.มยุรี กุลแพทย์ กรรมการ
ควบคุมปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.อัจฉรา สุขารมณ์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบด้วยความ
เต็มใจ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วีระ สุภากิจ ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล
ด้วยคอมพิวเตอร์ และ ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ที่ให้คำปรึกษาในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณวีรวัธ สุขวลา คุณทรงพล โกวิทศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1
จังหวัดหนองคาย พรรคประชาธิปัตย์ เจ้าหน้าที่พรรคประชาธิปัตย์ และเจ้าหน้าที่รัฐสภาทุกท่าน
ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทําแบบสอบถาม
เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทําวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสุกัญญา รสานนท์ คุณวัลภา เล็กวัฒนานนท์ คุณวินัย พิงวิวัฒน์นิกุล
คุณสมาใจ แม่นปิ่น และคุณอานวย ชูเดชพุง ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณชนวนพิศ วรวิทย์สัตตญาณ และเพื่อนร่วมงานที่เคียงข้างผู้วิจัยทุกท่านที่
ให้ความช่วยเหลือในด้านเวลาการทำงาน และให้กำลังใจตลอดมา

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนพระพรหมคุณาภรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบ
พระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขออภิวาทถึงพระคุณของบิดามารดาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดี
ขอระลึกถึงพระคุณครู-อาจารย์ทุกท่านที่เคยถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้วิจัยได้เข้ามาใช้เพื่อศึกษา
ค้นคว้าจนถึงปัจจุบัน คุณความดีและประโยชน์ที่พึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่อง
บูชาพระคุณของบิดามารดา ครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณยิ่งทุกท่าน

วรวิทย์ พิงวิวัฒน์นิกุล

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก
"ทุนพระพรหมคุณาภรณ์"

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
✓จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
นิยามปฏิบัติการ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับสติปัญญา	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคม และสติปัญญา	26
เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมและการทำให้เหตุผล เชิงจริยธรรม	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาและการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	75
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	79
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	81
✓ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	81
✓เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
การวิเคราะห์ข้อมูล	91
✓สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	91

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	92
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	106
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	106
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	107
การวิเคราะห์ข้อมูล	108
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	109
การอภิปรายผล	110
ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	140
ประวัติย่อของผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละพรรค ที่ได้รับเลือกตั้งเมื่อ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539.....	82
2	แสดงระดับความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	93
3	แสดงระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร	94
4	เปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ	95
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ	96
6	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ	96
7	เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถ ทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')	97
8	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา	98
9	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา	98
10	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิหลังอาชีพ	99
11	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิหลังอาชีพ	99
12	เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ	100

13	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ	101
14	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ	101
15	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา	102
16	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา	102
17	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิภาค	103
18	วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิภาค	104
19	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถ ในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	105
20	แสดงร้อยละของประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	171
21	แสดงความถี่ ร้อยละ และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของคะแนนความสามารถ ทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	172

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงปริมาณและองค์ประกอบของสถิติปัญหาในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ.....	17
2 แสดงองค์ประกอบกลุ่ม (Group Factor) ในทฤษฎีของสเปียร์แมน.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของ อำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ คือ อำนาจอธิปไตย โดยประชาชนออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตนเข้าไปบริหารประเทศ รวมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุตสาหกรรม และอื่น ๆ ให้เจริญก้าวหน้า

ประเทศในระบอบประชาธิปไตยจะพัฒนาไปได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของประชาชนในประเทศเป็นอันดับแรก และตัวแทนของประชาชนที่เข้าไปบริหารประเทศ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรมีนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศและเป็นผู้มีจริยธรรมสูง ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 1) ได้กล่าวถึงนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความต้องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นผู้นำ และมีความเป็นประชาธิปไตยเป็นต้น และการเป็นผู้มีจริยธรรมสูง ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น นอกจากนี้ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางสติปัญญาด้วย ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 1) ความตอนหนึ่งว่า

"การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้อย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความ สุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้น เป็นเหมือนเครื่องยนต์ที่ทําให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้วเป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทําให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ คือปลอดภัยจนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบภาระงานเพื่อตนเองเพื่อส่วนรวมต่อไป ขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตย์ โดยตระหนักว่าการทำงาน สังคม และ

บ้านเมืองนั้น ถ้าชาดผู้มีความรู้ เป็นผู้บริหาร ตาเนนการ ย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้
ไปได้ยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตาม ชาดบุคคลผู้มีความรู้
ความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่ได้เลย"

นักการเมืองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นถือได้ว่าเป็นผู้มีวิชาชีพทางรัฐศาสตร์
เนื่องจากวิชารัฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม
ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องยึดหลักนิติธรรมและหลักประชาธิปไตยสูงกว่าวิชาชีพอื่น เพราะมักจะ
เป็นผู้ที่ใช้อำนาจเกี่ยวกับการบังคับโดยตรง และมีลักษณะการปฏิบัติงานที่เน้นหนักไปในการอาศัย
กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนดุลยพินิจในการทำให้คุณค่าให้โทษแก่ประชาชนมากกว่าผู้มี
วิชาชีพอื่น ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นกัน ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงจริยธรรมในการทำงานของ
ผู้มีวิชาชีพรัฐศาสตร์ก็คือ จริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั่นเอง ซึ่งเน้นหลักการใหญ่ ๆ
ที่อิงอยู่กับหลักนิติธรรมและหลักประชาธิปไตย และในแง่ของคุณค่า - คุณธรรมสำคัญ ๆ แล้ว
ได้แก่ คุณธรรมในการทำงาน เป็นต้น มีอยู่ 3 ประการ คือ การรับใช้ชาติและประชาชน
การเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของประชาชน และการพัฒนาองค์การและการพัฒนาตนเอง
(ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2538 : 52 - 53) ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจริยธรรม และ
สติปัญญาสูง ย่อมสามารถบริหารและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญคือ การออกกฎหมายและการควบคุม
การบริหารงานของรัฐบาล ยังมีบทบาทในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญอีกหลายประการ
เช่น เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ เลือกสรรบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง เป็นตัวแทนของประชาชน สะท้อนปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญ
ของประเทศ จะเห็นได้ว่าบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เป็นบทบาทที่สามารถ
เอื้อต่อการเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่สำคัญของประเทศได้เป็นอย่างดี (นิพนธ์ จันดารักษ์.
2536 : 49)

ในขณะที่ปัจจุบันนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่งมาจากการซื้อเสียง ที่เรียกว่าระบบ
ซื้อตั้ง ดังนั้นจึงขาดความชอบธรรม นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องคุณสมบัติของตัวบุคคลทั้งงานแง่ภูมิหลัง
อาชีพ จริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณทางการเมือง จนความชอบธรรมทางการเมือง
ขาดหายไป หลายคนมองดูสภาด้วยสายตาที่นำมาให้เกียรติ เพราะถือว่า เป็นสภาที่ไม่สามารถ

กรองคุณสมบัติของสมาชิก (ลิจิต ซีรเวกิน. 2535 : 241) รวมทั้งพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีทักษะและแย่งชิงเก้าอี้รัฐมนตรีเป็นประจำ หรือไม่ก็รอโอกาสรวมรัฐบาลบ้าง เพื่อหวังจะเข้าแบ่งแย่งชิงผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง จากสภาพการณ์เหล่านี้ ทำให้คณะรัฐบาลไร้เสถียรภาพและขาดประสิทธิภาพในการบริหารและพัฒนาประเทศ (สยามรัฐสัปดาหวิจารณ์. 2538 : 6)

พฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องจริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่น่าจะได้รับการติดตามและศึกษาว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากน้อยเพียงไร เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จัดอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและตอนกลางเป็นส่วนใหญ่ พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2523 : 53 - 59) ได้กล่าวถึงภาระพัฒนาของบุคคลวัยผู้ใหญ่ว่า จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ เศรษฐกิจ สังคม ต้องรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และครอบครัว ในช่วงสิบปีแรกของวัย ความสามารถทางสติปัญญาจะมีพัฒนาการอย่างสูง รวมไปถึงพัฒนาการทางจริยธรรมด้วย ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์และโคลเบอร์ก อธิบายไว้คล้าย ๆ กันว่า การที่บุคคลจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นได้นั้น องค์ประกอบที่จำเป็นก็คือ สติปัญญาและการคิด เพราะสติปัญญาจะทำให้บุคคลสามารถจดจำ หนีจิกิเคราะห์ เข้าใจกฎเกณฑ์ ข้อบัญญัติ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับจริยธรรมได้ เมื่ออายุยังน้อยนั้นสติปัญญาและความสามารถในการคิดยังอยู่ในระดับต่ำ ความสามารถที่จะรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมจึงต่ำ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตขึ้น สมองมีพัฒนาการสูงขึ้น ความสามารถทางสติปัญญาและการคิดก็จะสูงขึ้น ทำให้สามารถที่จะจดจำเข้าใจและรับรู้จริยธรรมที่สูงขึ้น ซึ่งมีความซับซ้อนและยากได้ (รักศล มีคุณ. 2524 : 15)

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก (ศิริพร แยมิน. 2530 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. 1932 and Kohlberg. 1969) ได้ทำการตัดสินใจเหตุการณ์และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ทั้งนี้ เพราะการศึกษาลักษณะทางจริยธรรมด้านอื่นทำได้ยากและไม่สามารถแสดงพัฒนาการได้อย่างชัดเจน ซึ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมนี้มีผลต่อเนื่องต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบด้วยความสามารถทางสติปัญญา ดังนั้น การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลนั้น จึงมีผลต่อการ

ตัดสินใจเชิงจริยธรรม และปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมของบุคคลนั่นเอง ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมุ่งเน้นศึกษาทั้งความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ควบคู่กันไป เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินระดับสติปัญญา และระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ และเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางสติปัญญาและระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับตัวแปรต่าง ๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิหลังอาชีพ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงระดับความสามารถทางสติปัญญา และระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และทราบความแตกต่างในความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิหลังอาชีพ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับสติปัญญา และจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 393 คน เป็นชาย 371 คน หญิง 22 คน ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต่างเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 มีพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 11 พรรค

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ได้มาด้วยวิธีการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 194 คน (Yamane. 1970) เป็นชาย 182 คน หญิง 12 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 1 ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง
2. อายุ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 25 - 34 ปี, 35 - 44 ปี, 45 - 54 ปี, 55 - 64 ปี และ 65 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี
4. ภูมิหลังอาชีพ แบ่งเป็น 6 กลุ่ม คือ รับราชการ ค้าขายหรือนักธุรกิจ นักการเมือง พนักงานหรือลูกจ้าง นักกฎหมายหรือทนายความ เกษตรกร

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ความสามารถทางสติปัญญา
2. ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ตอนที่ 2 ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่อไปนี้ คือ

1. ความสามารถทางสติปัญญา
2. ความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตเลือกตั้งหรือประเทศ ตามความหมายที่กล่าวถึงในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539
2. อายุ หมายถึง อายุจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งนับเป็นจำนวนปี แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ
 - 25 - 34 ปี
 - 35 - 44 ปี
 - 45 - 54 ปี
 - 55 - 64 ปี
 - 65 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี
4. ภูมิหลังอาชีพ หมายถึง หน้าที่หรือการงานซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำอยู่เพื่อเลี้ยงชีพก่อนได้รับเลือกตั้ง แบ่งเป็น 6 กลุ่มคือ รับราชการ ค้าขายหรือนักธุรกิจ นักการเมือง พนักงานหรือลูกจ้าง นักกฎหมายหรือทนายความ เกษตรกร

นิยามปฏิบัติการ

1. ความสามารถทางสติปัญญา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสังเกต การเข้าใจอย่างแจ่มชัด การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และการคิดแบบนามธรรม เพื่อที่จะปรับตัวและแก้ปัญหาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดสติปัญญาของราเวน (Raven. 1962) ที่ชื่อว่าแบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริซีสลับก้าวหน้า (The Advanced Progressive Matrices Test)

ประกอบด้วยลวดลายหรือแมทริกซ์ แต่ละรูปมีส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งผู้รับการทดสอบต้องเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ 8 ตัวเลือก มาเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เข้าชุดกัน แบบทดสอบชุดนี้ใช้กับบุคคลที่มีอายุสูงกว่า 11 ปีขึ้นไป และมีความสามารถทางสมองปกติ แบบทดสอบแบ่งเป็นตอนย่อย ๆ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 มีจำนวนข้อปัญหา 12 ข้อ มี 8 ตัวเลือก เรียงจากง่ายไปยาก ใช้ทำการทดสอบเพื่อทำการตัดสินใจขั้นต้นว่า ผู้รับการทดสอบเป็นพวกเร่ง หรือปานกลาง หรือฉลาด ถ้าผู้ได้รับการทดสอบตอบข้อปัญหาในตอนที่ 1 ได้ถูกต้องน้อยกว่า 6 ข้อ จะถือว่าเป็นพวกเร่ง และไม่ได้รับการทดสอบตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 มีข้อปัญหาที่ต้องใช้ความคิดแบบนามธรรม รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ มี 8 ตัวเลือก

แบบทดสอบชุดนี้ไม่จำกัดเวลา แต่ส่วนใหญ่มักใช้เวลาประมาณ 40 นาที

การตรวจให้คะแนน ข้อที่ทำได้ข้อละ 1 คะแนน ข้อผิดได้ 0 คะแนน รวมคะแนนของตอนที่ 2 ทั้งหมด 36 คะแนน

เกณฑ์ที่ใช้ประเมินความสามารถทางสติปัญญาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้
คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ถือว่า เป็นผู้มีความสามารถทาง
สติปัญญาสูง

คะแนนอยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26-74 ถือว่า เป็นผู้มีความสามารถทาง
สติปัญญปานกลาง

คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ถือว่า เป็นผู้มีความสามารถทาง
สติปัญญาต่ำ

2. ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือก หรือไม่เลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องแสดงมูลเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล และเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้นด้วย จากแนวทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้แบ่งขั้นการพัฒนาจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น ซึ่งจัดไว้เป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ

ระดับที่ 1 คือ ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) ได้แก่

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการเชื่อฟังเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน

ระดับที่ 2 คือ ระดับมีจริยธรรมตามเกณฑ์ (Conventional Level) ได้แก่

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม

ระดับที่ 3 คือ ระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level)

ได้แก่

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามค่านิยมและข้อตกลงของสังคม

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการยึดอุดมคติสากล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถ

ในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากแบบทดสอบ เดอะดีไฟนิง อีชวส์ เทสต์ หรือ ดีไอที (The Defining Issues Test : D.I.T.) ของเรสต์ (Rest. 1974) ที่แปลเป็นภาษาไทย โดย สุพัตรศรี ชุมทรัพย์ และคนอื่น ๆ (2522) ซึ่งสร้างโดยปรับจากแนวทฤษฎีของโคลเบอร์ก โดยแบ่งขั้นพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็น 6 ขั้นเช่นเดียวกัน แต่ตัดขั้นที่ 1 ออก คือ การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษออกไป เนื่องจากแบบทดสอบดีไอที (D.I.T.) พัฒนาขึ้นเพื่อใช้วัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไปของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ดังนั้นพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเรสต์ในการวิจัยครั้งนี้ จึงเริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 2 และมีการแบ่งขั้นย่อยที่แตกต่างไปจากขั้นพัฒนาการของ โคลเบอร์ก ดังนี้คือ

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน

ขั้นที่ 3 มุ่งให้ผู้อื่นยอมรับตน

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสังคม

ขั้นที่ 5 ใช้หลักความคิดทางจริยธรรม ซึ่งแบ่งเป็นขั้นย่อยได้ 2 ขั้น คือ

ขั้น 5A แสดงความเห็นชอบต่อหลักเกณฑ์ทางสังคมโดยวิธีการ
แบบประชาธิปไตย

ขั้น 5B เริ่มมีอุดมการณ์ในการสร้างสรรค์ เพื่อให้สังคมอยู่ใน
สภาพที่เต็มไปด้วยความรักและสันติภาพ

ขั้นที่ 6 ให้หลักเกณฑ์ขั้นสูง ซึ่งเป็นอุดมคติสากล

ขั้น P (Principle Moral Stage) เป็นขั้นพัฒนาการที่ได้
จากการรวมคะแนนขั้นพัฒนาการขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 เป็นขั้นที่แสดงว่าบุคคลได้มีการพัฒนาการทาง
จริยธรรมมากน้อยเพียงใด คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมขั้น P นี้ ใช้เป็นดัชนีบอกพัฒนาการทาง
จริยธรรมโดยรวม (Overall Development)

ขั้น A เป็นขั้นพิเศษที่อยู่ระหว่างคะแนนขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ซึ่ง
แสดงถึงบุคคลที่ขอบต่อต้านและประชดสังคม ประเพณีต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อแสวงหาประโยชน์
อย่างเอารัดเอาเปรียบของคนรวย

ขั้น N เป็นขั้นแสดงถึงบุคคลที่ไม่แสดงเด่นชัดว่าอยู่ในขั้นพัฒนา-
การทางจริยธรรมขั้นใด ซึ่งจัดเป็นพวกไม่มีขั้น (Non Type) หรือขั้นรวม (Mixed Type)

ขั้น M (M Score) เป็นขั้นที่ใช้คัดบุคคลที่ไม่ตั้งใจทำแบบ
ทดสอบหรือตอบแบบเสแสร้ง โดยเลือกข้อความที่เป็นตัวลวงเป็นส่วนใหญ่ ถ้าบุคคลใดมีคะแนน
มาตรฐานในขั้น M มากกว่า +1.00 ให้คัดออกจากการศึกษาครั้งนี้

การตรวจและเกณฑ์การให้คะแนนทำตามคู่มือของเรสต์ (Rest.
1974) ซึ่งผู้วิจัยเสนอว่าในบทที่ 3

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแยกตามหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับสติปัญญา
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคม และสติปัญญา
3. เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมและการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาและการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับสติปัญญา

ความหมายของสติปัญญา

นักจิตวิทยาได้ศึกษาเรื่องสติปัญญาอย่างกว้างขวาง และให้คำจำกัดความของสติปัญญาไว้ดังต่อไปนี้

เทอร์แมน (สุรางค์ ใจวัตรตระกูล. 2536 : 75 ; อ้างอิงมาจาก Terman. 1916) ได้ให้ความหมายของสติปัญญาว่า เป็นความสามารถในการคิดแบบนามธรรม (Abstract Thinking) ของแต่ละบุคคลได้ดีและรวดเร็ว

กู๊ด (Good. 1945 : 222) ได้ให้ความหมายของคำว่า สติปัญญา ไว้ 3 นัย คือ

1. สติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างรวดเร็วและประสบความสำเร็จ ตลอดจนมีความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์
2. สติปัญญา หมายถึง สมรรถภาพในการรวบรวมประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
3. สติปัญญา หมายถึง ระดับความสามารถซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบเชาว์ปัญญา ระดับความสามารถที่ปรากฏออกมาให้เห็น มีประโยชน์ในการทำนายผลสำเร็จในการเรียน และการประกอบอาชีพ

บินด์ (Wechsler. 1958 : 6 ; citing Binet. n.d.) กล่าวว่า สติปัญญา คือ

1. ความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่ตน
ประสบ

2. ความสามารถในการเรียนรู้

3. ความสามารถที่จะคิด และมีความคิดอย่างนามธรรม

เวกสเลอร์ (Wechsler. 1958 : 7) กล่าวว่า สติปัญญา คือ ความสามารถทั้งหมด
ของบุคคลที่แสดงออกอย่างมีความหมาย มีเหตุผล และมีประสิทธิภาพในการติดต่อกับสิ่งแวดล้อม

ราเวน (Raven. 1962 : 2) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ กล่าวว่าสติปัญญา หมายถึง
ความสามารถในการสังเกต (Observation) การเข้าใจอย่างแจ่มชัด (Clear Thinking)
และการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ (Logical Method of Reasoning)

มอสโควิทซ์ (Moskowitz. 1969 : 246 - 248) กล่าวว่า สติปัญญาหมายถึงคุณภาพ
หรือประสิทธิภาพของพฤติกรรมที่บุคคลนั้น แสดงออกภายในช่วงเวลาที่กำหนดให้แน่นอน รวมทั้ง
ความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้สำเร็จและรวดเร็ว

สตัดดาร์ด (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2523 : 37 - 38 ; อ้างอิงมาจาก Stoddard.
n.d.) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน กล่าวว่า สติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการทำกิจกรรม
ที่ยากซับซ้อน เป็นนามธรรม นำไปสู่เป้าหมาย มีคุณค่าต่อสังคม มีการริเริ่มใหม่ ซึ่งต้องอาศัย
สมาธิ ความอดทนและแรงจูงใจ

เวอร์นอน (Vernon. 1973 : 9) สรุปความหมายของสติปัญญาไว้ 3 นัย คือ

1. สติปัญญา หมายถึง สมรรถภาพของบุคคลที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งได้รับถ่ายทอดมาจาก
บรรพบุรุษโดยผ่านยีน (Gene) สมรรถภาพนี้จะเป็นตัวกำหนดความสามารถของความเจริญเติบโต
ทางสมองของมนุษย์

2. สติปัญญา หมายถึง ความเฉลียวฉลาดของบุคคลในการเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว
มีการคิดการให้เหตุผลและการสรุปที่มีประสิทธิภาพ

3. สติปัญญา หมายถึง อายุสมอง หรือคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบสติปัญญา ซึ่งเป็นที่
นิยมกันอย่างแพร่หลาย

เพียเจท์ (Piaget) ได้อธิบายถึงสติปัญญาว่า เป็นความสามารถในการคิด ความสามารถในการวางแผนและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความสามารถดังกล่าวจะพัฒนาจากความคิด ความเข้าใจในระดับง่าย ๆ ในวัยเด็กไปสู่ระดับที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นในวัยผู้ใหญ่ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2523 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. n.d.)

นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของคำว่า สติปัญญาไว้แตกต่างกัน ศาสตราจารย์แม็คเนมาร์ (Mc. Nemar) แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้ศึกษาคำจำกัดความของคำว่า สติปัญญา และสรุปว่า ความหมายของสติปัญญาที่นักจิตวิทยาได้เน้นอาจแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ (สุรางค์ ใจวัตรกุล. 2536 : 75)

กลุ่มที่ 1 ให้ความสำคัญความของสติปัญญาว่า เป็นความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม บุคคลที่มีสติปัญญาสูงจะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าบุคคลที่มีสติปัญญาต่ำ

กลุ่มที่ 2 เน้นความหมายของสติปัญญาว่า คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving) บุคคลที่มีสติปัญญาสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาดีกว่าบุคคลที่มีสติปัญญาต่ำ

กลุ่มที่ 3 สติปัญญา คือ ความสามารถในการคิดแบบนามธรรม

กลุ่มที่ 4 สติปัญญา คือ ความสามารถในการเรียนรู้ บุคคลที่มีสติปัญญาสูง จะสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าบุคคลที่มีสติปัญญาต่ำ

จากแนวความคิดต่าง ๆ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สติปัญญา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสังเกต การเข้าใจอย่างแจ่มชัด การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และการคิดแบบนามธรรม เพื่อที่จะปรับตัวและแก้ปัญหาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดสติปัญญา

ทฤษฎีเกี่ยวกับสติปัญญา

การศึกษาเกี่ยวกับสติปัญญา แบ่งได้เป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่เน้นการศึกษาพัฒนาการของสติปัญญากับกลุ่มที่มุ่งศึกษาโครงสร้างของสติปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory)

เพียเจต์ (Piaget) เป็นผู้สร้างทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ได้ศึกษาถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ โดยเพียเจต์สนใจกระบวนการและวิธีคิดของเด็กมากกว่าผลการตอบสนองจากความคิดของเด็ก เขากล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยอาศัยกระบวนการทำงานที่สำคัญของโครงสร้างทางสติปัญญา ซึ่งประกอบด้วย "กระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง" (Assimilation) คือ กระบวนการที่พยายามจะนำเอาข้อมูลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมมาปรับให้เข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิมตามระดับสติปัญญาที่บุคคลจะสามารถรับรู้ต่อสิ่งนั้น ๆ ได้ และ "กระบวนการปรับขยายโครงสร้าง" (Accommodation) คือ กระบวนการที่บุคคลปรับโครงสร้างความคิด หรือโครงสร้างทางสติปัญญาของตนเองให้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่จะรับเข้าไป กระบวนการทั้งสองนี้ จะทำงานร่วมกันตลอดเวลาเพื่อรักษาความสมดุล (Equilibrium) และผลของการทำงานของกระบวนการดังกล่าวจะเกิดเป็นโครงสร้าง (Schema) ขึ้นในสมอง โครงสร้างต่าง ๆ จะพัฒนาขึ้นตามระดับอายุ พัฒนาการจะเป็นไปตามลำดับจะข้ามขั้นไม่ได้ แต่อัตราของพัฒนาการอาจมีความเร็วช้าแตกต่างกันในตัวเด็กแต่ละคน (เยาวยา เดชะคุปต์. 2536 : 17 ; อ้างอิงมาจาก นิรมล ชยุตสาหกิจ. 2524 : 2 - 3 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 4)

ในการศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาด้านการคิดนั้น เพียเจต์ยึดแนวความคิดพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. ขั้นต่างๆ ของพัฒนาการของร่างกายย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสติปัญญาและการคิด
2. พัฒนาการโครงสร้างทางสติปัญญาและการคิดนั้น เป็นผลของการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม
3. โครงสร้างทางสติปัญญาและการคิดนั้น พัฒนามาจากการกระทำ (Action) ของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม ในทฤษฎีของเพียเจต์ กิจกรรมทางสติปัญญาและการคิดพัฒนามาจากการกลไกการสัมผัส การเคลื่อนไหว และการกระทำไปสู่กิจกรรมที่ต้องใช้สัญลักษณ์และภาษา
4. ทิศทางของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมนั้น จะมุ่งไปสู่ระดับความสมดุลที่สูงขึ้น (ประสาธ อิศรบริดา. 2523 : 121 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. 1968 : 15)

เพียเจต์ถือว่าเด็กทุกคนตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และปฏิสัมพันธ์นี้ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา เพียเจต์แบ่งองค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา มี 4 องค์ประกอบ คือ (สุรางค์ ใจวัฒนะกุล. 2536 : 35),

1. วุฒิมาวะ (Maturation) เพียเจต์กล่าวว่า การเจริญเติบโตด้านสรีรวิทยา โดยเฉพาะเส้นประสาทและต่อมไร้ท่อ มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญา หรือจะต้องจัดประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความพร้อมหรือวัยของเด็ก

2. ประสบการณ์ (Experience) ทุกครั้งที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ก็จะเกิดประสบการณ์ออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 ประสบการณ์ที่เนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (Physical Environment)

2.2 ประสบการณ์เกี่ยวกับการคิดหาเหตุผลและทางคณิตศาสตร์ (Logico - Mathematical Experience) ซึ่งมีความสำคัญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์

3. การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social Transmission) หมายถึง การที่พ่อแม่ครู และคนที่อยู่รอบตัวเด็กจะถ่ายทอดความรู้ให้เด็กหรือสอนเด็กที่พร้อมจะรับถ่ายทอด ด้วยกระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง หรือการปรับขยายโครงสร้างทางสติปัญญา

4. กระบวนการพัฒนาสมดุล (Equilibration) หรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Self - Regulation) ซึ่งอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เพื่อจะปรับความสมดุลของพัฒนาการทางสติปัญญาขึ้นไปอีกขั้นหนึ่งที่สูงกว่า โดยใช้กระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้างและการปรับขยายโครงสร้างทางสติปัญญา

ขั้นตอนของพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

เพียเจต์ได้แบ่งขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญา ออกเป็น 4 ขั้นใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้ (พยอม วงศ์สารศรี. 2526 : 155 - 156 ; สุรางค์ ใจวัฒนะกุล. 2536 : 36 - 43)

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensori - Motor Stage) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี เป็นระยะที่เด็กเรียนรู้จักการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ และการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ทางปาก หู และตา ต่อสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

พัฒนาการขั้นนี้สำคัญมาก เพราะเป็นช่วงที่เด็กก่อโครงสร้างผ่านทางความคิดซึ่งนำไปสู่การรับรู้ และการพัฒนาด้านการรู้คิดในภายหลัง เพียเจต์แบ่งขั้นย่อยออกเป็น 6 ขั้น ซึ่งรวมพฤติกรรมต่อไปนี้ตามลำดับ คือ การดูด การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น กำมือโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย ในระยะต่อมาการเคลื่อนไหวจึงเริ่มมีจุดมุ่งหมาย พฤติกรรมที่ทําจะเป็นไปเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเข้าใจเกี่ยวกับความมีตัวตนของวัตถุ และเริ่มรู้ว่าตนเองเป็นอิสระแยกจากสิ่งอื่น เด็กสามารถเลียนแบบหรือเลียนการเคลื่อนไหวจากผู้อื่น ระยะต่อมาเด็กจะเริ่มทดลองพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย และมีความคิดริเริ่มในระยะสุดท้ายของขั้นนี้ เป็นระยะที่เด็กเริ่มนำความคิดในการแก้ปัญหาโดยไม่เพียงแต่ลองผิดลองถูกเท่านั้น เด็กจะเริ่มเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและสามารถที่จะอนุมานความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้สามารถที่จะจินตนาการก่อนที่จะเริ่มแสดงพฤติกรรม รวมทั้งสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ โดยไม่จำเป็นต้องเห็นตัวอย่างจริง ๆ แต่เลียนแบบจากความจำ

2. ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 2 - 7 ปี ความคิดของเด็กวัยนี้ยังขึ้นอยู่กับการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ การคิดของเด็กเริ่มมีเหตุผล แต่ยังไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลอย่างลึกซึ้ง เด็กเริ่มมีความสามารถในการใช้ภาษา เริ่มเรียนรู้ภาษาพูดสามารถที่จะบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันสามารถที่จะเรียนรู้ถึงสัญลักษณ์และใช้สัญลักษณ์ได้ดี เด็กวัยนี้มักจะเล่นสมมติ เช่น พูดกับตุ๊กตาเหมือนพูดกับคนจริง ๆ จะมีความตั้งใจที่ละอย่าง ยังไม่สามารถที่จะเข้าใจว่าสิ่งที่เท่ากันแม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างหรือแปรสภาพหรือเปลี่ยนที่วางควรจะยังคงเท่ากัน และยังไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบสิ่งของมากและน้อย ยาว และสั้นได้อย่างแท้จริง ยังมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) ไม่สามารถที่จะเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่นหรือไม่ได้คิดว่าผู้อื่นเขาจะคิดอย่างไร

3. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 7 - 11 ปี เด็กเริ่มมีการคิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Non - Egocentric) ระยะนี้เด็กจะคิดอย่างมีเหตุผล แต่กระบวนการคิดและการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาจะต้องอาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรม วัตถุหรือเหตุการณ์ที่ประจักษ์จริง ๆ อยู่ เริ่มมีเหตุผลและใช้เหตุผลในเชิงตรรกศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมได้แต่ยังไม่สมบูรณ์ มีความคิดที่ยึดหยุ่นมองเห็นเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ได้หลายแง่หลายมุม มองเห็นความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ (Conservation) มองเห็นความ

สัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนรวมและส่วนย่อยได้ เด็กวัยนี้จะสามารถสร้างภาพในใจ เช่น อธิบายแผนที่แบ่งกลุ่ม หรือจัดหมวดหมู่เรียงลำดับ (Serialization) และคิดย้อนกลับ (Reversibility) ได้

4. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 11 ปี - วัยผู้ใหญ่ เป็นขั้นที่โครงสร้างทางสติปัญญาพัฒนาอย่างสมบูรณ์ เด็กในวัยนี้จะมีความคิดเท่าผู้ใหญ่ อาจจะแตกต่างกันที่คุณภาพเท่านั้น เนื่องจากประสบการณ์ต่างกัน ลักษณะสำคัญ คือ สามารถที่จะคิดถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม คิดหาเหตุผลได้นอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถคิดหาเหตุผลแบบตรรกศาสตร์ (Logical Thinking) สามารถตั้งสมมติฐานและทดสอบสมมติฐานได้สนใจในการสร้างทฤษฎีและกฎเกณฑ์ ชอบสร้างจินตนาการ นอกจากนี้ยังสามารถสะท้อนภาพของตนเองออกมาได้ เช่น สามารถอธิบายความรู้สึกหรือความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ลักษณะเช่นนี้ทำให้เด็กมองเห็นตนเองตามที่เป็นจริงได้ ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งสามารถประเมินความคิดของตนเองได้ ในขั้นสูงสุดนี้เด็กจะสามารถคิดย้อนกลับในขั้นสูงจึงสามารถหยั่งรู้ถึงการอุปมาอุปไมย การเปรียบเทียบและการประชด

การทดสอบสติปัญญาของกลุ่มที่ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญานั้น ได้ทดสอบเป็นรายบุคคลด้วยเครื่องมือหลายอย่างเพื่อตัดสินว่าบุคคลแต่ละคนมีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในระดับใด ผลของการทดสอบไม่ได้บ่งชี้ออกมาเป็นคะแนนไอคิว (ชุมพร ยงกิตติกุล. 2524 : 7)

2. ทฤษฎีโครงสร้างสติปัญญา

นักจิตวิทยาอีกกลุ่มหนึ่งสนใจศึกษาเกี่ยวกับสติปัญญา และเสนอเป็นทฤษฎีโครงสร้างสติปัญญา โดยมุ่งที่จะจำแนกความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ว่ามีส่วนประกอบที่สำคัญอะไรบ้าง ทฤษฎีที่รู้จักกันแพร่หลาย มีดังนี้

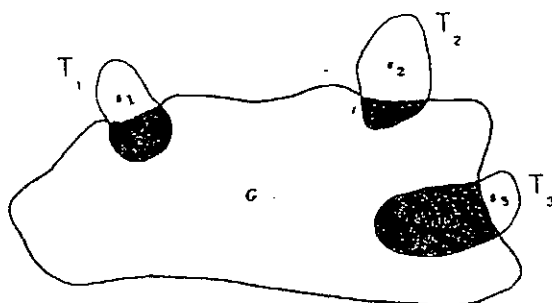
1. ทฤษฎีองค์ประกอบเดียว (Unifactor Theory) บิเน็ต (Binet)

นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศสอธิบายว่า สติปัญญาเป็นความสามารถทั่วไปเป็นลักษณะความสามารถรวม ไม่สามารถแยกจากกันได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบเดียว คือ องค์ประกอบทั่วไป (G หรือ General Factor) (อารี พันธณี. 2534 : 49 - 50) ฉะนั้นในการสร้างแบบทดสอบบิเน็ตจึงวัดความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ เหตุผล ภาษา และอื่น ๆ ความสามารถที่ได้จากการวัดเป็นคะแนนความสามารถรวม ๆ (ทองหล่อ วิภาวรินทร์. 2523 : 20)

2. ทฤษฎีสององค์ประกอบ (Two Factor Theory)

สเปียร์แมน (Spearman) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ (ประสาธน์ อิศรปริดา. 2538 : 113 - 114) ได้ศึกษาพบว่า สถิติปัญญาประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ องค์ประกอบทั่วไป (G หรือ General Factor) กับองค์ประกอบเฉพาะ (S หรือ Specific Factor)

ในทฤษฎีของสเปียร์แมน การปฏิบัติงานใด ๆ เช่น การซ่อมรถ การเล่นดนตรี การทำบัญชี การเขียนบทละคร ฯลฯ ล้วนต้องใช้ทั้งความสามารถทั่วไป (G) และความสามารถเฉพาะ (S) โดยที่ความสามารถทั่วไปจะเป็นตัวประกอบร่วมในงานทุกชนิด ส่วนความสามารถเฉพาะจะแตกต่างกันไปตามประเภทของงาน นอกจากนี้ปริมาณของแต่ละองค์ประกอบยังเป็นตัวกำหนดความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เช่น ในการวาดรูป นาย ก. อาจทำได้ดีกว่า นาย ข ทั้ง ๆ ที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยเฉลี่ยของนาย ก. ต่ำกว่านาย ข. กรณีนี้อธิบายได้ว่า นาย ก. มีความสามารถเฉพาะเกี่ยวกับการวาดรูปดีกว่านาย ข. ในขณะที่นาย ข. มีความสามารถทั่ว ๆ ไปดีกว่านาย ก.

ภาพประกอบ 1 แสดงปริมาณและองค์ประกอบของสถิติปัญญาในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

จากภาพจะเห็นว่า

งานชนิดที่ 1 (T_1) จะใช้ความสามารถทั่วไป (G) กับความสามารถเฉพาะ
ชนิดที่ 1 (S_1)

งานชนิดที่ 2 (T_2) จะใช้ความสามารถทั่วไป (G) กับความสามารถเฉพาะ
ชนิดที่ 2 (S_2)

งานชนิดที่ 3 (T_3) จะใช้ความสามารถทั่วไป (G) กับความสามารถเฉพาะ
ชนิดที่ 3 (S_3)

ซึ่งเขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้ดังนี้

$$T_1 = M_1G + N_1S_1$$

$$T_2 = M_2G + N_2S_2$$

$$T_3 = M_3G + N_3S_3$$

หรือ

$$T_1 = M_1G + N_1S_1$$

เมื่อ T_1 = งานหรือกิจกรรมที่ทำ

G = องค์ประกอบหรือความสามารถทั่วไป

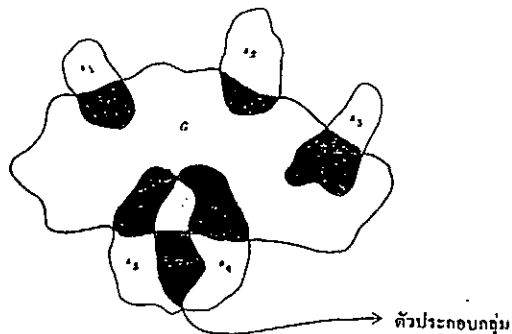
S_1 = องค์ประกอบหรือความสามารถเฉพาะ

M_1 = ปริมาณขององค์ประกอบหรือความสามารถทั่วไป

N_1 = ปริมาณขององค์ประกอบหรือความสามารถเฉพาะ

ในระยะหลังทฤษฎีนี้ได้มีการปรับปรุง โดยมีความคิดว่า งานบางอย่างอาจใช้ความสามารถเฉพาะมากกว่า 1 อย่าง ซึ่งแสดงว่าจำเป็นต้องมีองค์ประกอบเฉพาะ (S) ร่วมกันในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ องค์ประกอบเฉพาะที่ร่วมกันนี้เรียกว่า องค์ประกอบกลุ่ม (Group Factor) (พิจารณาจากภาพประกอบ 2)

ทฤษฎีของสเปียร์แมนมีอิทธิพลต่อการศึกษาองค์ประกอบ และการวัดสติปัญญาของ นักจิตวิทยาในระยะต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอของสเปียร์แมนที่ว่า การวัดสติปัญญา ควรวัดที่องค์ประกอบทั่วไป (G) ซึ่งนักจิตวิทยารุ่นใหม่ก็ยังคงคิดเช่นนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงองค์ประกอบกลุ่ม (Group Factor) ในทฤษฎีของสเปียร์แมน

3. ทฤษฎีหลายองค์ประกอบ (Multiple Factor Theory)

เซอร์สตัน (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์./ 2533 : 83 - 84 ; อารี พันธุ์มณี. 2534 : 51 ; เขียวพา เดชะคุปต์. 2536 : 20 - 21 ; อ้างอิงมาจาก Thurston. 1938) ได้ศึกษาโครงสร้างทางสมองโดยใช้การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) แยกความสามารถต่าง ๆ ของมนุษย์ออกเป็น 7 กลุ่ม เซอร์สตันให้ชื่อว่า "ความสามารถปฐมภูมิทางสมอง" (Primary Mental Abilities) ประกอบด้วยความสามารถที่จะกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านความเข้าใจภาษา (Verbal Comprehension)

หมายถึง ความเข้าใจในการใช้ภาษา เข้าใจความหมายของคำหรือคำศัพท์ ข้อความ บทกวี เรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่าน การใช้คำอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบ การใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ให้เป็นที่เข้าใจความมีเหตุผลทางภาษาและการเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสม

2. ความคล่องแคล่วในการใช้คำ (Word Fluency) หมายถึง ความสามารถ

ในการคิด การใช้ถ้อยคำต่าง ๆ อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว สละสลวย ไพเราะ และถูกต้องสามารถ ใช้คำได้มากมายอย่างมีทักษะ ซึ่งวัดได้โดยให้หาคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรต่าง ๆ การตอบคำให้คล้องจองกัน การสลับอักษรทำให้เกิดคำใหม่ ๆ เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้ตัวเลข (Number) หมายถึง ความสามารถในการคิดคำนวณตัวเลขด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำและถูกต้อง ตลอดจนเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงปริมาณ

4. ความสามารถทางด้านความไวต่อการรับรู้ (Perception Speed) หมายถึงความสามารถในการรับรู้รายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ที่มองเห็นได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ หรือความสามารถที่จะบอกความแตกต่างและความเหมือนระหว่างของสองอย่าง เช่น ลักษณะที่แตกต่างกัน เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เป็นต้น

5. ความสามารถด้านเหตุผล (Reasoning) หมายถึง ความสามารถทางการสรุปกฎเกณฑ์ทั่วไปจากตัวอย่างได้ การคิดอย่างมีเหตุผลทั้งแบบอุปมาน (Inductive) ซึ่งเป็นการคิดเปรียบเทียบในสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และแบบอนุมาน (Deductive) ซึ่งเป็นการคิดแบบคาดคะเน คาดหมาย รวมทั้งความมีเหตุผลทางคณิตศาสตร์ด้วย องค์ประกอบเหล่านี้แสดงถึงความสามารถด้านวิจรรณญาณ การหาเหตุผล ค้นหาหาความสำคัญ ความสัมพันธ์และหลักการทั้งหลายที่สร้างกฎหรือทฤษฎีขึ้น

6. ความสามารถในการมองเห็นภาพมิติ (Space) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็น และเข้าใจความสัมพันธ์ของภาพ 2 มิติ และ 3 มิติ สามารถจำรูปร่างทรงของสิ่งของได้ แม้ว่าจะตั้งพลิกแพลงในท่าต่าง ๆ หรือเห็นความสัมพันธ์ของ Space - Form ในจินตนาการ

7. ความสามารถทางด้านความจำ (Memory) หมายถึง ความสามารถในการจำรูปภาพ ประโยค คำ อักษร และรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการระลึก จดจำ เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง ซึ่งความสามารถด้านนี้เป็นพื้นฐานของความสามารถด้านอื่น ๆ อีก 6 ด้าน

การวัดสติปัญญาตามแนวคิดของเซอร์สโตน ต้องใช้แบบทดสอบที่ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อยหลายชุด แต่ละชุดวัดความสามารถแต่ละด้าน อย่างไรก็ตามความสามารถแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอยู่มากบ้างน้อยบ้าง ความสัมพันธ์ที่พบนี้น่าจะเป็นความสามารถขององค์ประกอบทั่วไป (G) ตามทฤษฎีของสเปียร์แมน (ชุมพร ยงกิตติกุล. 2524 : 10)

4. ทฤษฎีองค์ประกอบทั่วไปสองตัว (Two General Factor Theory)

แคทเทล (Cattell) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เสนอว่า สถิติปัญญาประกอบด้วยความสามารถทั่วไป 2 ตัวประกอบ (ชุมพร บงกิตติกุล. 2524 : 10 - 11 ; อ้างอิงมาจาก Cattell. 1979) ดังนี้

1. ความสามารถทั่วไปพลูอิด (Fluid General Ability) ใช้สัญลักษณ์ " g_f " เป็นความสามารถทางสติปัญญาที่ได้รับสืบทอดทางพันธุกรรม เป็นความสามารถที่ประกอบอยู่ในกิจกรรมทางสมองทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เป็นการปรับตัวในสภาพการณ์แปลกใหม่ ไม่มีตำแหน่งที่แน่ชัดในสมองมาควบคุมความสามารถ จึงเปรียบเสมือนของไหล (Fluid) ต้องการการปรับตัวอยู่เรื่อย ๆ

2. ความสามารถทั่วไปคริสตัลไลซ์ (Crystallized General Ability) ใช้สัญลักษณ์ว่า " g_c " เป็นความสามารถทางสติปัญญาที่ได้รับผลโดยตรงจากการเรียนรู้ และจากประสบการณ์ มีตำแหน่งที่แน่ชัดในสมองที่ควบคุมความสามารถนี้ ถ้าส่วนใดของสมองได้รับความกระทบกระเทือน ความสามารถที่สมองส่วนนั้นควบคุมจะเสียไปด้วย

ความสามารถทางสติปัญญาทั้งสององค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน แต่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว แคทเทลเห็นว่าการทดสอบความสามารถทั่วไปทางสติปัญญาของบุคคลควรเน้นที่การวัด " g_f " มากกว่า " g_c " ทั้งนี้เพราะ " g_f " ไม่ได้รับผลกระทบจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม เป็นความสามารถที่แท้จริงของบุคคล แคทเทลเสนอว่าลักษณะแบบทดสอบที่ใช้วัด " g_f " ควรเป็นแบบทดสอบไม่ใช้ภาษา (Non - Verbal Test) ไม่ใช้ภาพเหมือน แต่ควรเป็นแบบทดสอบที่ใช้รูปทรงเรขาคณิตเสนอปัญหาต่าง ๆ แก่ผู้เข้าสอบ เขาเชื่อว่าแบบทดสอบประเภทนี้จะใช้วัดความสามารถทางสติปัญญาได้แม่นยำ และตรงไปกว่าแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถทั่วไปคริสตัลไลซ์ แคทเทลได้สร้างแบบทดสอบวัด " g_f " ขึ้นฉบับหนึ่ง ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 4 ชุด คือ แบบอนุกรม (Series) แบบจัดพวก (Classification) แบบอุปมาอุปไมย (Analogy) และแบบที่ให้แกปัญหาตามเงื่อนไขที่วางไว้ (Topology)

นอกจากทฤษฎีโครงสร้างสติปัญญาที่กล่าวแล้ว ยังมีทฤษฎีโครงสร้างสติปัญญา 3 มิติ เสนอโดยกิลฟอร์ด (Guilford) ทฤษฎีลำดับขั้นความสามารถเสนอโดยกลุ่มนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ นำโดยเวอร์นอน (Vernon) ซึ่งจะไม่นำมากล่าวในที่นี้

การวัดความสามารถทางสติปัญญา

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญาที่ใช้กันแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกาผู้สร้างแบบทดสอบมักจะคิดคำถามที่จะวัดสติปัญญาตามทฤษฎีที่ตนเชื่อถือ ตัวอย่างเช่น ศาสตราจารย์เทอร์แมนได้ให้ความหมายของสติปัญญาว่าเป็นความสามารถในการคิดแบบนามธรรม และยึดถือทฤษฎีองค์ประกอบเดียว จึงพยายามเลือกคำถามที่เกี่ยวกับการคิดแบบนามธรรมและเลือกคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์ภายใน (Inter - Correlation) สูง ทั้งนี้เพื่อจะวัดความสามารถชนิดเดียวกันส่วนกิลฟอร์ด เจ้าของทฤษฎีโครงสร้างสติปัญญา ซึ่งเชื่อว่า สติปัญญาประกอบด้วย 3 มิติ คำถามในแบบทดสอบสติปัญญาของกิลฟอร์ด จึงประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ 3 มิติ เป็นต้น นอกจากการคิดคำถามเพื่อวัดความสามารถตามทฤษฎีที่ตั้งไว้ ผู้สร้างแบบทดสอบสติปัญญาจะต้องปฏิบัติตามหลักของการสร้างแบบทดสอบที่ดีอย่างเคร่งครัด คือ จะต้องเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรง(Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) สูง วิธีการทดสอบและการให้คะแนนจะต้องมีมาตรฐาน คือ ทุกครั้งที่ทำการทดสอบจะต้องใช้คำอธิบายที่เหมือนกัน จัดสภาพการสอบแบบเดียวกันและการให้คะแนนก็ต้องใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน (สุรางค์ ใจ้วตระกูล. 2536 : 84 - 85)

วิธีการที่ใช้ทดสอบสติปัญญา มี 2 ชนิด ดังนี้ (สุรางค์ ใจ้วตระกูล. 2536 : 85)

1. การทดสอบเป็นรายบุคคล (Individual Test) หมายถึง การทดสอบที่แต่ละคนผู้ดำเนินการทดสอบจะต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษทั้งการทดสอบ การให้คะแนนและการตีความหมายของคะแนน ตัวอย่างแบบทดสอบประเภทนี้ ได้แก่ แบบทดสอบสแตนฟอร์ด - บิเน็ต (Stanford - Binet) และแบบทดสอบสติปัญญาของเวคสเลอร์ (Wechsler Intelligence Scales) ซึ่งมีแบบทดสอบสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ เป็นต้น

2. การทดสอบเป็นกลุ่ม (Group Test) การทดสอบแบบนี้ใช้แบบทดสอบที่คิดขึ้นพิเศษสำหรับใช้ทดสอบสติปัญญาเป็นกลุ่ม เพื่อที่จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ผลของคะแนนสอบแบบนี้จะไม่แน่นอนเท่ากับการทดสอบเป็นรายบุคคล ตัวอย่างแบบทดสอบสติปัญญากลุ่มที่ใช้กันแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Otis Quick - Scoring Mental Ability Test, Kuhlman - Anderson Intelligence Tests, Lorge - Thorndike Intelligence Test และ California Test of Mental Maturity เป็นต้น

แบบทดสอบสติปัญญาวัฒนธรรมสากล (Culture Fair Intelligence Test)

แบบทดสอบสติปัญญาเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมของชาติที่สร้างขึ้นเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย แบบทดสอบสติปัญญาของบีเนต์ และแบบทดสอบสติปัญญาของเวลเลอร์ ก็เป็นแบบทดสอบที่มีวัฒนธรรมของยุโรป และสหรัฐอเมริกาเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าแบบทดสอบสติปัญญาดังกล่าวมีความลำเอียงทางวัฒนธรรมต่อผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมของยุโรปและสหรัฐอเมริกา จึงไม่สามารถใช้ได้อย่างเหมาะสมกับทุกชาติทุกภาษา ดังนั้น นักจิตวิทยาจึงได้พยายามศึกษาและสร้างแบบทดสอบที่ให้ความยุติธรรมกับผู้รับการทดสอบทุกชาติทุกภาษา เรียกว่า แบบทดสอบสติปัญญาวัฒนธรรมสากล (Culture Fair Intelligence Test) ซึ่งสามารถใช้กับผู้รับการทดสอบชาติใดภาษาใดก็ได้ โดยไม่มีความลำเอียงทางวัฒนธรรม เป็นแบบทดสอบที่ไม่ใช้ภาษา (Non - Verbal Test) ผู้รับการทดสอบสามารถเข้าใจ และทำแบบทดสอบได้ (อารี พันธุ์ณี. 2534 : 69)

แบบทดสอบสติปัญญาวัฒนธรรมสากลที่นิยมใช้กันแพร่หลาย คือ แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริกซ์ (The Progressive Matrices Test) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยราเวน (Raven) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษในปี ค.ศ. 1938 และปรับปรุงเรื่อยมาเป็นลำดับจนถึงปี ค.ศ. 1956 แบบทดสอบนี้สร้างขึ้น เพื่อวัดองค์ประกอบทั่วไป (General Factor) ตามแนวความคิดของ สเปียร์แมน (Spearman) เป็นแบบทดสอบสติปัญญาที่ไม่ใช้ภาษา (Non - Verbal Test) แต่เป็นรูปภาพเรขาคณิตที่คุ้นเคยทั่วไป การทดสอบจึงเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อที่มีลักษณะนามธรรมเป็นส่วนใหญ่ จึงถือกันโดยนักจิตวิทยาว่าเป็นแบบทดสอบที่วัดองค์ประกอบทั่วไปที่ดีที่สุดเท่าที่จะหาได้แบบทดสอบแต่ละชุดประกอบด้วยลวดลาย หรือแมทริกซ์ แต่ละรูปมีส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งผู้รับการทดสอบต้องเลือกคำตอบเดียว จากตัวเลือกที่กำหนดให้ 6 - 8 ตัวเลือก มาเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เข้าชุดกัน (ประชุมสุข อาชาวาร์ง และคนอื่น ๆ. 2519 : 245 ; อารี พันธุ์ณี. 2534. : 69 - 70)

แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริกซ์ แบ่งออกเป็น 3 ชุด ดังนี้ (อารี พันธุ์ณี. 2534 : 71 - 73)

ชุดที่ 1 แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริกซ์สีฉบับสี (The Coloured Progressive Matrices Test) แบบทดสอบชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้กับเด็กเล็กและคนแก่ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาทางด้านมนุษยวิทยาและทางจิตเวช ใช้ได้เป็นผลที่น่าพอใจกับบุคคลที่ไม่เข้าใจในการพูดภาษาอังกฤษ และบุคคลที่มีปัญหาทางกาย เช่น หูตึงไม่ได้ เนื่องจากโรคทางสมองหรือหูหนวก

ข้อปัญหาในแบบทดสอบชุดนี้เป็นภาพสีทั้งหมด และแบ่งเป็น 3 ชุดย่อย คือ ชุด A Ab และ B แต่ละชุดแตกต่างกันที่ความยากของข้อปัญหา และแบบฟอร์มของรูปภาพที่ใช้ ชุด A มีความยากน้อยกว่าชุด Ab และชุด Ab มีความยากน้อยกว่าชุด B ตามลำดับ แต่ละชุดมีจำนวนข้อปัญหา 12 ข้อ รวมทั้งหมด 36 ข้อ แบบทดสอบชุดนี้ใช้กับผู้รับการทดสอบที่มีอายุตั้งแต่ 5 - 11 ปี และบุคคลที่มีความสามารถทางสมองต่ำ

ชุดที่ 2 แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริกซ์สีฉบับมาตรฐาน (The Standard Progressive Matrices Test) แบบทดสอบชุดนี้สร้างขึ้นมาเพื่อใช้กับบุคคลที่อยู่ในทุกระดับอายุ ไม่ว่าระดับการศึกษา เชื้อชาติ หรือสภาวะร่างกายจะเป็นอย่างไรก็ตาม ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 5 ชุด คือ A, B, C, D และ E ซึ่งแต่ละชุดมีข้อปัญหาจำนวน 12 ข้อ รวมทั้งหมด 60 ข้อ ลักษณะของข้อปัญหาเป็นภาพขาวดำ ในชุด A และ B มีลักษณะปัญหาค่อนข้างง่ายไม่ซับซ้อน ชุด C, D และ E เป็นข้อปัญหาที่มีความยากและรูปภาพมีลักษณะซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ

ชุดที่ 3 แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริกซ์สีฉบับก้าวหน้า (The Advanced Progressive Matrices Test) แบบทดสอบชุดนี้ใช้กับบุคคลที่มีอายุสูงกว่า 11 ปี และมีความสามารถทางสมองในระดับปกติ แบบทดสอบแบ่งเป็นตอนย่อย ๆ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 มีจำนวนข้อปัญหาเพียง 12 ข้อ มี 8 ตัวเลือกเรียงจากง่ายไปยาก ใช้ทำการทดสอบเพื่อทำการตัดสินใจขั้นต้นว่า ผู้รับการทดสอบเป็นพวกเก่ง หรือปานกลาง หรือฉลาด ถ้าผู้ได้รับการทดสอบตอบข้อปัญหาในตอนที่ 1 ได้ถูกต้องน้อยกว่า 6 ข้อ จะถือว่าเป็นพวกเก่ง และไม่ได้รับการทดสอบตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 มีข้อปัญหาที่ต้องใช้ความคิดแบบนามธรรม รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ มี 8 ตัวเลือก

แบบทดสอบชุดนี้ไม่จำกัดเวลา แต่ส่วนใหญ่มักใช้เวลาประมาณ 40 นาทีเท่านั้น

การให้คะแนน

แบบทดสอบทั้ง 3 ชุด ให้คะแนนในแต่ละข้อปัญหาข้อละ 1 คะแนน ดังนั้นแต่ละชุดจะมีคะแนนเต็มดังนี้

ชุดที่ 1 มีคะแนนเต็ม 36 คะแนน

ชุดที่ 2 มีคะแนนเต็ม 60 คะแนน

ชุดที่ 3 ตอนที่ 2 มีคะแนนเต็ม 36 คะแนน

ในแต่ละชุดจะมีเกณฑ์ปกติที่เป็นตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์เทียบคะแนนที่ผู้รับการทดสอบตอบได้ตามระดับอายุของเขา การประเมินค่าสถิติปัญญาก็ประเมินจากตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่เทียบได้

การแปลความหมาย

แบบทดสอบสติปัญญาได้แบ่งระดับสติปัญญาของบุคคลออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 พวกฉลาดเป็นเยี่ยม เป็นพวกที่มีผลการทดสอบได้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 95 ขึ้นไป

ระดับที่ 2 พวกฉลาดกว่าปกติ เป็นพวกที่มีผลการทดสอบได้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป

ถ้าบุคคลใดได้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์สูงกว่า 90 แต่ต่ำกว่า 95 จะถือเป็นระดับ 2 บวก

ระดับที่ 3 พวกปกติ เป็นพวกที่มีผลการทดสอบได้คะแนนระหว่างตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 - 75

ถ้าบุคคลใดได้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์สูงกว่า 50 ถือเป็นพวกระดับ 3 บวก และถ้าได้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ต่ำกว่า 50 ถือเป็นระดับ 3 ลบ

ระดับที่ 4 พวกต่ำกว่าปกติ เป็นพวกที่มีผลการทดสอบได้คะแนนที่เป็นตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ตั้งแต่ 0 - 25

ถ้าบุคคลใดได้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ระหว่าง 5 - 10 ถือเป็นระดับ 4 ลบ

ระดับที่ 5 พวกปัญญาอ่อน คือ พวกที่สอบได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 5

แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริชส์นี้จะบอกถึงความสามารถในการสังเกต (Ability in Observation) การรับรู้ทางการเห็น (Visual Perception) การคิดอย่างกระจ่าง (Clear Perception) และเหตุผลจัดแย้ง (Critical Reasoning) แบบทดสอบนี้มีความสัมพันธ์กับแบบทดสอบของสแตนฟอร์ด - บีเนต เป็น .78 (ฌองส์คักดี ทะละกัน และสมทรง สุวรรณเลิศ. 2509 : 123) และมีความสัมพันธ์กับแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา (Verbal Test) ของเวคสเลอร์ เป็น .58 กับแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปฏิบัติ (Performance Test) เป็น .70 (สมทรง สุวรรณเลิศ. 2511 : 207) ซึ่งนับว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับที่น่าเชื่อถือพอสมควร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมและสติปัญญา

ลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและภูมิหลังอาชีพ ได้มีผู้ศึกษาความสามารถทางสติปัญญา ทั้งในแง่การวัดอายุสมองหรือไอคิว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการใช้ภาษา และความสามารถในการคิด ซึ่งมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวข้างต้นที่น่าสนใจศึกษาดังต่อไปนี้

เพศกับสติปัญญา

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า โดยทั่วไปแล้วสติปัญญาของเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในด้านต่างๆ โดยเฉพาะแล้ว ปรากฏว่า เพศชายมีแนวโน้มที่จะดีกว่าเพศหญิงในเรื่องที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์ การคิดหาเหตุผล ความสามารถทางทักษะและเครื่องกล ส่วนเพศหญิงจะมีความสามารถดีกว่าเพศชายในเรื่องที่เกี่ยวกับภาษา ความจำและความละเอียดถี่ถ้วน (สุชา จันทน์เอม. 2533 : 82) ดังมีรายละเอียดของงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ ดังต่อไปนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

สตินสัน (มณี วรศิริ. 2521 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Stinson. 1959) ได้ใช้แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนดีเอที ทดสอบนักเรียนมัธยมศึกษาจาก เมเปิลวูด มิสซูรี (Maplewood Missouri) เป็นชาย 36 คน หญิง 33 คน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของชายและหญิงในด้านภาษา ด้านเหตุผล และด้านมิติสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน แต่ชายได้คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์สูงกว่าหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บราวน์ (นิตยา สุระชัย. 2532 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Brown. 1969) ที่ศึกษานักเรียนเกรด 5 จำนวน 1,951 คน จาก 41 โรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า เด็กชายมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฮิล (O' Brien and Shapiro. 1968 : 531 - 543 ; citing Hill. 1960) ศึกษาความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนชั้นเกรด 1-3 ที่มีอายุ 6-8 ปี พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาตุลิส (Matulis. 1970 : 1079 - A) ที่ศึกษาความเข้าใจด้านตรรกศาสตร์ในเด็กอายุ 8-15 ปี จำนวน 75,000 คน ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงในความเข้าใจด้านตรรกศาสตร์ ชัดแย้งกับงานวิจัยของ เลชเชอร์ (Leshner. 1971 : 2487 - A) ที่ศึกษาการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนเกรด 4 - 7 พบว่า นักเรียนหญิงมีการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์สูงกว่านักเรียนชาย

อลัน (Alan. 1994 : 32987 - A) ได้ศึกษาข้ามวัฒนธรรมเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเพศและความสามารถทางสติปัญญา จากการศึกษาวิจัย 32 เรื่องในสหรัฐอเมริกา โดยวัดความสามารถทางสติปัญญาด้านภาษา คณิตศาสตร์ และมิติสัมพันธ์ สรุปผลได้ว่า เพศชายมีความสามารถทางสติปัญญาด้านคณิตศาสตร์และมิติสัมพันธ์สูงกว่าเพศหญิง ส่วนด้านภาษานั้น ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถใกล้เคียงกัน

เคน และริชาร์ด (Ken and Richard. 1994 : 9007 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญาและความแตกต่างระหว่างเพศ ในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นอายุ 16 ปี ในอัฟริกาใต้ มีทั้งผิวดำ ผิวขาว และอินเดียน จำนวน 3,212 คน เป็นชาย 1,574 คน หญิง 1,637 คน แบบทดสอบสติปัญญาประกอบด้วยแบบสอบย่อย 10 ชุด ผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่นชายได้คะแนนเฉลี่ยสูงอย่างมีนัยสำคัญทางด้านไม่ใช้ภาษา การใช้เหตุผล มิติสัมพันธ์ และความถนัด

ทางเครื่องกล ส่วนวัยรุ่นหญิงได้คะแนนเฉลี่ยสูงอย่างมีนัยสำคัญทางด้านความว่องไวทางการรับรู้ และการจำเกี่ยวกับความหมาย (ยกเว้นในกลุ่มตัวอย่างพิดา)

งานวิจัยภายในประเทศ

ประหยัด ทรงคุณ (2511 : 121 - 127) ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพสมอง ด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2511 ในเขตภาคการศึกษา 6 จำนวน 2,205 คน เป็นชาย 1,292 คน หญิง 913 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายมีความสามารถสูงกว่านักเรียนหญิงในการทำแบบทดสอบวัดคณิตศาสตร์เชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์และจัดเข้าพวก อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ นักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชายในการทำแบบทดสอบการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .05 และแบบทดสอบย่อความ สะกดตัว คำศัพท์ หลักภาษา และ ทักษะอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแบบทดสอบการใช้ภาษา วจยปัญหาคณิตศาสตร์ และอุปมาอุปไมย พบว่า ทั้งสองเพศไม่แตกต่างกัน

พิตร ทองชั้น (2511 : 87 - 89) ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำนวน 671 คน พบว่า นักเรียนชายมีความสามารถมากกว่านักเรียนหญิงในแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนด้านอุปมาอุปไมย มิติสัมพันธ์ และคณิตศาสตร์

วิเชียร เกตุสิงห์ (2512 : 137 - 140) ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมแบบประสม จำนวน 840 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชายในแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนด้านภาษาและทักษะทางตา ส่วนนักเรียนชายได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิงในด้านอุปมาอุปไมย และมิติสัมพันธ์ สำหรับด้านคณิตศาสตร์และไม่เข้าพวกได้คะแนนเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน

สามารถ วีระสัมฤทธิ์ (2512) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางสมองด้าน คณิตศาสตร์ ภาษา ความจำ การจัดเข้าพวก อุปมาอุปไมย มิติสัมพันธ์ สามมิติและทักษะทางตา กับเกณฑ์ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 444 คน เป็นชาย 253 คน หญิง 191 พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของ

แบบทดสอบสมรรถภาพสมองทุกคู่มีค่าเป็นบวก และจากการค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดี ปรากฏว่าแบบทดสอบสมรรถภาพสมองทางด้านคณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ ภาษา อุบมาอุบไมย และความจำเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่า นักเรียนหญิงมีสมรรถภาพทางสมองด้านภาษาสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสามารถด้านเหตุผล ความคล่องแคล่วทางการคำนวณ ความจำสัญลักษณ์ การรับรู้ทางตา และความสามารถทางการเรียนคณิตศาสตร์ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสามารถไม่แตกต่างกัน

คำนิง ภูริปริญา (2518 : บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการของการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของเด็กไทยวัยรุ่นในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2517 จำนวน 400 คน เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน ในแต่ละระดับอายุมีจำนวน 80 คน พบว่า เด็กไทยวัยรุ่นชายและหญิงมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช จาภณอม (2520 : 55 - 57) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ของเด็กอายุ 13 และ 15 ปี จำนวน 120 คน พบว่าเด็กชายและเด็กหญิงมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ กาบแก้ว พงษ์อุดม (2524 : 126 - 132) ซึ่งศึกษาพัฒนาการของการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 150 คน ก็พบผลเช่นเดียวกัน ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ทองหล่อ วงษ์อินทร์ (2517 : 55 - 57) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 480 คน พบว่า เด็กหญิงมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์สูงกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิเชียร ทองนุช (2521 : 105 - 108) ศึกษาพัฒนาการของการคิดหาเหตุผลตามหลักอนุรักษ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 จำนวน 120 คน พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีการให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์ไม่แตกต่างกัน

คำย เชียงฉี (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาการในสมรรถภาพสมองของนักเรียนหรือนักศึกษาในระดับอายุ 13 ถึง 22 ปี ทางด้านการรับรู้ทางตา ภาษา มิติสัมพันธ์ จำนวนตัวเลข และเหตุผล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาอายุ 13-22 ปี ในเขตพัฒนาภาคเหนือ พบว่าเพศชายกับเพศหญิงมีความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในสมรรถภาพทางด้านภาษา และจำนวนตัวเลข และแตกต่างกันในสมรรถภาพทางด้านการรับรู้ทางตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยต่างประเทศ และภายในประเทศเกี่ยวกับตัวแปรเพศกับความสามารถทางสติปัญญาดังกล่าวมาแล้วนั้น แสดงว่ายังหาข้อสรุปที่แน่นอนไม่ได้ และข้อมูลส่วนใหญ่เปรียบเทียบสติปัญญาของเพศชาย และหญิงในช่วงอายุน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรนำตัวแปรเพศมาทำการวิจัยซ้ำ โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย และเพศหญิงมีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน

อายุกับสติปัญญา

ความเจริญงอกงามของสมองจะเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 16 ปี และจะเจริญเรื่อย ๆ ไปจนกระทั่งอายุประมาณ 18 - 20 ปี หลังจากนั้นแล้วความสามารถทางสมองจะค่อย ๆ เสื่อมถอยลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งอายุประมาณ 50 ปี ก็จะมีความสามารถพอ ๆ กับเมื่อตอนที่มียายุ 16 ปี (สุวัจน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 89 ; อ้างอิงมาจาก Jones and Conrad. 1933) แต่ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้เสนอแนวความคิดใหม่ว่าความสามารถทางสติปัญญาเพิ่มสูงขึ้นถึงอายุ 45 ปี (สุวัจน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Thorndike. 1928) มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

เฮอรัชเบอร์ก และเลปกิน (กัลยาณี แคนยุกต์. 2527 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Herzberg. and Lepkin. 1957) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษาและความคล่องแคล่วในการใช้คำของนักเรียนระดับเตรียมอุดมศึกษา ระหว่างช่วงอายุ 16 - 18 ปี พบว่าหญิงอายุ 17 ปี มีความสามารถในการใช้ภาษาด้านเหตุผลและความคล่องแคล่วในการใช้คำสูงกว่าชายในช่วงอายุเดียวกัน ส่วนช่วงอายุอื่น ๆ ชายมีความสามารถด้านเหตุผลสูงกว่าหญิง

ฟรีแมน (วรรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์. 2522 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Freeman. 1968) ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางสมองในเด็กอายุ 11 - 17 ปี พบว่า หญิงมีความสามารถทางสมองสูงกว่าชายในช่วงอายุ 11 - 13 ปี แต่เมื่ออายุ 15 - 17 ปี ชายมีความสามารถทางสมองสูงกว่าหญิง ซึ่งความแตกต่างนี้สืบเนื่องมาจากทั้งสองเพศมีความแตกต่างทางร่างกายอยู่แล้ว คือ หญิงจะย่างเข้าสู่วัยรุ่นก่อนชาย 2 ปี หลังจากวัยรุ่นแล้ว ชายจะมีพัฒนาการทางร่างกายมากกว่าหญิง ซึ่งความงอกงามทางสมองก็เป็นไปในทางตรงกัน

โอเบรียน และชาปิโร (O' Brien and Shapiro. 1968 : 531 - 543) ศึกษาความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนชั้นเกรด 1 - 3 อายุ 6 - 8 ปี พบว่า การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของเด็กจะสูงขึ้นตามระดับอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาตุลิส (Matulis. 1970 : 1079 - A) ซึ่งศึกษาความเข้าใจในด้านตรรกศาสตร์ คณิตศาสตร์ กับเด็กอายุ 8 - 15 ปี จำนวน 75,000 คน พบว่า เด็กที่มีอายุมากกว่ามีความสามารถทางตรรกศาสตร์ดีกว่าเด็กที่มีอายุน้อย และบาร์ท (Bart. 1972 : 45 - 46) ได้ศึกษาการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกวิทยากับเด็กวัยรุ่น จำนวน 90 คน เป็นชาย 40 คน หญิง 50 คน โดยเลือกศึกษาเฉพาะระดับอายุ 13, 16 และ 19 ปี ระดับอายุละ 30 คน พบว่า การคิดหาเหตุผลของเด็กมีแนวโน้มสูงขึ้นตามระดับอายุ และเด็กอายุ 13 กับ 19 ปี มีความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกวิทยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โกลด์แมน และคนอื่น ๆ (Goldman and others. 1982 : 550) ศึกษาว่าระดับอายุจะส่งผลต่อความสามารถในการตอบแบบทดสอบอุปมาอุปไมยภาษาหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุ 8 ปี และ 10 ปี จำนวน 47 คน พบว่า เด็กที่มีอายุมากกว่ามีความสามารถในการตอบแบบทดสอบอุปมาอุปไมยภาษาสูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อลัน (Alan. 1994 : 8991 - A) ได้รวบรวมงานวิจัยทางด้านพัฒนาการทางสติปัญญาโดยเปรียบเทียบเพศ อายุ และความสามารถทางสติปัญญา แบบทดสอบวัดสติปัญญาใช้ Wechsler Intelligence Scales (1949 - 1981) และ California Achievement Test (CAT ; 1956 - 1985) ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของความสามารถทางสติปัญญาของชายและหญิงลดลงในวัยรุ่น มีความแตกต่างระหว่างเพศน้อยมากในวัยเด็ก ส่วนในผู้ใหญ่พบความแตกต่างระหว่างเพศได้จากแบบทดสอบย่อยของเวคสเลอร์

ทิโมธี และอลัน (Timothy and Alan. 1994 : 9012 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบอายุ และความสามารถทางสติปัญญาทางด้านสัญลักษณ์ตัวเลข และการบวกลบเลขของผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (18 - 27 ปี) และวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (60 - 80 ปี) กลุ่มละ 52 คน ผลการวิจัยพบว่า ความรวดเร็วในการคิดของบุคคลวัยผู้ใหญ่ลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น

พัชคาร์ และคนอื่น ๆ (Pushkar and others. 1995 : 4339 - A) ได้ศึกษาความสามารถทางสติปัญญาของบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นทหารผ่านศึกชาวแคนาดา จำนวน 326 คน เครื่องมือที่ใช้ทดสอบสติปัญญาประกอบด้วย แบบวัดความสามารถทางภาษา และความสามารถด้านไม่ใช้ภาษา ผลการวิจัยพบว่า ในบุคคลวัยผู้ใหญ่อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความสามารถทางด้านคำศัพท์เพิ่มขึ้น แต่ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ การอุปมาอุปไมย และความสามารถด้านทักษะต่าง ๆ ที่ไม่ใช้ภาษาลดลง

งานวิจัยภายในประเทศ

ปราณี สุทธิพงษ์ (2511 : 78 - 79) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาไทยของเด็กไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 9,852 คน พบว่าเด็กหญิงมีพัฒนาการทางภาษาเร็วกว่าเด็กชายในทุกระดับอายุ และความแตกต่างของความสามารถทางภาษาระหว่าง 2 เพศนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุ กล่าวคือ นักเรียนหญิงมีความสามารถทางภาษาไทยสูงกว่านักเรียนชายเพียงเล็กน้อยในระดับประถม และจะแตกต่างมากขึ้นในระดับมัธยม

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ (2515 : 131 - 139) ศึกษาเปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์โดยวิธีวัดความสามารถในการคิดแบบทวนกลับ การคิดแบบทดแทน และการคิดแบบอิงลักษณะเดิมตามลำดับ ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 อายุประมาณ 7 - 11 ปี จำนวน 300 คน พบว่าพัฒนาการของการคิดให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์สูงขึ้นตามระดับอายุ คือ เด็กที่มีช่วงอายุ 9 - 11 ปี มีพัฒนาการสูงกว่าเด็กกลุ่มอายุ 7 - 8 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ทองนุช (2521 : 105 - 108) ซึ่งศึกษาพัฒนาการของการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 ใน 3 กลุ่มอายุ คือ อายุ 9 - 10 ปี , 10 - 11 ปี และ 11 - 12 ปี จำนวน 120 คน พบว่า เด็กอายุแตกต่างกัน 3 กลุ่ม มีการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่กลุ่มอายุ 11 - 12 ปี มีความสามารถในการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์สูงสุด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 10 - 11 ปี และ 9 - 10 ปี ตามลำดับ

คำนี้ ภูริปริญา (2518 : บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการของการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ ของเด็กไทยวัยรุ่นในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6,7 และมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 ปีการศึกษา 2517 จำนวน 400 คน เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน ในแต่ละระดับอายุมีจำนวน 80 คน พบว่า ความสามารถในการเชิงตรรกศาสตร์ของเด็กไทยวัยรุ่นในแต่ละระดับอายุมีความแตกต่างกัน และมีแนวโน้มของลักษณะพัฒนาการเพิ่มขึ้นเป็นเส้นตรง ยกเว้นระดับอายุ 14 และ 15 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัช จาบถนอม (2520 : 55 - 57) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ของเด็กอายุ 13 และ 15 ปี จำนวน 120 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปี มีความสามารถในการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 13 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมหมาย เพียงพูนวงศ์ (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบการคิดแบบอนุรักษ์ตามทฤษฎีเพียเจต์ของเด็กไทยต่างระดับอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับอายุ 7 - 8 ปี , 9 - 10 ปี และ 11 - 12 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 ปีการศึกษา 2523 ของโรงเรียนสามัญราชวินิต จำนวน 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบการคิดแบบอนุรักษ์ด้านความยาว พื้นที่และปริมาตร พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของพัฒนาการทางการคิดแบบอนุรักษ์ด้านความยาว พื้นที่และปริมาตร ตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เสนอมานี้ ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสติปัญญา กล่าวคือ บุคคลที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนและนักศึกษาทั้งสิ้น แต่กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ใหญ่ตอนต้นถึงตอนปลาย ซึ่งมีเอกสารอ้างอิงข้างต้นของต่างประเทศ พบว่า ความสามารถทางสมองจะค่อยเสื่อมถอยลง จึงยังหาข้อสรุปที่แน่นอนไม่ได้ ดังนั้นงานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษากับสติปัญญา

เลชเชอร์ (Lesher, 1971 : 2487 - A) ศึกษาการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนเกรด 4 - 7 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนชั้นสูงกว่า มีการคิดหาเหตุผล

เชิงตรรกศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนชั้นต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จัดแบ่งกับงานวิจัยของ ดอร์สัน (Dawson. 1974 : 3510-11-A) ซึ่งศึกษาการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนในชั้นเกรด 3 และ 4 ขึ้นละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่า การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนที่ต่างระดับชั้นกันไม่แตกต่างกัน

ปราณี สุทธิพงศ์ (2511 : 78 - 79) ศึกษาพัฒนาการทางภาษาไทยของเด็กไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 9,852 คน โดยการวัดสมรรถภาพพื้นฐานทางสมองด้านภาษาและตัวเลข พบผลอย่างเด่นชัดว่าเด็กนักเรียนที่เรียนชั้นสูง มีสมรรถภาพทางสมองด้านภาษาสูงกว่าเด็กนักเรียนที่เรียนชั้นต่ำกว่าในแทบทุกกรณี

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2521 : 101) ศึกษาความสัมพันธ์ทางภาษาไทยในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, มัธยมศึกษาปีที่ 3, 5 และอุดมศึกษาปีที่ 2 อายุตั้งแต่ 11 - 25 ปี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ภาษาไทยมีความแตกต่างกันในทุกระดับชั้นเรียน ยกเว้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับอุดมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด ซึ่งทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีอายุประมาณ 18 ปี ดังนั้นความสามารถทางการคิดจึงพัฒนาถึงขั้นปฏิบัติการเชิงระบบตามทฤษฎีของเพียเจต์เช่นเดียวกับอุดมศึกษาปีที่ 2

กาบแก้ว พงษ์อุดม (2524 : 126 - 132) ศึกษาพัฒนาการของการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 จำนวน 150 คน พบว่า นักเรียนในระดับชั้นที่แตกต่างกันมีการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี แคนยุกต์ (2527 : 58 - 60) ซึ่งศึกษาการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ของเด็กวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ปีการศึกษา 2526 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ จำนวน 720 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นในชั้นที่เรียนสูงกว่า มีการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์สูงกว่าเด็กวัยรุ่นในชั้นที่เรียนต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภูมรินทร์ สันตวิธิ (2529 : 104 - 106) ศึกษาความสามารถเชิงตรรกปฏิบัติ และการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตการศึกษา 11 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,324 คน โดยใช้แบบสอบวัดความสามารถเชิงตรรกปฏิบัติและการให้เหตุผล (Raven's Test of Logical Operations : RTLO) ของราเวน (Raven. 1973)

ซึ่งได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียนไทยเมื่อ พ.ศ. 2521 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการใช้ตรรกปฏิบัติทุกชนิดและตรรกปฏิบัติรวมได้ดีกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เสนอมานี้ ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสติปัญญา กล่าวคือ บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูง มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ภูมิหลังอาชีพกับสติปัญญา

จากแนวโน้มของการศึกษาค้นคว้าแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจดี ส่วนแต่แสดงสติปัญญาและความสามารถที่ได้มาจากแบบทดสอบต่ำกว่าเด็กที่มีโอกาสอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าทั้งสิ้น (จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ. 2521 : 50 - 51) และบุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีฐานะดีกว่า ย่อมจะมีโอกาสได้รับการกระตุ้นและสิ่งเร้าทางด้านสติปัญญา เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาด้านสมองมากกว่าหรือยาวนานกว่า ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่บกพร่องไม่สมบูรณ์ หรือมีฐานะยากจนกว่า จะไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินความสามารถ เพื่อพัฒนาทางด้านสมอง ก็จะทำให้สติปัญญาเสื่อมถอยลงได้รวดเร็วกว่าอีกด้วย (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2524 : 27) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ภูมิหลังอาชีพแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ดังมีรายละเอียดของงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ ต่อไปนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

ดอตเวล (เพ็ญศรี พระหง. 2534 : 19 ; อ้างอิงมาจาก Dodwell. 1962) ศึกษาพัฒนาการด้านการอนุรักษ์จำนวนของเด็กแคนาดา พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี มีความสามารถอนุรักษ์จำนวนได้สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอทเทิก (เพ็ญศรี พระหง. 2534 : 19 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Etuk. 1967) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการอนุรักษ์จำนวนของเด็กในจีเรีย

ที่มาจากรอบครัวที่ต่างกันทางฐานะ เศรษฐกิจและสังคม โดยใช้ระดับการศึกษาและรายได้ของบิดามารดาเป็นเกณฑ์ พบว่า เด็กที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะมีพัฒนาการการอนุรักษ์จำนวนดีกว่าเด็กที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

แอชเวิร์ธ (Ashworth. 1964 : 3224 - A) ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ 5 และ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดไว้ และต่ำกว่าที่คาดไว้ ซึ่งวัดจากระดับสติปัญญา โดยมีมาตรฐานของคะแนนระดับสติปัญญาของนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดไว้เท่ากับ 130 และมาตรฐานของคะแนนระดับสติปัญญาของนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่คาดไว้เท่ากับ 125 ผลการวิจัยพบว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคมทำให้เด็ก 2 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดไว้ มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่คาดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของการริสัน และคนอื่น ๆ (สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. 2521 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Garrison and others. 1964) ซึ่งพบว่าเด็กที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อย ย่อมขาดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจึงนำเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ดอยซ์ และบราวน์ (จกกลนี ขุติมาเทวินทร์. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Deutsch and Brown. 1964 : 24 - 35) ที่พบว่า การเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ เป็นเครื่องชี้ถึงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสติปัญญาที่ต่ำเหมือนกัน

มาตุลิส (Matutis. 1970 : 1079 - A) ศึกษาความเข้าใจในด้านตรรกศาสตร์คณิตศาสตร์ กับเด็กอายุ 8 - 15 ปี จำนวน 75,000 คน พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีผลต่อความเข้าใจตรรกศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า มีความสามารถทางตรรกศาสตร์ดีกว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า เด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง มีพัฒนาการของการเข้าใจทางด้านตรรกศาสตร์สูงสุด เมื่ออายุระหว่าง 9 - 17 ปี

งานวิจัยภายในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2512 : 97) ได้เปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 232 คน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัญหาต่าง ๆ ทางครอบครัว พบว่า องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ความเป็นอยู่ของครอบครัว การศึกษาของบิดามารดาและฐานะทางบ้าน เป็นองค์ประกอบที่เป็นเครื่องบอกความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีองค์ประกอบดังกล่าวดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 17) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ และจากโรงเรียนทุกประเภท จำนวน 23,555 คน พบว่า องค์ประกอบด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมอันประกอบด้วยรายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง (2522 : 85 - 86) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุตร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุตร บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง ผลการเรียนของบุตรจะสูง บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ ผลการเรียนของบุตรจะต่ำไปด้วย

สมหมาย เพียงพูนวงศ์ (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบการคิดแบบอนุรักษ์ตามทฤษฎีเพียเจต์ของเด็กรไทยต่างระดับอายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับอายุ 7 - 8 ปี, 9 - 10 ปี และ 11 - 12 ปี ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 ปีการศึกษา 2523 ของโรงเรียนสามัญราชวินิตรวมทั้งหมด 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบการคิดแบบอนุรักษ์ด้านความยาว พื้นที่ และปริมาตร พบว่า เด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จะมีคะแนนความคิดแต่ละด้านสูงกว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า

เพ็ญนิล กุศิริวิเชียร (2526 : 82 - 86) ศึกษาองค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือความสามารถทางสติปัญญาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 368 คน พบว่า องค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือความสามารถทางสติปัญญาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ คือ การศึกษาของมารดา ความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ รายได้ของครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์

จากงานวิจัยที่เสนอมานี้แสดงให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมหรือภูมิหลังอาชีพมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางสติปัญญา กล่าวคือ บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า แต่ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกันมีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน

เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

"จริยธรรม" เป็นคำสมาสระหว่าง "จริ หรือ จรรยา" ซึ่งหมายถึง ความประพฤติกริยาที่ควรประพฤติ กับคำว่า "ธรรม" คือ คุณความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อนำคำทั้ง 2 คำ มารวมกันจึงมีความหมายว่า ความประพฤติที่ชอบที่พึงปรารถนาของผู้อื่นที่ได้พบเห็น หรือ คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 : 214) คำว่า จริยธรรม ยังมีความหมายตามแนวอธิบายของนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ดังนี้

เพียเจท์ (Piaget. 1960 : 1) นักจิตวิทยาชาวสวิส ได้อธิบายไว้ว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมโดยมีหลักการของตนเอง ซึ่งเกิดจากความเข้าใจในหลักแห่งความยุติธรรม หลักของการแลกเปลี่ยนตอบแทนกันทางคุณงามความดีและการเคารพปฏิบัติต่อกันในฐานะมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน

กู๊ด (Good. 1945 : 264) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง การประพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม

โคลเบอร์ก (Kohlberg) นักจิตวิทยาสังคมผู้นิยมแนวคิดของเพียเจต์ กล่าวถึงจริยธรรมว่ามีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ไม่มีการขัดแย้งกัน เป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิ ข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน (Lickona. 1976 : 4 - 5)

เรสต์ (Rest) ผู้ซึ่งมีผลงานใกล้ชิดกับโคลเบอร์ก ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นเมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรม ในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้สึกที่อยากจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุด (Self - Actualization) สิ่งนี้ตรงกับนักปรัชญา กล่าวถึงการมีชีวิตที่มีค่าด้วย (Lickona. 1976 : 6)

เบอร์โกวิท (Berkowitz) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นการประเมินการกระทำอันเป็นความเชื่อของสมาชิกในสังคมตามที่กำหนดไว้ว่าถูกต้อง (Lickona. 1976 : 3)

ส่วนแบนดูรา (Bandura. 1977) ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือ กฎสำหรับการประเมินพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

ความหมายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นความหมายในทัศนะของนักวิชาการชาวตะวันตก ในสังคมไทยได้มีผู้ทรงคุณวุฒิให้ความหมายของจริยธรรมไว้ดังต่อไปนี้

จริยธรรมมีความหมายใกล้เคียงกับจริยศาสตร์ (Ethics) ในเรื่องของปรัชญา ซึ่งเป็นเรื่องค้นคว้าหาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของความประพฤติในสังคมซึ่งถือว่าถูกต้องหรือดี หรือสิ่งที่ถือว่าผิดหรือชั่ว ไม่ควรประพฤติ แล้ววางหลักกำหนดเป็นมาตรฐานไว้ (พระยาอนุমানราชชน. 2516 : 109)

กิริติ บุญเจือ (2519 : 5) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง กระบวนกฎเกณฑ์ความประพฤติหรือหลักความประพฤติที่ควรประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม และ สิวลี ศิริโร (2528 : 9) ได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกันว่าจริยธรรมหมายถึง กฎเกณฑ์ของความประพฤติที่ควรประพฤติให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดและสติปัญญา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2520 : 3) ให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประการ คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นถูกต้องและเหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมตำหนิหรือพยายามกำจัด และผู้ที่กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกเป็นสิ่งที่ไม่ถูกและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย

พระราชวรณี (2523 : 10) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่าจริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำได้ในทางวินัยจนเกิดความเคยชินขึ้นมา มีพลังใจ มีความตั้งใจแน่วแน่ มีความประทับใจ เรื่องจริยธรรมต้องอาศัยปัญญาอันเกิดจากความศรัทธา เชื่อถือผู้อื่นไปก่อนก็ได้ ในบางครั้งจริยธรรมก็เกิดโทษเมื่อไม่มีปัญญากำกับ

สารเดช บัวศรี (2527 : 29) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ค่านิยมในระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมและบุคคลจำเป็นต้องยึดมั่นถือมั่น จริยธรรมจะนำสันติสุขมาให้แก่บุคคลและสังคม เพราะจริยธรรมทำหน้าที่เป็นเครื่องควบคุมอันตรกิริยาระหว่างมนุษย์และสังคมหรือสิ่งแวดล้อมทั้งปวง

ระวี ภาวิไล (2530 : 74) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมเป็นธรรมชาติภายในจิตใจที่กำหนดพฤติกรรมที่บุคคลมีความสัมพันธ์ทั้งในตนเองและในความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น และถ้าหากไม่มีจิตใจก็ไม่มีจริยธรรม

จากความหมายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงาม เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับในสังคม ทำให้เกิดความสุจริต ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม

ลักษณะของจริยธรรม

ลักษณะของจริยธรรม ตามแนวคิดของนักจิตวิทยา สรุปไว้ว่าจริยธรรมของบุคคลประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ (กรมวิชาการ. 2523 : 3)

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเหตุผลของความถูกต้องดีงาม และสามารถใช้สติปัญญา ความนึกคิด พิจารณาตัดสินความ ถูกผิดนั้นได้

2. องค์ประกอบด้านทัศนคติและความเชื่อ (Moral Attitude and Belief) หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจ เกิดความเชื่อเลื่อมใสและศรัทธา มีความยินดีที่จะรับเอาแนวคิด เกี่ยวกับจริยธรรมนั้นมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมที่แสดงออก (Moral Conduct) หมายถึง พฤติกรรม ที่บุคคลแสดงออกมาจากการตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งที่ถูกหรือกระทำสิ่งที่ผิดในสถานการณ์นั้น ๆ

นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุนาวิน (2524 : 2 - 3) ได้แบ่งลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสิ่งควมของตนนั้นถือว่าการกระทำ ชนิดใดดีควรทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสม มากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทาง สติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาส่วนใหญ่เป็น เรื่องที่บุคคล เรียนรู้มาตั้งแต่เกิด โดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 - 10 ปี บุคคลจะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้

2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรม เชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่า ตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ เพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคล ส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น ๆ ' แต่สำหรับบุคคลบางคน ในสถานการณ์ปกติอาจมี ทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมได้ นอกจากนี้ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคล ในเวลาหนึ่ง ยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ด้วย

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือก หรือไม่เลือก กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องแสดงมูลเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของ บุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาการ ทางด้านอื่นของบุคคล โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และพัฒนาการทางอารมณ์ด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่นับ เป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละ เป็นต้น

ส่วนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเกิดขึ้นในสภาพที่บุคคลถูกยั่วยุให้กระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ เช่น การกล่าวเท็จ การโกงสิ่งของ เป็นต้น เป็นพฤติกรรมที่จะไม่เกิดขึ้นในผู้ที่มีจริยธรรมสูง

ลักษณะทางจริยธรรมทั้งหมดนี้ ดวงเดือน พันธุนาวิน (2524 : 4 - 5) ยังแบ่งออกได้เป็น 2 ด้านด้วยกัน คือ

1. ด้านเนื้อหาของจริยธรรม หมายถึง สิ่งในแต่ละสังคมอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนว่าสิ่งใดเป็นสิ่งดี ควรทำ สิ่งใดเป็นสิ่งไม่ดี ควรดเว้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาความรู้ทางศาสนา กฎหมาย และระเบียบประเพณีของหมู่เหล่า อาจอยู่ในรูปของค่านิยมของสังคมหรือทัศนคติของบุคคล และอยู่ในรูปของคุณธรรม และทฤษฎีธรรมต่าง ๆ จริยธรรมที่เป็นเนื้อหาจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ดังนั้นการเปรียบเทียบบุคคลต่างสังคมว่าใครจะมีจริยธรรมสูงหรือต่ำกว่ากันทางด้านเนื้อหานี้ยังกระทำได้ไม่แน่นอน

2. ด้านโครงสร้างของจริยธรรม หมายถึง โครงสร้างที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดระดับขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล ในการพิจารณาโครงสร้างทางจริยธรรมนี้ จะต้องคำนึงถึงมูลเหตุจูงใจในการเลือกกระทำเป็นสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ การคิดของมนุษย์ เพียเจต์ (Piaget) เป็นผู้ริเริ่มเสนอความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของจริยธรรม โดยนัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้และความคิดของบุคคล ซึ่งต่อมา โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้แนะนำแนวคิดดังกล่าวไปขยายเป็นทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยแบ่งจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 6 ขั้นด้วยกัน คือ ขั้นที่ 1 เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ขั้นที่ 2 แสวงหาผลประโยชน์และสิ่งตอบแทน ขั้นที่ 3 ทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบไม่พยายามทำอะไรให้แตกต่างไปจากที่คนหมู่มากทำกัน ขั้นที่ 4 กระทำตามกฎหรือระเบียบของสังคมอย่างตายตัว ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามข้อตกลงของสังคมและค่านิยม ยึดมั่นในกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของสังคม (แต่ก็ยังคิดว่าอาจจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อชอบด้วยเหตุผล และเป็นประโยชน์ต่อสังคมมาก) ขั้นที่ 6 ยึดถือจริยธรรมอันเป็นสากล (ใช้สำนึกอันจริยธรรมอันสูงกว่ากฎเกณฑ์ในสังคมของตนเป็นเครื่องนำทางการปฏิบัติเป็นผู้เข้าถึงหลักธรรมอันสูงสุดของศาสนา) เป็นที่น่าสังเกตว่าจริยธรรมอันเชิงโครงสร้างนี้ไม่ได้ขึ้นกับเนื้อหา และความดีความชั่วที่กำหนดโดยสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับการใช้เหตุผลของบุคคล ซึ่งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลนี้ จะพัฒนาไปได้สูงหรือไม่ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา และวุฒิภาวะทางอารมณ์ของบุคคลประกอบกับการมีประสบการณ์ที่เหมาะสมในสังคมอีกด้วย

จากลักษณะของจริยธรรมตามแนวคิดดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของจริยธรรมนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนของจริยธรรมที่อยู่ภายใน ซึ่งได้แก่ความรู้เชิงจริยธรรม ทศนคติเชิงจริยธรรม หรือความเชื่อเกี่ยวกับจริยธรรม และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม องค์ประกอบของจริยธรรมอีกส่วนหนึ่ง คือ ส่วนของจริยธรรมที่อยู่ภายนอก คือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นส่วนที่บุคคลแสดงออกมาและผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำดีหรือเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความพาสึก และความทุกข์ของสังคม แต่ในการศึกษาถึงพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นนักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก (ศิริพร แยมนิล. 2530 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. 1932 and Kohlberg. 1969) ได้ใช้การตัดสินใจและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการของบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะการศึกษาลักษณะทางจริยธรรมด้านอื่นทำได้ยาก และไม่สามารถแสดงพัฒนาการได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้การกระทำของบุคคลมักจะเป็นผลมาจากการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และเหตุผลทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลได้

การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม

การวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นการวัดลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์วิธีหนึ่ง ซึ่งเพิ่งจะเป็นที่นิยมนับปัจจุบัน แต่เดิมนั้นได้มีวิธีการวัดจริยธรรมและศีลธรรมของบุคคลหลายวิธี ซึ่งพิทเทลและเมนเดลสัน (Pittel and Mendelson. 1966) ได้แบ่งวิธีการวัดค่านิยมทางจริยธรรมตามระยะเวลา ออกเป็น 3 ยุค ดังนี้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2528 : 60 - 61)

ยุคที่หนึ่ง ก่อน ค.ศ. 1900 ถึงปี ค.ศ. 1935 นิยมใช้วิธีการวัดความรู้เกี่ยวกับความดี ความชั่ว ความเชื่อและทศนคติทางจริยธรรมโดยใช้กระดาษ - ดินสอ วิธีการในยุคนี้ขาดทฤษฎีแนวคิดที่ชัดเจนในการกำหนดเนื้อหาของแบบวัดต่าง ๆ แบบวัดโดยใช้กระดาษ - ดินสอนี้ใช้สำหรับแยกเด็กปกติออกจากเด็กที่มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรม โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับความรู้ ค่านิยม และทศนคติทางจริยธรรม จิตลักษณะเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นแม้จะไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ผลการวิจัยส่วนใหญ่แสดงว่าเด็กปกติแตกต่างจากเยาวชนอาชญากรทางด้านสติปัญญาเท่านั้น และ

เด็กสองประเภทนี้ไม่แตกต่างกันทางด้านความรู้ และความเชื่อทางจริยธรรม และศีลธรรมแต่ประการใด

ยุคที่สอง เริ่มมีหลักและทฤษฎีประกอบการวัดจริยธรรมมากขึ้น โดยเน้นที่พัฒนาการทาง การคิดและการตัดสินใจทางจริยธรรม เพียเจต์เป็นผู้นำการนำวิธีการสัมภาษณ์เด็กเพื่อศึกษาเนื้อหา ทางความคิดของเด็ก แล้วเทียบคำตอบตามลำดับขั้นของการพัฒนาทางความคิดเชิงจริยธรรม ทาห์ ทราบว่าเด็กคนใดมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าใคร แต่มีได้วัดอย่างในยุคแรกว่าใครมีจริยธรรม มาก ใครมีจริยธรรมน้อย วิธีการคือเล่าเรื่องให้เด็กฟังทีละ 2 เรื่อง ซึ่งมีความแตกต่างของท้อง เรื่องเพื่อเน้นสิ่งเร้าที่ใช้ต่างกัน และให้เด็กตอบในลักษณะของการเลือก ในยุคที่สองนี้ วิธีการวัด จริยธรรมเริ่มมีความซับซ้อนและเป็นแนวทางให้แก่วิธีการวัดในยุคที่สาม เนื่องจากได้รับอิทธิพล ของการศึกษานุคลิกภาพต่าง ๆ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์และทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ซึ่งเป็นการวัดกับ บุคคลปกติเพื่อตรวจสอบพัฒนาการของซูเปอร์อีโก (Super Ego) และการควบคุมตนเอง (Self Control)

ยุคที่สาม ซึ่งครอบคลุมมาถึงปี ค.ศ.1966 จัดเป็นยุคของวิธีการวัดแบบสะท้อนภาพ (Projective Techniques) โดยมีการวัดพลังมโนธรรมของบุคคล การวัดเนื้อหาทาง จริยธรรมในรูปของอิทธิพลของ Super Ego ที่มีต่อการทำงานของบุคลิกภาพของบุคคล วิธีการวัด ในยุคที่สามในรูปแบบการสะท้อนภาพนั้น มีการใช้ภาพกระตุ้นให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ต่อมาได้ นิยมวิธีต่อเรื่องให้จบเพื่อวัดความรู้สึกละอายเมื่อทำผิด นอกจากนั้นก็มีการใช้หุ่นหรือเล่นละครตุ๊กตา เพื่อให้เกิดความคิดของตนเองลงในบทบาทและคำพูดของตุ๊กตา การวัดในยุคนี้ได้ใช้เป็นคะแนน ของตัวแปรตามเพื่อศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การเทียบเคียงความแตกต่างระหว่างเพศ และพัฒนาการของมโนธรรมในเด็ก การวัดนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะนำไปใช้ทำนายพฤติกรรมเชิง จริยธรรมโดยตรง

ส่วนการวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น เป็นวิธีการวัดที่เกิดตามมาจากวิธีการวัด ในยุคที่สองตามแนวของเพียเจต์ และมีลักษณะแบบสะท้อนภาพด้วย เนื่องจากความเจริญอย่างรวดเร็ว ทางด้านทฤษฎีและการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม จึงมีความก้าวหน้ามากขึ้น ได้มีผู้คิดวิธีการใหม่ ๆ เพื่อขจัดปัญหาที่มีอยู่ในวิธีเดิมได้วิธีการ ได้วิธีการ ที่นิยมใช้เพื่อวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขึ้นเป็น 3 วิธี ดังนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวัน.

1. วิธีการตอบโดยอิสระ เป็นวิธีการคล้ายคลึงกับวิธีการของเพียเจท์ โดยโคลเบอร์ก ได้ใช้วิธีการเล่าเรื่องให้ผู้ถูกวัดฟังทีละเรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นเหตุการณ์ขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนบุคคลกับกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือหมู่คณะ เป็นเรื่องขัดแย้งทางจริยธรรม ตัวอย่างเช่น การให้ยาฆ่าปลาชีวิตแก่ผู้ป่วยที่อยากตาย ผู้จัดสนทนายักษะยอมรับการกระทำรุนแรงมาที่ภรรยา เป็นต้น จำนวนเรื่องทั้งหมด 6 ถึง 9 เรื่อง ให้ผู้ถูกวัดบอกเหตุผลในการตัดสินใจส่วนตัวของเรื่องกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เหตุผลที่ผู้ตอบให้ในแต่ละเรื่องจะถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยผู้ชำนาญการเพื่อจัดเข้าชั้นจริยธรรม 1 ถึง 6 ชั้น ตามทฤษฎีพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก คำตอบที่นำมาวิเคราะห์นั้น ส่วนที่เป็นการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำที่ดี หลีกเลียงหรือกระทำชั่วนั้น ไม่มีส่วนสำคัญที่จะนำมาใช้ตัดสินในเรื่องนี้ แต่คำตอบส่วนที่สำคัญในทุกข้อ คือ เหตุผลที่ผู้ตอบแต่ละคนให้ในแต่ละเรื่อง การวัดจริยธรรมโดยวิธีการตอบอย่างอิสระนี้ มีประโยชน์ในการศึกษาความคิดเห็นและธรรมชาติของจริยธรรมของผู้ตอบแต่ละคนอย่างละเอียด เหมาะสำหรับการเริ่มต้นวางรูปแบบของทฤษฎีและกำหนดขั้นตอนการพัฒนาการของมนุษย์ในเรื่องนี้ แต่วิธีการตอบโดยอิสระนี้มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ซึ่ง กุลตินส์ กรีฟ และเรสต์ (Kurtines and Grief, 1974 and Rest, 1976) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ผู้สัมภาษณ์หรือผู้เล่าเรื่องอาจคอยกระตุ้นให้ผู้ถูกวัดตอบให้ละเอียดไปในแนวทางที่ต้องการศึกษา โดยที่คำถามกระตุ้นเหล่านี้ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน จึงอาจเกิดความลำเอียงในการถามได้
2. ใช้เวลามากและใช้เวลาผู้ตอบต่างกันไปในกรณีวิจัยแต่ละเรื่อง ทำให้ไม่ทราบคำตอบที่ได้มาเป็นผลของปัจจัยอะไรบ้างนอกเหนือจากความแตกต่างทางจริยธรรมของบุคคล
3. การตรวจให้คะแนนยากซับซ้อนและเกิดความลำเอียงได้มาก ต้องใช้ผู้ตรวจที่ฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีจึงจะน่าเชื่อถือ
4. วิธีการให้และการรายงานคะแนนที่วัดได้มีหลายระบบ ทำให้ยากแก่การตีความหมายของผลที่ได้

5. การวัดมีลักษณะแบบสะท้อนภาพมากจึงทำให้มีข้อจำกัดตามวิธีการนี้ด้วย คือ คำตอบมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา ความสามารถในการใช้ภาษาของผู้ตอบ บุคลิกภาพของผู้ตอบ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ตอบด้วย

6. ตัวเอกในเรื่องทั้งเก้าของโรลเบอร์กเป็นผู้ชายทั้งหมด อาจทำให้ใช้กับผู้ตอบหญิงได้เหมาะสมน้อยกว่าผู้ตอบชาย

เนื่องจากมีข้อจำกัดมากมายดังกล่าวข้างต้น ทำให้วิธีการวัดแบบนี้ไม่เกิดความคล่องตัวที่จะใช้อย่างแพร่หลาย และไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการวิจัยที่ต้องการวัดตัวแปรอื่น ๆ อีกด้วย

2. วิธีการวัดแบบมีตัวเลือก วิธีนี้ยังใช้การกระตุ้นด้วยเรื่องขัดแย้งทางจริยธรรม แล้วจัดหาคำตอบไว้ให้ผู้ตอบเลือกข้อที่ใกล้เคียงกับความคิดของตนมากที่สุด เพียง 1 คำตอบ ในแต่ละเรื่อง ฮาน และคนอื่น ๆ (Haan and others. 1968) เป็นผู้ริเริ่มใช้โดยมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบในแต่ละเรื่อง ส่วนดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2520) ได้สร้างแบบทดสอบวัดระดับการรู้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยวิธีนี้ เพื่อความคล่องตัวในการใช้ในการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" โดยใช้เรื่องที่เป็นสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คุ้นเคยของเยาวชนไทย 10 เรื่อง เป็นเรื่องที่บุคคลถูกกำหนดให้หาความดี 5 เหตุการณ์ และหาความเลว 5 เหตุการณ์ แต่ละเรื่องจะมีตัวเลือกเหตุผล 6 ตัวเลือก ซึ่งเป็นตัวเลือกประจำในแต่ละชั้นตามทฤษฎีของโรลเบอร์ก วิธีการวัดแบบปรนัยนี้สามารถสร้างและใช้ได้อย่างมีมาตรฐานสูง ซึ่งยัสเสน (Yussen. 1976) ได้รายงานผลวิจัยที่ใช้วิธีการวัดแบบปรนัย 12 ตัวเลือก ว่าให้ผลเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง แต่แบบวัดระดับการรู้เหตุผลเชิงจริยธรรมแบบปรนัย 6 หรือ 12 ตัวเลือกนี้อาจมีปัญหาที่เนื้อหาของตัวเลือกจะตรงกับขั้นทั้งหมดของโรลเบอร์กหรือไม่ และการมีคำตอบให้เลือกนั้น จะเร้าให้ผู้ตอบเลือกขั้นที่สูงหรือต่ำกว่าขั้นจริยธรรมจริงของตนมากน้อยเพียงใด จากผลการวิจัยของเรสต์ และคนอื่น ๆ (Rest and others. 1976) พบว่า ผู้ตอบจะเข้าใจประโยคที่ใช้หลักจริยธรรมต่ำกว่าขั้นของตนทุกชั้น รวมทั้งเข้าใจประโยคที่ใช้หลักตรงกับขั้นจริยธรรมของตนเอง นอกจากนั้นยังเข้าใจประโยคที่มีขั้นจริยธรรมสูงกว่าขั้นของตนอีกหนึ่งหรือสองชั้น และผู้ที่เข้าใจประโยคที่ใช้หลักสูงกว่าขั้นจริยธรรมของตนได้ ก็จะเลือกประโยคที่ใช้หลักสูงกว่าในหนึ่งถึงสองชั้นนั้น แทนที่จะเลือกประโยคที่ตรงกับขั้นจริยธรรมที่แท้จริงของตน ดังนั้นคะแนนที่ได้จากการใช้แบบวัดชนิดปรนัย 6 หรือ 12 ตัวเลือกนี้ จึงอาจเป็นคะแนนที่สูงเกินจริงไปได้ประมาณหนึ่งชั้นในทฤษฎีของโรลเบอร์ก

3. วิธีการประเมินผลและเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหา เป็นวิธีที่ปรับปรุงมาจากวิธีการวัดแบบจัดหาคำตอบให้เลือก โดย เรสตี (Rest. 1976) เห็นว่า วิธีการเดิมนั้น ตัวเลือกลักษณะของการชักจูงให้ยอมรับเหตุผลในชั้นต่างๆ แต่ในการพิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรม ยังขึ้นกับการวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้อง และการเห็นความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างกว้างขวาง เรสตี และคนอื่น ๆ จึงได้พัฒนาแบบสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมขึ้นมาใหม่ ความเป็นปรนัยมากขึ้น คือ The Defining Issues Test หรือ D.I.T. ซึ่งสามารถวัดประเด็นทางจริยธรรมประเด็นใดที่สำคัญในเรื่องหนึ่ง ๆ โดยให้คำตอบมาหลายประเด็นต่าง ๆ ทุกประเด็นที่ทำได้ แล้วให้นำ 4 ประเด็นที่เห็นว่าสำคัญที่สุดมาจัดเรียงลำดับความสำคัญอีกทีหนึ่ง ดังนั้นสรุปได้ว่า การวัดวิธีนี้ผู้ตอบจะต้องดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ พิจารณาและอ่านข้อความที่เสนอให้แล้วจึงมาพิจารณาประเมินค่าประเด็นต่าง ๆ ทั้ง 12 ประเด็นใน 5 อันดับความสำคัญจากสำคัญที่สุด จนถึงไม่สำคัญเลย และในขั้นสุดท้ายต้องพิจารณาเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุดมา 4 ประเด็น มาจัดอันดับความสำคัญ 4 อันดับจากสำคัญที่สุดอันดับ 1 จนถึงสำคัญที่สุดอันดับที่ 4

ส่วนวิธีการให้คะแนนแก่ผู้ถูกวัดแต่ละคนนั้น เรสตีได้แนะนำไว้ 3 ประเภท คือ ให้ดัชนีประเมินค่า ดัชนีเรียงลำดับ และดัชนีขั้นพัฒนาการ จากการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติของดัชนีทั้ง 3 ประเภทนี้ ทาห์ทราบว่าดัชนีเรียงลำดับให้ค่าความเชื่อมั่นสูงที่สุด และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอายุมากพอ ๆ กับดัชนีประเมินค่า และมีความสัมพันธ์ทางบวกสูงที่สุดกับความสามารถในการเข้าใจเรื่องด้วย

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิด คำอธิบายเกี่ยวกับการเกิดองค์ประกอบและการพัฒนาจริยธรรม โดยสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมขึ้นมากมาย สามารถรวบรวมเป็นทฤษฎีใหญ่ ๆ ได้ 4 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ ซึ่งเชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลมีพื้นฐานมาจากส่วนประกอบสามส่วน ได้แก่ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และ ซุปเปอร์อีโก้ (Supper Ego)

พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ถือว่า ซุปเปอร์อีโก้ เป็นส่วนสำคัญ เพราะซุปเปอร์อีโก้เป็นส่วนของมโนธรรม ถือหลักประพฤติปฏิบัติอันเป็นที่นิยมกันมา สังคมหนึ่ง ๆ เป็นส่วนที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม มิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด ซุปเปอร์อีโก้จะเข้ามา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เห็นได้ชัดเมื่ออายุประมาณห้าขวบ เด็กจะพัฒนาบุคลิกลักษณะ ค่านิยม มาตรฐานจริยธรรมของสังคมจากบิดามารดาและบุคคลใกล้ชิด โดยกระบวนการเลียนแบบ (Identification) และยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ เมื่อ บุคคลมีจริยธรรมเกิดขึ้นในจิตใจแล้ว ย่อมเปรียบเสมือนมีเครื่องมือคอยควบคุมความประพฤติของ บุคคลให้อยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคม เมื่อใดที่ตนมีความต้องการหรือมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยม กฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานจริยธรรมที่ตนยึดถือและยอมรับอยู่ ซุปเปอร์อีโก้ก็จะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึก ขัดแย้งในใจ แม้การกระทำนั้นจะไม่มีใครรู้เห็น บุคคลนั้นก็เกิดความละอายใจ ไม่สบายใจ ซึ่งเป็น ลักษณะของการลงโทษตนเอง ทำให้บุคคลนั้นระงับหรือละเว้นการกระทำที่ไม่ถูก ไม่ดี ไม่ควร โดยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมจากบุคคลอื่น ซึ่งหมายถึงบุคคลนั้นได้เกิดคุณธรรมหรือจริยธรรมขึ้น ภายในใจของตนเอง รู้ว่าพฤติกรรมใดควรทำและไม่ควรทำ นับได้ว่าบุคคลนั้นมีพัฒนาการทาง จริยธรรมเกิดขึ้น (Freud. 1949 : 358)

ทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายทัศนคติเชิงจริยธรรม ค่านิยมเชิงจริยธรรม และ บุคลิกภาพเชิงจริยธรรมของมนุษย์ได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 9)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่อธิบายวิธีการและกระบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม ทำให้เกิดการยอมรับลักษณะและกฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นลักษณะของตน โดยนำเอาหลักการ เสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 8)

งานทัศนะของนักจิตวิทยาการเรียนรู้ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดขึ้นจาก การประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยมีแรงจูงใจพื้นฐานมาจากความต้องการทางชีววิทยา การแสวงหารางวัลตลอดจนการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ มนุษย์จะมีปทัสถาน (Norm) ของ จริยธรรมตามแนวโครงสร้างของสังคมที่มนุษย์ผู้นั้นเอง ด้วยความเชื่อพื้นฐานนี้ นักจิตวิทยา ทางการเรียนรู้ทางสังคม เช่น เซียร์ส (Sears) ฮอฟแมน (Hoffman) แบนดูราและวอลเตอร์ (Bandura and Walters) หรือ มิลเลอร์และดอลลาต (Miller and Dollard) จึงได้สนใจ

ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของมนุษย์ ซีแยร์ส (Sears) เชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดู (Child - Rearing Practice) มีอิทธิพลอย่างยี่งในการปลูกฝังจริยธรรมให้กับเด็ก ส่วนแบบดรูราเชื่อว่า การสร้างค่านิยมและจริยธรรมของเด็กนั้น คือ การที่เด็กได้เรียนรู้ในลักษณะของการลอกเลียนแบบ โดยเด็กจะสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมของคนที่อยู่ใกล้ชิดและบันทึกในความทรงจำ แล้วจึงถ่ายทอดพฤติกรรมนั้นในลักษณะที่ใกล้เคียงกับความคิดรวบยอดการลอกเลียนเอกลักษณ์ (Identification) ของพรอยด์ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณยุศย์. 2530 : 247 - 248)

จากการศึกษาของนักจิตวิทยาการเรียนรู้ทางสังคมอาจสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของมนุษย์ได้ดังนี้ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณยุศย์. 2530 : 248 - 249)

1. พัฒนาการทางจริยธรรม คือ การที่มนุษย์พัฒนาพฤติกรรมและความรู้สึกรู้สีกให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดว่าดีงามและถูกต้อง มากกว่าจะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของการคิดการเข้าใจทางปัญญา (Cognition)

2. ตัวเสริมแรงหรือแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น มีพื้นฐานมาจากความต้องการทางสรีระ หรือความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ที่จะได้รับการยอมรับ หรือรางวัลจากสังคม

3. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรม

4. บทสถาน (Norm) ของจริยธรรมเป็นมาตรฐานของจริยธรรมได้มาโดยการเรียนรู้จากวัฒนธรรมของสังคม (External Cultural Rules)

5. สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรม ได้แก่ ตัวเสริมแรงทางบวกและทางลบ ตัวแบบพฤติกรรมที่มีอิทธิพล เช่น บิดามารดา หรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อสังคมนั้น ๆ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง การเรียนรู้โดยบังเอิญ และการเรียนรู้จากการเลียนแบบเป็นสำคัญ ทฤษฎีนี้ใช้อธิบายการเกิดและการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้มากกว่าลักษณะทางจริยธรรมอื่น ๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน.

2524 : 9)

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

เพียเจต์ เป็นนักจิตวิทยาคนแรกๆที่ริเริ่มความคิดที่ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับสติปัญญาและการคิดหาเหตุผลของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังเชื่อว่า พื้นฐานของจริยธรรมเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในสังคม และพัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นสากลในทุกวัฒนธรรม

เพียเจต์ มีความเชื่อว่าความหมายทางจริยธรรม (Moral Realism) สำหรับเด็กนั้น มี 3 ประการ คือ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณนุกย์, 2530 : 236 - 238)

1. หน้าที่ (Duty) พฤติกรรมใดก็ตามที่แสดงถึงการเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เป็นของดี
2. ลายลักษณ์อักษร (Letter) พฤติกรรมทางจริยธรรมคือ สิ่งที่ระบุเป็นตัวอักษรมากกว่าความเชื่อที่เป็นนามธรรม
3. ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความรับผิดชอบพฤติกรรมในลักษณะของปรนัยจะลดน้อยลง โดยมีความสัมพันธ์ผกผันกับระดับอายุของเด็ก

ในการศึกษาค้นคว้าทางจริยธรรมของเพียเจต์ เน้นเรื่องจรรยาวิพากษ์ (Moral Judgement) ของเด็กอายุ 5 - 13 ปี โดยได้แนวคิดพัฒนาการทางจริยธรรมที่ดีที่สุดจาก จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เขาพบว่าการศึกษามีวิธีเดียว คือ การสังเกตอย่างใกล้ชิด และสังเกตเป็นรายบุคคลเป็นจำนวนมาก เช่น การศึกษาจริยธรรมในเด็กอาจดูได้จากการเล่น โดยไม่มีกฎเกณฑ์ ใช้ตนเป็นใหญ่ มุ่งเอาแต่ชัยชนะเพื่อตนเพียงอย่างเดียว ต่อมาจึงเกิดความร่วมมือระหว่างเพื่อนเล่นด้วยกัน จนกระทั่งสามารถทำตามกฎเกณฑ์ตามความรู้สึกผิดชอบของตนจากการสังเกตการเล่นเกมลูกหินของเด็กอายุ 5 - 13 ปี เพียเจต์พบว่า พฤติกรรมการเล่นของเด็กแตกต่างกันไปตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขึ้นเล่นตามลำดับ หรือเล่นตามความสามารถทางการเคลื่อนไหวของตน (Individual หรือ Motor) เด็กจะเล่นลูกหินตามความสามารถของทักษะทางการเคลื่อนไหว หรือเล่นตามความต้องการของเขาเองตามลำพัง โดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ใด ๆ

ขั้นที่ 2 ขึ้นตนเป็นใหญ่ (Egocentric) ในขั้นนี้เด็กเริ่มยอมรับที่จะเล่นร่วมกับผู้อื่นเมื่อมีอายุได้ประมาณ 2 - 5 ปี แต่การเล่นร่วมกับคนอื่นนั้นมิได้หมายความว่าเล่นกับคนอื่นจริง ๆ เด็กในวัยนี้ยังเล่นตามความต้องการของตนอยู่ มิได้ต้องการจะชนะผู้ใด หรือคิดหาหนทางใด ๆ มาเล่นให้แตกต่างไปจากเดิม การเล่นจะเป็นในลักษณะตัวใครตัวมัน

ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมมือ (Cooperation) ระยะนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 7 - 8 ปี เด็กเริ่มรู้จักที่จะเล่นเพื่อชนะ ฉะนั้นการเล่นในวัยนี้จึงเริ่มเล่นร่วมกับผู้อื่น แต่การเล่นยังไม่ได้ถือกฎเกณฑ์เป็นสำคัญ การเล่นมักคำนึงถึงพรรคพวกมากกว่ากฎเกณฑ์

ขั้นที่ 4 ขั้นเล่นอย่างมีกฎเกณฑ์ (Condification of Rules) เด็กในวัยนี้อายุประมาณ 11 - 12 ปี เริ่มใช้กฎเกณฑ์ในการเล่นร่วมกัน เริ่มรู้จักปฏิบัติและรักษาไว้ถึงกฎเกณฑ์ซึ่งแตกต่างไปจากสามขั้นแรกโดยสิ้นเชิง

ขั้นของการพัฒนาการทางจริยธรรม

จากการศึกษาโดยวิธีสังเกต เพียเจต์ได้สรุปว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กน่าจะแบ่งได้เป็น 2 ขั้น คือ (สุรางค์ รัตตะระกุล. 2536 : 48 - 49)

1. ระยะที่เด็กยึดกฎเกณฑ์จากผู้อื่น (Heteronomous) เป็นขั้นที่ผู้กระทำรับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานทางจริยธรรมมาจากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูและเด็กโต โดยถือว่ากฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตาม เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นเด็กเล็กที่มีอายุระหว่าง 5 - 8 ปี เด็กวัยนี้มีความเชื่อถือ ดังต่อไปนี้

- 1.1 พฤติกรรมใดจะถูกต้อง หรือ "ดี" ก็ต่อเมื่อผู้แสดงพฤติกรรมได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
- 1.2 กฎเกณฑ์มีไว้สำหรับปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและแก้ไขไม่ได้
- 1.3 ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยเด็ดขาด ถ้าใครทำตามกฎเกณฑ์เป็น "คนดี" และคนที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์เป็น "คนไม่ดี"
- 1.4 การใช้จรรยาวิพากษ์ หรือการประเมินตัดสินว่าใคร "ผิด" "ถูก" ไม่คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

2. ระยะที่เด็กมีกฎเกณฑ์ของตนเอง (Autonomous) เป็นขั้นที่ผู้กระทำเชื่อว่ากฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคล กฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้ คือ ความร่วมมือ และการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญ เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะเป็นเด็กที่มีอายุ 9 ปี ขึ้นไป เด็กวัยนี้มีความเชื่อดังต่อไปนี้

- 2.1 กฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคลและกฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากบุคคลที่ใช้กฎเกณฑ์นั้นตกลงกันว่าจะเปลี่ยน

2.2 กฎเกณฑ์ที่จะมีความหมายหรือมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อบุคคลที่จะต้องปฏิบัติยอมรับกฎเกณฑ์นั้น

2.3 การร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกัน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรม

2.4 การใช้จรรยาวิพากษ์หรือประเมินตัดสินว่าใคร "ผิด" "ถูก" คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

วิธีการในการศึกษาจริยธรรมของเพียเจต์นั้น เป็นการวัดเป็นรายบุคคลในรูปของการสัมภาษณ์โดยสร้างเรื่องเป็นสถานการณ์ที่กล่าวถึงการกระทำของเด็ก 2 คน ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันที่ความตั้งใจ แรงจูงใจและผลที่เกิดตามมา ตัวอย่างเช่น เด็กชายจอห์นทำแก้วแตก 15 ใบ โดยไม่ได้ตั้งใจขณะที่เปิดประตูห้องเข้ามาเพื่อรับประทานอาหาร ส่วนเด็กชายเฮนรีทำแก้วแตก 1 ใบ ขณะที่ปีนขึ้นใบขมิ้นขูดแยมในตู้ เวลาที่แม่ไม่อยู่บ้าน หรือกรณีที่ 2 มาริอยากจะเขี่ยเสื้อผ้าให้แม่ของเขาเพื่อให้แม่ดีใจ ถึงนากรรไกรมาตัดผ้า แต่ตัดไม่เป็น ตัดเอากระโปรงของเธอขาดเป็นรูโต ส่วนมากาเร็ต นำเอากรรไกรของแม่มาเล่น แต่ตัดไม่เป็นเลยตัดเอากระโปรงเล่นเป็นรูเล็ก ๆ แล้วเพียเจต์ตั้งคำถามว่า "ใครทำผิดมากกว่ากัน ถ้าเธอเป็นพ่อใครควรถูกตีมากที่สุด"

หลังจากนำคำตอบทั้งหมดมาพิจารณาตัดสินตามเกณฑ์ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแล้ว เพียเจต์ตั้งเกณฑ์จรรยาวิพากษ์ไว้ 6 เกณฑ์ ดังนี้คือ (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุญย์, 2530 : 239 - 240 ; อ้างอิงมาจาก Piaget, 1965 : 113 - 120)

1. การตัดสินจากเจตนา (Intentionality in Judgment) เด็กอายุน้อย ๆ จะตัดสินพฤติกรรมว่าดีหรือไม่นั้นมักจะตัดสินจากปริมาณของความเสียหายที่เกิดขึ้น (Actual Physical Consequences) ส่วนเด็กโตนั้นจะตัดสินโดยดูจากความตั้งใจหรือเจตนาในการกระทำที่ไม่ดีของบุคคลนั้น (Intend to Do Harm) ว่ามีเจตนาของการกระทำไม่ดีหรือเปล่า

2. การตัดสินจากความเกี่ยวข้อง (Relativism in Judgment) เด็กอายุน้อยจะตัดสินความถูกหรือผิดว่าต้องเป็นทางหนึ่งทางใดและในลักษณะเด็ดขาด (Absolute) ทุกคนต้องเห็นเหมือนกันและถือว่าความคิดเห็นของผู้ใหญ่มิยอมถูกเสมอ ส่วนเด็กโตนั้นจะตัดสินจากสถานการณ์และความเกี่ยวข้องของสภาพการณ์หรือความเกี่ยวข้องของเหตุการณ์นั้นกับบุคคล

3. การตัดสินเหตุการณ์เป็นอิสระจากการลงโทษ (Independence of Sanction) เด็กอายุน้อยตัดสินความไม่ดีจากการถูกทำโทษ แต่เด็กโตจะตัดสินการกระทำว่าไม่ดี เพราะการกระทำนั้นขัดต่อกฎเกณฑ์ หรือก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

4. การตัดสินจากการใช้ระบบตาต่อตา (Use of Reciprocity) เด็กอายุน้อย อายุ 4 ปี จะใช้ระบบตาต่อตาน้อยกว่าเด็กอายุ 7 - 10 ปี แต่เด็กอายุ 11 - 13 ปี จะเริ่มมองเห็นสิ่งที่เป็นนามธรรมกว่าระบบตาต่อตา เช่น ความเห็นแก่กัน ความกตัญญู หรือความรัก ความเข้าใจ

5. การตัดสินจากการลงโทษเพื่อดัดนิสัย (Use of Punishment as Restitution and Reform) เด็กอายุน้อยจะสนับสนุนให้มีการลงโทษอย่างหนักเพื่อดัดนิสัยผู้กระทำผิด ส่วนเด็กโตจะมีการตัดสินเช่นนี้น้อยลง

6. การตัดสินจากการยึดหลักของโชคชะตา (Naturalist Views of Misfortune) เด็กอายุน้อยจะมีความเชื่อว่าการบาดเจ็บ หรือการทำความผิดเกิดขึ้นโดยบัญชาของพระเจ้าหรือเกิดด้วยโชคชะตามากกว่าเด็กโต

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) มีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ ซึ่งมีความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับ การพัฒนาทางสติปัญญา แต่โคลเบอร์กก็ได้ปรับปรุงวิธีการวิจัย การวิเคราะห์ผล รวมทั้งได้ทำการวิจัยอย่างกว้างขวาง ไม่เฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่ได้ทำการวิจัยในประเทศอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างไป เช่น ประเทศไต้หวัน เดอร์เก และเม็กซิโก เป็นต้น โคลเบอร์กได้คิดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีระบบการให้คะแนนอย่างมีระเบียบแบบแผน ผู้ที่จะใช้วิธีการให้คะแนนระดับพัฒนาการทางจริยธรรมจะต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษ วิธีการวิจัยที่โคลเบอร์กใช้ก็คล้ายคลึงกับวิธีการของเพียเจต์มาก คือ สร้างสถานการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากที่จะตัดสินใจได้ว่า "ถูก" หรือ "ผิด" "ควรทำ" หรือ "ไม่ควรทำ" อย่างเด็ดขาด เพราะขึ้นกับองค์ประกอบหลายอย่าง การตอบจะขึ้นกับวัยของผู้ตอบ เกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้แสดงพฤติกรรมในเรื่องคำนิยาม ความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ความยุติธรรม หรือหลักการที่ตนยึดถือ (สุรางค์ ใจวัฒนะกุล. 2536 : 49 - 50)

โคลเบอร์ก พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น มีได้บรรลุสมบูรณ์ ณ บุคคลอายุ 10 ปี ดังที่เพียเจท์กล่าวไว้ แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11 - 25 ปี (Kohlberg. 1969 : 391) และเชื่อว่าการบรรลุวุฒิภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น จะแสดงออกในทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด การใช้เหตุผลเพื่อตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในสภาพการณ์ต่างๆ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ใช่การประเมินค่าการกระทำว่า "ดี" หรือ "เลว" แต่จะเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นเป็นลำดับไปตามวุฒิภาวะทางปัญญา เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดหรือขั้นที่ 6 ของโคลเบอร์กนั้นตรงกับสิ่งที่นักปราชญ์ยอมรับว่า เป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ จึงมีลักษณะ เป็นเหตุผลสากลและเป็นอุดมคติ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 29)

จากการศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กในเยาวชนอเมริกันอายุ 10 - 16 ปี และนำผลการศึกษามาใช้ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม ออกเป็น 3 ระดับ 6 ขั้น ดังนี้ คือ (Lickona. 1976 : 32 - 35 และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 29 - 30)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level)

ระดับนี้บุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของความดี เลว ถูก และผิด ซึ่งกำหนดไว้โดยผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน บุคคลจะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่ก่อประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ระดับนี้พบได้ในเด็กอายุ 2 - 10 ปี แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการเชื่อฟังเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใด เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ตนเองถูกลงโทษ จะยอมทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไข จะพิจารณาคุณค่าของสิ่งที่เรียกว่า การกระทำที่ถูกต้อง หรือ "ความดี" ในความหมายของสิ่งที่กระทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เช่น ไม่กล้าหนีเรียนเพราะกลัวถูกลงโทษ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน (The Instrumental Relativist Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำเฉพาะในสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลและสิ่งตอบแทนทั้งทางกายและทางวัตถุ จะทำตามความพอใจของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องทางสังคม

ระดับที่ 2 ระดับมีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level)

ระดับนี้บุคคลจะตอบสนองต่อความคาดหวังของครอบครัว กลุ่มและเชื้อชาติของตน บุคคลจะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์ กฎหมายและศาสนาของกลุ่มชนที่ตนอยู่ร่วมด้วย โดยไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และผลที่จะเกิดตามมาในภายหลัง ในระดับนี้บุคคลจะรู้จักคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น จะประพฤติดินให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของสังคม นอกจากนั้นยังพยายามที่จะสนับสนุนและดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่ร่วมด้วย พบมากในวัยรุ่นอายุ 10 - 16 ปี ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (The Interpersonal Concordance of Good Boy - Nice Girl Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำในสิ่งที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มโดยเฉพาะเพื่อน จะทำตามความคิดเห็นของความพอใจของกลุ่ม เพื่อให้เป็นที่ชื่นชอบและยอมรับของเพื่อนโดยไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดี พบมากในวัยรุ่นตอนต้น อายุ 10 - 15 ปี

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (The Law and Order Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำตามกฎระเบียบที่สังคมของตนกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด บุคคลจะมีเหตุผลในการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนในฐานะ เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม พฤติกรรมที่ถูกต้องคือการทำตามหน้าที่ของตน เชื่อฟังและดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ของสังคม พบมากในกลุ่มอายุ 13 - 16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับมีจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level)
หรือระดับมีจริยธรรมของตนเอง (Autonomous or Principle Level)

ระดับนี้เป็นระดับที่บุคคลตัดสินใจขัดแย้งด้วยการนำมาคิดไตร่ตรอง แล้วตัดสินใจด้วยตนเองตามค่านิยมที่ตนยึดถือ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งใดสำคัญมากกว่าก็จะปฏิบัติตามสิ่งนั้น โดยมีหลักการของตนเองที่ถูกต้อง ซึ่งประยุกต์จากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม และจริยธรรมที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามค่าน้ำหนักและข้อตกลงของสังคม (The Social Contract Legalistic Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมใจตนเองได้ มีความเคารพตนเอง สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมจากภายนอกหรือบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสานกับมาตรฐานการยอมรับจากสังคม ถือว่า กฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่ พบได้ในวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการยึดอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation) บุคคลจะใช้หลักจริยธรรมขั้นสูงสุดของตนเองเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมใด ๆ พบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญา มีประสบการณ์ และความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับสังคมของตนและสังคมของกลุ่มชนอื่น ๆ ยอมรับความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้ที่เจริญแล้ว มีอุดมคติ และคุณธรรมประจักษ์ มีความยืดหยุ่นทางจริยธรรม เลือกหลักจริยธรรมของตนเองอย่างมีสติ เพื่ออุดมคติสูงสุดเกี่ยวกับความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของสิทธิมนุษยชน และการเคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล มีความละเอียดต่อความชั่ว และเกรงกลัวต่อบาปเป็นหลักประจักษ์

เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 3 ระดับ ซึ่งแบ่งย่อยเป็น 6 ขั้น ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน	1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม	2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามค่านิยมสัญญา และข้อตกลงของสังคม ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล	3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม ทั้ง 6 ขั้น ของโคลเบอร์ก มีลักษณะกระบวนการพัฒนาจากขั้นต่ำไปยังขั้นสูง ซึ่งความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีของโคลเบอร์ก มีดังนี้ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2530 : 241 - 242)

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลจะผ่านไปตามลำดับขั้นพัฒนาการ (Sequential Stage) โดยมีพื้นฐานมาจากการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ตามการศึกษาของเพียเจต์ เหตุผลเชิงจริยธรรมจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเหตุผลทางตรรกศาสตร์
2. การรับรู้ทางสังคม (Social Perception) และบทบาททางสังคม (Role Taking) ของแต่ละบุคคลนั้นจะมีความสัมพันธ์ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับพัฒนาการทางจริยธรรม

3. บุคคลจะมีจริยธรรมขั้นสูงหรือการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงได้นั้น จะต้องมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และความสามารถในการรับรู้ทางสังคมในระดับสูงก่อน บุคคลจะพัฒนาจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นเรื่อย ๆ ไม่มีการถอยหลัง ไม่มีการก้าวข้ามขั้น ยกเว้นกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ ความคิดในขั้นต่ำจะผสมกันและส่งผลให้ขั้นแห่งความคิดเลื่อนสูงขึ้นไปได้

หลังจากการค้นคว้าของโคลเบอร์ก เจมส์ อาร์ เรสต์ (James R. Rest) เป็นนักจิตวิทยาอีกผู้หนึ่งซึ่งเคยทำงานร่วมกับโคลเบอร์กอย่างใกล้ชิด ได้พยายามศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ โดยอาศัยแนวคิดจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัย เรสต์มีความเชื่อพื้นฐานว่า บุคคลไม่ได้ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตัดสินใจทางจริยธรรมเพียงขั้นเดียว แต่สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้มากกว่าหนึ่งขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมในการตัดสินใจทางจริยธรรมแต่ละปัญหา (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. 2530 : 245) เรสต์ได้พัฒนาแบบวัดพัฒนาการทางจริยธรรมขึ้นใหม่ที่มีความเป็นปรนัยมากขึ้น ชื่อ เดอะ ดีไฟนิง อิชวูส์ เทสต์ หรือดีไอที (The Defining Issues Test : D.I.T.) โดยใช้สิ่งเร้าที่เป็นมาตรฐาน (Standard Stimulus) และสภาพการณ์ให้ผู้รับการทดสอบตอบสนองในรูปของการประเมินค่า (Rating) และการจัดอันดับ (Ranking) แทนวิธีการให้ตอบสนองโดยเสรี (Free Response Method) ตัวผู้รับการทดสอบเองเป็นผู้ตัดสินใจว่าข้อความใดใกล้เคียงกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเขา เรสต์แบ่งขั้นพัฒนาการการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างจากของโคลเบอร์ก ออกเป็น 6 ขั้น ดังนี้คือ (Rest. 1974 : 77)

ขั้นที่ 1 การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (Punishment Obedience Orientation) เป็นขั้นที่เด็กจะยึดถือพันธะที่มีต่อกัน (Obligation) โดยเฉพาะกับผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครู ยอมทำตามคำสั่ง เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษจากผู้มีอำนาจเหล่านั้น

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน (Instrumental Hedonism and Exchange) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับค่าของวัตถุรางวัล มีการตอบแทนกันตามลักษณะที่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย

ขั้นที่ 3 มุ่งให้ผู้อื่นยอมรับตน (Orientation to Approval and Personal Concordance) ขยายกว้างกว่าขั้นที่ 2 มีการรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันโดยไม่หวัง

สิ่งตอบแทน เป็นพันธะทางจริยธรรม (Moral Obligation) การได้รับสิ่งตอบแทนไม่สำคัญเท่ากับการรักษาสัมพันธภาพที่มีต่อกัน ความสัมพันธ์เริ่มขยายออกไปสู่คนหมู่มาก

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสังคม (The Law and Order Orientation) รักษาสัมพันธภาพที่ดีในสังคม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน พฤติกรรมเชิงจริยธรรมจะขึ้นอยู่กับการทำให้เกิดความสมดุลภายในสังคมเป็นส่วนใหญ่ โดยปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสังคม

ขั้นที่ 5 ใช้หลักความคิดทางจริยธรรม (Principle Moral Thinking) การแสดงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้นใช้หลักทำให้เกิดภาวะสมดุลระหว่างความคาดหวังของบุคคลในสังคม มีการตอบแทนกัน มีความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แบ่งเป็นขั้นย่อยได้ 2 ขั้น คือ

ขั้น 5A เป็นขั้นที่แสดงความเห็นชอบต่อหลักเกณฑ์ทางสังคม โดยวิธีการแบบประชาธิปไตย ยอมรับค่านิยมและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ขั้น 5B เริ่มมีอุดมการณ์ในการสร้างสรรค์ เพื่อให้สังคมอยู่ในสภาพที่เต็มไปด้วยความรักและสันติภาพ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ มีเสรีภาพ ภราดรภาพและมีความเสมอภาคระหว่างสมาชิกของสังคม

ขั้นที่ 6 ใช้หลักเกณฑ์ขั้นสูง (Organized Principle) พัฒนาการในขั้นนี้ไม่ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ไม่ว่าโครงสร้างทางสังคมจะเป็นอย่างไร มีกฎเกณฑ์ระเบียบที่ยึดถือในสังคมอย่างไร การตัดสินความถูกต้องนั้นจะตัดสินด้วยจิตสำนึกที่สอดคล้องกับหลักศีลธรรม ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของสิทธิมนุษยชน และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคล ถือว่ามนุษย์เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา

ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของเรสส์คล้ายกับโคลเบอร์กทุกขั้น ยกเว้นขั้นที่ 5 ที่เรสส์แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย และได้นำขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 รวมเข้าด้วยกันเป็นขั้น P (Principle Moral Stage) เพื่อประโยชน์ในการวัดระดับพัฒนาการทางจริยธรรม และจากการศึกษาของเรสส์พบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้น P นี้ ใช้เป็นดัชนีบอกพัฒนาการทางจริยธรรมโดยรวม (Overall Development)

ความเป็นมาและลักษณะของแบบทดสอบ เดอะดีไฟนิง อิชวส์ เทสต์ (The Defining Issues Test)

แบบทดสอบ เดอะดีไฟนิง อิชวส์ เทสต์ หรือ ดีไอที (D.I.T.) ของเรสต์ และคนอื่น ๆ ชุดนี้ เริ่มใช้เป็นที่ครั้งแรกในระหว่างปี ค.ศ.1971 - 1972 ทั้งในการศึกษาระยะยาว (Longitudinal Studies) และแบบภาคตัดขวาง (Cross - Sectional Studies) โดยพัฒนามาจากวิธีการของเพียเจท์ และโคลเบอร์ก แต่วิธีดังกล่าวมีปัญหาเรื่องเวลา ความเชี่ยวชาญในการตรวจวิเคราะห์คะแนน และความเป็นปรนัยของแบบทดสอบ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ เรสต์จึงสร้างแบบทดสอบดีไอที เพื่อวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ประกอบด้วยสถานการณ์สมมติที่เป็นปัญหาจริยธรรม (Moral Dilemmas) 6 เรื่อง แต่ละเรื่องจะประกอบด้วยข้อความ 12 ข้อความ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจต่อสถานการณ์นั้น ๆ แต่ละข้อความจะเป็นตัวแทนของขั้นตอนการพัฒนาทางจริยธรรม ในการตอบแบบทดสอบนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ (สุภัทรศรี ชุมทรัพย์. 2522 : 45 ; ธิติมา จาปีรัตน์. 2533 : 52 - 53 ; อ้างอิงมาจาก Rest. 1974)

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ทำแบบทดสอบ จะถูกถามถึงการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่มีต่อปัญหานั้น ๆ พร้อมทั้งประเมินค่าความสำคัญ (Rating) ของเหตุผลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจจากข้อความ ทั้ง 12 ข้อความ มี 5 ลำดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญพอสมควร สำคัญน้อย และ ไม่สำคัญเลย

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อความที่ประเมินไว้เป็นข้อความที่สำคัญที่สุด 4 ข้อความ มาจัดอันดับ (Ranking) ความสำคัญ 4 อันดับ จากสำคัญที่สุดอันดับที่ 1 ถึงสำคัญที่อันดับที่ 4

แต่ละอันดับจะเป็นตัวบ่งบอกขั้นตอนการพัฒนาของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ที่ผู้ทำแบบทดสอบ เลือกใช้ในการตัดสินใจต่อสถานการณ์นั้น ในการสร้างแบบทดสอบดีไอที นี้ เรสต์ และคนอื่น ๆ ได้สร้างโดยมีเกณฑ์การสร้างดังนี้

1. ให้ความระมัดระวังในการสร้างข้อความแต่ละข้อความ ให้เป็นตัวแทนขั้นตอนการพัฒนาตามโครงสร้างของขั้นตอนการพัฒนาทางจริยธรรม โดยสร้างให้ข้อความที่เป็นตัวแทนขั้นตอนการพัฒนาที่สูงกว่ามีความเป็นนามธรรมอย่างเด่นชัด และต้องใช้สติปัญญาในการไตร่ตรองในระดับที่สูงกว่าขั้นที่รองลงมา เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการตีความเป็นความคิดของขั้นที่ต่ำกว่า

2. วิธีที่ผู้วิจัยหาว่ามีความหมายเป็นตัวเอง เพื่อตรวจสอบวิธีการเลือกของผู้ทำแบบทดสอบว่า เลือกเพราะความเข้าใจหรือเลือกเพราะความซับซ้อนของข้อความ
3. ให้ความระมัดระวังในการจัดความยาว ความซับซ้อนของคำและการใช้ศัพท์เฉพาะ ให้ใกล้เคียงกันข้อความที่แทนขั้นตอนการต่าง ๆ
4. สร้างให้แต่ละขั้นตอนการมีข้อความที่เป็นตัวแทนหลาย ๆ ข้อความ เพื่อให้โอกาสแก่ผู้ทำแบบทดสอบเลือกข้อความได้อย่างเหมาะสม

แบบทดสอบดีไอที มีข้อความที่เป็นตัวเร้าสั้นกว่าของโรดเบอร์กเพื่อเน้นจุดที่ควรสนใจ ผู้ทำแบบทดสอบจะมีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง จึงมีความก้าวหน้าในการตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าที่จะตั้งใจทำเพื่อให้ได้คะแนน และมีตัวเลือกให้ผู้ทำแบบทดสอบมีโอกาสเลือกมากขึ้น ในการประเมินค่าความสำคัญและจัดอันดับ ตลอดจนมีมาตรฐานของการให้คะแนน อย่างไรก็ตาม แบบทดสอบนี้ไม่ควรใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 11 ปี และผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือ เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ผิดพลาด (รุจิรา อินทรดูล. 2532 : 27)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิหลังอาชีพ ซึ่งมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวข้างต้นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

เพศกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520 : 16 - 17) กล่าวถึงทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ (Freud) ซึ่งทำนายว่าชายจะมีบุคลิกหรือจริยธรรมสูงกว่าหญิง ส่วนทฤษฎีพัฒนาของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม มีความคิดขัดแย้งว่า เมื่อเปรียบเทียบหญิงกับชาย แล้วพบว่ามีการพัฒนาที่แตกต่างกัน โดยหญิงมีการพัฒนาทางภาษาเร็วกว่าชาย ทำให้ฉลาดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าชาย ซึ่งอาจทำให้หญิงเข้าใจกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อเรียกร้องทางสังคมได้เร็วและมากกว่าชายแต่ด้วยลักษณะที่ยึดมั่นต่อสังคม อาจทำให้พัฒนาการทางจริยธรรมของหญิงช้าลงในช่วงรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

เออร์บาซ (Urbach. 1976) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเกรด 4 และเกรด 6 โดยให้เรื่องตรงกับสถานการณ์ด้านความเอื้อเฟื้อและความซื่อสัตย์ของโคลเบอร์ก (Kohlberg) 8 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเกรด 4 และเกรด 6 เมื่อพิจารณาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับสถานการณ์ในเรื่อง ปรากฏว่าเด็กให้เหตุผลในขั้นที่ 1 แก้ปัญหาเรื่องความซื่อสัตย์ และในขั้นที่ 4 ให้เกี่ยวกับเรื่องความเอื้อเฟื้อ เด็กชายให้เหตุผลขั้นที่ 1 มากกว่าเด็กหญิง เด็กหญิงให้เหตุผลขั้นที่ 3 มากกว่าชาย แสดงให้เห็นว่าเด็กชายหญิงให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

บาดหลวงลีเชียรา (Lechiara. 1971 : 4878 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กนักเรียนระดับไฮสคูล (High School) ของโรงเรียนคาทอลิกกับโรงเรียนรัฐบาลในรัฐไมอามีทั้งชายและหญิงจำนวน 1,137 คน ได้ผลสรุปว่า เด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าชาย

โฮลสไตน์ (Holestein. 1976) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวัยรุ่นและบิดามารดาของวัยรุ่น การวิจัยเป็นแบบระยะยาว 3 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายหญิงและบิดามารดาของวัยรุ่น โดยใช้ในการสัมภาษณ์ตามวิธีของโคลเบอร์ก ปรากฏว่าครั้งแรกเมื่ออายุ 13 ปี วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 วัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 2 แต่เมื่อวัดอีกครั้งเมื่ออายุ 16 ปี วัยรุ่นชายส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 ในขณะที่วัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 - 5 สำหรับบิดามารดาของวัยรุ่นซึ่งอายุอยู่ในช่วง 40 ปีเศษ ส่วนมากมีจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 ผู้ใหญ่ชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าผู้ใหญ่หญิง และในช่วง 3 ปีที่วัดซ้ำ จริยธรรมของผู้ใหญ่ก้าวหน้าขึ้นน้อยมาก เช่นเดียวกับโคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 276) ซึ่งศึกษาความแตกต่างในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชน พบว่าในวัยเด็กเล็กและเด็กโต ชายและหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อถึงวัยรุ่น ชายจะมีพัฒนาการด้านนี้ก้าวหน้ากว่าหญิง

สแนเรีย (Snarey. 1985 : 202 - 232) ได้ศึกษาข้ามวัฒนธรรมโดยรวบรวมงานวิจัย 17 เรื่อง จาก 15 ประเทศที่ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลทั้งชายและหญิง ปรากฏว่า 16 เรื่อง ที่ศึกษาไม่พบว่า ชายและหญิงมีความแตกต่างกันในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ยอมรับได้ และพบเพียงเรื่องเดียวว่า ชายมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าหญิง

รีเมอร์ส (Reimers. 1989 : 2597 - A) ได้สำรวจและประเมินถึงกระบวนการของความเข้าใจ และโครงสร้างความหมายของความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวัยรุ่นในด้านการพัฒนาตนเองและความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 72 คน อายุ 12 - 18 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ 4 ฉบับ ได้แก่แบบสัมภาษณ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก 2 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ Regan Subject Object 2 ฉบับ ทั้ง 2 แบบจะมีคำถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม การพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบเชิงจริยธรรมและความรับผิดชอบตนเอง มีความสัมพันธ์กับอายุและเพศ

ยัสเสน (ศรีวรรณ เขียวลี. 2522 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Yussen. n.d.) ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศว่าจะมีผลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมหรือไม่ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 และนิสิตปริญญาตรีแผนกจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเมนิโซต้า จำนวนกลุ่มละ 30 คน พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศไม่มีผลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมเลย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาปิรา (Shapira. 1976 : 19 - 26) ซึ่งศึกษาการเล่นเกมส์ของเด็กในเมืองกับเด็กในคิบบูตซ์ (Kibbutz) ในประเทศอิสราเอล โดยศึกษาเด็กอนุบาลและประถมศึกษาจากโรงเรียนสหศึกษาของรัฐบาล พบว่าเด็กชายและเด็กหญิงให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน รวมทั้งงานวิจัยของวอร์ซอร์ (Warshaw. 1978 : 1450 - 1451 - A) ก็ได้ผลสรุปเช่นเดียวกัน

งานวิจัยภายในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิก (2520 : 98) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย พบว่าในกลุ่มนักเรียนอายุประมาณ 13 - 15 ปี หญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าชายอย่างเห็นได้ชัด ในระดับอายุ 17 - 19 ปี พัฒนาการทางจริยธรรมของชายและหญิงเท่าเทียมกัน ส่วนในระดับอายุ 19 - 21 ปี พัฒนาการทางจริยธรรมของชายก้าวหน้ากว่าของหญิงอย่างเห็นได้ชัด

วิเชียร ทองนุช (2521 : 105 - 108) ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 อายุระหว่าง 9 - 12 ปี จำนวน 120 คน พบว่า เด็กชาย และเด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2521 : 122 - 125) ซึ่งศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กอายุ 4 - 6 ปี จำนวน 83 คน และงานวิจัยของกานแก้ว พงษ์อุดม (2524 : 126 - 132) ซึ่งศึกษาพัฒนาการของการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 จำนวน 150 คน รวมทั้งงานวิจัยของปัญชร แก้วส่อง (2522 : 58 - 61) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมือง และชนบทกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา อายุ 13 - 18 ปี โดยสุ่มจากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพฯ และจังหวัด ศรีสะเกษ จำนวน 500 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสุพรรณศรี ขุนทรัพย์ สุรณีย์ จุติดำรงค์พันธ์ และศรีวรรณ เขียวลี (2522 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test (Rest, 1974) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทย และปรับปรุงถ้อยคำให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่าเพศไม่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของละอองทิพย์ พลาณภาพ (2532 : 86 - 88) ซึ่งศึกษาสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป และในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว จำนวน 522 คน ผลการวิจัยพบว่าในครอบครัวทั่วไป เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย ส่วนในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กหญิงและเด็กชายมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ธวัช แสงอรุณ (2526 : 80 - 82) ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียนไทยพุทธและนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนหญิงทั้ง 2 ศาสนามีพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทั้ง 2 ศาสนา ในทุกคุณลักษณะจริยธรรมที่ศึกษาได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และ ความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย สอดคล้องกับสิริพร แก้วนุ่น (2526 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 786 คน และนันทิยา ยิ่งเจริญ (2527 : 96 - 99)

ซึ่งศึกษาพัฒนาการการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงปีที่ 6 จำนวน 606 คน พบว่า เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย รวมทั้งงานวิจัยของ สุวินัย สมันเลาะ (2534 : 85 - 87) ซึ่งศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนไทยมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 252 คน พบว่า นักเรียนมุสลิมชายและนักเรียนมุสลิมหญิงมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกคุณลักษณะจริยธรรมที่ศึกษา ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย โดยที่นักเรียนมุสลิมหญิงมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนมุสลิมชาย และงานวิจัยของทิวรรณ ลี้มสุขนิรันดร์ (2535 : 123 - 127) ซึ่งศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีที่ 5 สังกัดเทศบาล และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 540 คน พบว่านักเรียนหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากผลการวิจัยต่างประเทศและภายในประเทศเกี่ยวกับตัวแปรเพศกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมดังกล่าวมาแล้วนั้น แสดงว่ายังหาข้อสรุปที่แน่นอนไม่ได้ ผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะนำตัวแปรเพศทำการวิจัยซ้ำ เนื่องจากมีงานวิจัยต่าง ๆ ยืนยันว่า หญิงมีการคล้อยตามสังคมสูงกว่าชาย ซึ่งอาจทำให้คาดได้ว่าในวัยก่อนและระหว่างวัยรุ่น หญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าชาย แต่เนื่องด้วยลักษณะการยึดมั่นต่อสังคม อาจทำให้การพัฒนาจริยธรรมของหญิงช้าลงในวัยรุ่นตอนปลาย ฉะนั้นในระหว่างวัยรุ่นตอนปลายกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ชายอาจมีการพัฒนาทางจริยธรรมไปสูงขึ้นที่ 5 และ 6 ตามทฤษฎีของโคลเบอร์กมากกว่าหญิง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 11)

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยขอตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศหญิง

อายุกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

งานวิจัยต่างประเทศ

โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉนิกร. 2520 : 15 - 16 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1964) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุ พบว่า เด็กอเมริกันอายุ 7, 10, 13, และ 16 ปี นิยมใช้เหตุผลในขั้นที่สูงตามอายุ กล่าวคือ เด็กอายุ 7 ปี ประมาณ 90% ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เด็กอายุ 10 ปี แม้จะยังใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เป็นส่วนมาก (50 กว่า เปอร์เซ็นต์) แต่มีอีกพวกหนึ่งที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 (34 เปอร์เซ็นต์) ส่วนวัยรุ่นอายุ 13 ปี ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 (มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์) และมีพวกที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 (น้อยกว่า 20 เปอร์เซ็นต์) ส่วนวัยรุ่นตอนปลายอายุ 16 ปี แม้จะยังใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 มาก (50 กว่า เปอร์เซ็นต์) แต่ก็ปรากฏว่ามีผู้ที่ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 (23 เปอร์เซ็นต์) มากกว่ากลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่าทุกกลุ่ม

ในปี ค.ศ. 1969 โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉนิกร. 2520 : 42 - 46 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1969) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมข้ามวัฒนธรรมกับเด็กในประเทศเม็กซิโก ตุรกี ไต้หวัน และยูคัตัน พบว่า เด็กตุรกีและยูคัตันมีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ชัดเจนนัก คือ เด็กอายุ 10 ปี ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มาก ส่วนเด็กอายุ 16 ปีก็ยังคงให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 โดยแทบจะไม่มีใครถึงขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 เลย แต่เด็กชาวจีนไต้หวันและเม็กซิโกมีพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นขั้นตอนครบทั้ง 6 ขั้น เหมือนเด็กชาวอเมริกัน แต่ช้ากว่าเล็กน้อย นอกจากนี้โคลเบอร์กยังร่วมมือกับเคเมอร์ (Kohlberg and Kramer. 1969 : 93 - 120) ทำการศึกษาระยะยาวทุก 3 ปี กับกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีอายุ 10 - 30 ปี และพบว่า เมื่ออายุมากขึ้นจะมีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้น มีการถดถอยเล็กน้อยเมื่อผู้รับการทดสอบเริ่มเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย แต่เมื่ออายุ 20 ปีขึ้นไป ระดับพัฒนาการจะเป็นไปตามลำดับขั้น

กริมเลย์ (วณิ ออมสิน. 2522 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Grimley. 1974) ศึกษาข้ามวัฒนธรรมกับกลุ่มตัวอย่างจาก 4 ทวีป คือ แอฟริกา อเมริกา เอเชีย และยุโรป ประเทศที่เป็นตัวแทน คือ แอเมเปีย อเมริกา ฮองกง ญี่ปุ่น อังกฤษ กลุ่มตัวอย่าง 206 คน แบ่งเป็น 4 ระดับอายุ คือ 13, 15, 17 และ 19 ปีขึ้นไป โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 13, 15, 17 ปี เป็นนักเรียนมัธยมในสหรัฐหรือในแอเมเปีย ส่วนกลุ่มตัวอย่างอายุ 19 ปีขึ้นไป เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในสหรัฐ อังกฤษ ฮองกงและญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 5 ประเทศ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรม และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ โดยอายุห่างกัน 2 ปี ด้วยวิธีของนิวแมน - คูลส์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาของเทวาร์ (Thua. 1975 : 197 - A) เกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่นชาวอเมริกัน และเวียดนาม จำนวน 28 คน ได้ผลว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นขึ้นกับอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของโฮลสตีน์ (Holstien. 1976 : 51 - 61) ซึ่งศึกษาเด็กชาย และเด็กหญิงอายุ 13 ปี พบว่า เด็กชายมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 2 เด็กหญิงมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 อีก 3 ปีต่อมาวัดใหม่อีกครั้ง พบว่า เด็กชายส่วนใหญ่อยู่ในขั้นที่ 4 และเด็กหญิงส่วนใหญ่อยู่ในขั้นที่ 3 - 5 แสดงว่าระดับจริยธรรมสูงขึ้นตามอายุ นอกจากนี้ เวอเนอร์ (Werner. 1980 : 5721 - A) ได้ทำการศึกษาความรู้สึก และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับเด็กเกรด 5 จำนวน 40 คน โดยใช้ Moral Advice Test (MAT) ผลปรากฏว่าเด็กใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำ และเด็กจะมีความรู้สึกรู้สึกในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และดีโคสตา (Decosta. 1980 : 6141 - A) ได้ศึกษาพัฒนาการความคิดเห็นทางจริยธรรมในเด็กเล็ก จำนวน 58 คน อายุ 5, 6 และ 7 ปี พบว่า อายุเป็นองค์ประกอบสำคัญของการคิดทางจริยธรรมในเด็กหญิง แต่งานวิจัยของ วอร์ซอร์ (Warshaw. 1978 : 1450 - 1451 - A) ซึ่งศึกษาเด็กชายและเด็กหญิง เกรด 4 และเกรด 6 จำนวน 96 คน ใช้แบบสัมภาษณ์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ผลปรากฏว่า เพศและระดับชั้นเรียนไม่มีอิทธิพลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่องค์ประกอบที่น่าสนใจ ได้แก่ กลุ่มเพื่อน และอิทธิพลของโรงเรียนที่อาจจะส่งเสริมให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นได้

งานวิจัยในประเทศ

วิเชียร ทองนุช (2521 : 105 - 108) ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,4 และ 5 อายุระหว่าง 9 - 12 ปี จำนวน 120 คน พบว่าเด็กอายุ 10 - 11 ปี มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กอายุ 9 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิต แก้วส่อง (2522 : 58 - 61) ซึ่งศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนในระดับอายุ 13 - 18 ปี จำนวน 300 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นมีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นตามอายุ และงานวิจัยของทิพย์สุดา นิลสินธุ (2523 : 45 - 47) ซึ่งศึกษาเด็กอายุ 4 - 6 ปี ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับจริยธรรมเพิ่มมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น นอกจากนี้ พรณีย์ กันทรากกร (2523 : 52 - 54) ได้ศึกษาเด็กอนุบาลอายุ 4 - 6 ปี ในจังหวัดสงขลา จำนวน 90 คน พบว่า เด็กที่มีอายุต่างกันจะมีจริยธรรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของกานแก้ว พงษ์อุดม (2524 : 126 - 132) นันทิยา ยิ่งเจริญ (2527 : 96 - 99) และทิพวรรณ ลิ้มสุขนิรันดร์ (2535 : 123 - 127) ก็พบว่าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นตามอายุ จัดแย้งกับงานวิจัยของดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉนิก (2520 : 98) ซึ่งศึกษาเด็กอายุ 11 - 13 ปี , 15 - 17 ปี และ 19 - 21 ปี พบว่า คะแนนเฉลี่ยของจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และวิรัช จาปนอม (2520 : 55 - 57) ซึ่งศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอายุ 13 และ 15 ปี จำนวน 120 คน ไม่พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เสนอมานี้ ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าอายุมีความสัมพันธ์กับจริยธรรม กล่าวคือบุคคลที่มีอายุมากกว่า จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุมากกว่า มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุน้อยกว่า

ระดับการศึกษากับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

งานวิจัยต่างประเทศ

เรสต์ และคนอื่น ๆ (Rest and others. 1974) ศึกษาโดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test กับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน แบ่งเป็นมัธยมตอนต้น

มัธยมตอนปลาย วิทยาลัย และบัณฑิตวิทยาลัย พบว่า มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างคะแนนของกลุ่มและทุกชั้นของพัฒนาการ ต่อมาเรสต์ (Rest. 1975) ได้ศึกษาเด็กวัยรุ่นอายุ 16 - 20 ปี โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test ในการวัดระดับจริยธรรม พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ผู้ที่เรียนต่อในระดับวิทยาลัยจะได้คะแนนสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อในการวัดครั้งแรก และเมื่อทำการวัดอีกครั้งใน 2 ปีต่อมา ก็พบว่า ผู้ที่เรียนต่อในระดับวิทยาลัยได้คะแนนมากเป็น 2 เท่าของผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อ ทั้ง ๆ ที่สองกลุ่มนี้ได้คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันเมื่อศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และจากการวิจัยแบบตัดขวางของ เรสต์และคนอื่น ๆ (Rest and others. 1978 ; citing Rest. 1974) ซึ่งศึกษากับกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน 20 กลุ่ม จำนวน 5,714 คน เพื่อดูแนวโน้มของอายุและการศึกษาที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 วิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย และผู้ใหญ่ ปรากฏว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำสุด และนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยได้คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมสูงสุด แต่ผู้ใหญ่ที่อายุมากที่สุดที่ไม่ได้ศึกษาต่อ กลับมีคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำกว่าผู้ที่เรียนระดับวิทยาลัยขึ้นไป

ดอร์ทบัค (Dortzbach. 1975) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับพัฒนาการทางจริยธรรมในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุ 25 - 74 ปี จำนวน 185 คน โดยสุ่มตัวอย่างประชากรจากรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเมือง ยูจีน (Eugene) รัฐโอเรกอน (Oregon) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 6 กลุ่ม ตามระดับการศึกษา คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา วิทยาลัย และระดับมหาวิทยาลัย โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test ชนิดย่อ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของคอดเดอร์ (Coder. 1975) ซึ่งศึกษาผู้ใหญ่ อายุ 25 - 55 ปี พบว่า ผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจากจบวิทยาลัยได้คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมใกล้เคียงกับนักเรียนระดับวิทยาลัย ในขณะที่ผู้เรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษาได้คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าทั้งสองกลุ่มที่กล่าวไปแล้ว

คริสแฮม (Crisham. 1981) ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่อปัญหาจริยธรรมทั่วไป และปัญหาจริยธรรมทางการแพทย์ โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test (D.I.T.) และ Nursing Dilemma Test (NDT) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย พยาบาลระดับต้น 57 คน ระดับปริญญาตรี 85 คน ระดับปริญญาโท 10 คน นักเรียนพยาบาล 36 คน และผู้สำเร็จการศึกษาระดับอื่น ๆ อีก 37 คน รวม 225 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ DIT มีความสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ NDT คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากแบบทดสอบ DIT และแบบทดสอบ NDT นั้น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พยาบาลระดับปริญญาโทมีคะแนนจากแบบทดสอบทั้งสองชุดสูงสุด พยาบาลระดับปริญญาตรีมีคะแนนสูงกว่าพยาบาลระดับต้น และผู้มีประสบการณ์กว่า 5 ปี มีคะแนนทั้งสองฉบับสูงกว่าผู้มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยภายในประเทศ

สุพัตร์ศรี ขุมทรัพย์ สุรณีย์ จุติดำรงคัมภ์ และศรัวรรณา เขียวลี (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ตามลำดับ โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test (Rest. 1974) แปลเป็นภาษาไทยโดยคงรูปแบบและเนื้อหาไว้เช่นเดิม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ทองนุช (2521 : 105 - 108) ซึ่งศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 - 5 อายุระหว่าง 9 - 12 ปี จำนวน 120 คน และ เดช วิโย (2522 : 60 - 61) ซึ่งศึกษากับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 150 คน พบว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กจะเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ต่อมา มารุต ดาษะอม (2525 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา ระหว่างนักศึกษาที่ศึกษาในระดับหลักสูตรและระดับชั้นที่ต่างกันกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครูระดับ ป.กศ.สูงปีที่ 1 และนักศึกษาครูระดับ ค.บ.ปีที่ 2 ทั้งหญิงและชาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์วัดจรรยาวิพากษ์ซึ่งสร้างขึ้นเองโดยใช้นวทางและโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ของโคลเบอร์ก พบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษาครูระดับ ค.บ.ปีที่ 2 แตกต่างกับนักศึกษาครูระดับ ป.กศ.สูง ปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อักรอนงค์ ปราโมช (2525 : บทคัดย่อ) ศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลที่มีตำแหน่งหน้าที่และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง พยาบาลฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบริการการพยาบาลมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าพยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในปีเดียวกัน สุภัทรา เอื้อวงศ์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test (DIT) วัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ของสถาบันการศึกษา 5 แห่ง จำนวน 398 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 2 ขั้นที่ 4 และขั้น P ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีคะแนนสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นคะแนนในขั้นที่ 3 ที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรทิพย์ บุญพวง (2527 : 75 - 78) ทำการศึกษาเพื่อประเมินระดับจริยธรรมของพยาบาล โดยการวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างเอง มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติที่เป็นปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการและอาจารย์พยาบาล จำนวน 319 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลประจำการโดยรวมอยู่ในระดับสูง และไม่พบความแตกต่างของระดับจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลประจำการที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีระดับจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจารย์พยาบาลและพยาบาลประจำการที่มีวุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขัดแย้งกับงานวิจัยของ มยุรี เมธีไตรรัตน์ (2529 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับต้นกับนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ปีที่ 4 และนักศึกษาพยาบาลระดับต้นชั้นปีที่ 2 จำนวน 4 แห่ง รวม 662 คน โดยใช้แบบทดสอบ DIT วัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไปและใช้แบบทดสอบ

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลระดับวิชาชีพ และระดับต้น มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั่วไป และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศิริพร แยมนิล (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่จบการศึกษาต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่กำลังศึกษาและผู้ที่ยังจบการศึกษาแล้ว ที่มีอายุระหว่าง 10 - 50 ปี ในกรุงเทพมหานครในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษาในระบบ (หลักสูตรปกติ) และการศึกษานอกระบบ (การศึกษาผู้ใหญ่) โดยจบมาแล้วเป็นเวลาไม่เกิน 1 ปี หรือกำลังจะจบ และจบมาแล้วเป็นเวลากว่า 4 ปี รวมทั้งสิ้น 437 คน ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มผู้มีอายุน้อยกว่า 25 ปี ผู้มีการศึกษาสูงให้ความสำคัญแก่เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูง (ขั้น 5,6) มากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ และผู้มีการศึกษาต่ำให้ความสำคัญแก่เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นต่ำ (ขั้น 2,3) มากกว่าผู้มีการศึกษาสูง และพบผลเช่นเดียวกันนี้อีกในกลุ่มรวม กลุ่มฐานะสูง และกลุ่มผู้กำลังศึกษา ส่วนกลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ไม่พบว่าผู้มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มผู้มีอายุน้อยกว่า 25 ปี ผู้มีการศึกษาต่ำจบมานานให้ความสำคัญแก่เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้น 4 มากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำเพิ่งจบ ส่วนกลุ่มผู้มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป พบว่าผู้มีการศึกษาต่ำจบมานานและผู้มีการศึกษาสูงเพิ่งจบให้ความสำคัญแก่เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้น 5,6 มากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำเพิ่งจบ

รุจิรา อินทรตุล (2532 : 107 - 110) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาล จำนวน 194 คน พบว่าผู้บริหารการพยาบาลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้น A

ละอองทิพย์ พลานภาพ (2532 : 86 - 88) ศึกษาสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปและในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว จำนวน 522 คน พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปหรือในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เสนอมาสวนใหญ่แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับจริยธรรม กล่าวคือ บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า แต่มีบางงานวิจัยที่ให้ผลขัดแย้งกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าตัวแปรระดับการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งที่ควรทำการวิจัยซ้ำ โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ภูมิหลังอาชีพกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

นักสังคมวิทยามีความเชื่อมั่นมาแล้วว่า จริยธรรมของบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับสภาพของ สังคมหรือสถานะทางชนชั้นของบุคคล แมคอินไทร์ (Mac Intyre) ได้ให้เหตุผลไว้อย่าง น่าเชื่อได้ว่า มีจริยธรรมระดับหนึ่งสำหรับชนชั้นกลาง และจริยธรรมระดับหนึ่งสำหรับชนชั้น คนงาน ฮาร์โรวอร์ (Harrower) ได้สรุปไว้ว่าชนชั้นทางสังคมนั้นสัมพันธ์กับพัฒนาการของเหตุผล เชิงจริยธรรมของบุคคล และเลอเนอร์ (Lerner) ก็ได้ข้อสรุปจากการค้นคว้าของเขาว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กัน (โรสคัม มีทูน. 2524 : 55 ; อ้างอิงมาจาก Kay. 1970 : 181) ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย จึงใช้ภูมิหลังอาชีพแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

งานวิจัยในประเทศที่ให้ผลสนับสนุนว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล ได้แก่ งานวิจัยของ ฮิลตัน (Hilton. 1978 : 3375-A) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ความแตกต่างของสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม มีผลทำให้เกณฑ์ การตัดสินทางจริยธรรมแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสามารถทำนาย ระดับการตัดสินทางจริยธรรมของบุคคลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับงาน วิจัยของ เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1983) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรม กับ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้มีระดับเศรษฐกิจต่างกัน มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ แบทท์ (Snarey. 1985 : 212 ; citing Batt. 1974 , 1975) ที่ศึกษาผู้ใหญ่ไทยอายุ 26 - 65 ปี ที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ ผลการวิจัยพบว่า

ส่วนใหญ่มักการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้น 3 ผู้มีระดับเศรษฐกิจสังคมปานกลางซึ่งส่วนมากเป็นผู้มีฐานะค่อนข้างดีมีการศึกษาค่อนข้างสูง ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้สูงถึงชั้น 5 แต่มีจำนวนน้อย และจากงานวิจัยของสแนเรย์ (Snarey. 1985) ซึ่งศึกษาแบบข้ามวัฒนธรรม 13 เรื่อง ใน 11 ประเทศ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในชนชั้นกลางและชนชั้นต่ำ พบว่า 10 ใน 11 ประเทศ ผู้มีระดับเศรษฐกิจต่างกันจะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน และทั้ง 10 ประเทศนี้รายงานว่าชนชั้นกลางได้คะแนนสูงกว่าชนชั้นต่ำ จัดแย้งกับงานวิจัยของ เลวิส (Lewis. 1982 : 5088-A) ซึ่งศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนเกรด 10, 11 และ 12 จำนวน 120 คน โดยใช้แบบทดสอบ DIT วัดจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ The Home Index แบ่งฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยภายในประเทศที่ศึกษาฐานะเศรษฐกิจสังคมกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้แก่ งานวิจัยของ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก (2520 : 98) ซึ่งศึกษา "จริยธรรมของเยาวชนไทย" โดยใช้แบบสอบถามวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์ขัดแย้งที่คุ้นเคยของเยาวชนไทย และมีคำตอบให้เลือก 6 ตัวเลือกตรงกับขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ของโคลเบอร์ก และแบบสอบถามภูมิหลังเพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และนิสิตมหาวิทยาลัยปีที่ 2 จำนวน 1,400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง ปานกลาง และต่ำมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง และต่ำตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรศรี ชุมทรัพย์ สุรณีย์ จุติดำรงค์พันธ์ และ ศรียรรณา เขียวลี (2522 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน มีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กิติพร ราชประการ (2529 : 36 - 37) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับภูมิลำเนาในกลุ่มเพื่อน และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนสาธิต และโรงเรียนราษฎร์

ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 383 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงมีคะแนนเฉลี่ยของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกับนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมปานกลางมีคะแนนเฉลี่ยของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกับนักเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทิพวรรณ ลีสมุนรินทร์ (2535 : 123 - 127) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,5 สังกัดเทศบาล และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 540 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยต่างประเทศและภายในประเทศเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมหรือภูมิหลังอาชีพกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แสดงว่ายังหาข้อสรุปที่แน่นอนไม่ได้ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมหรือภูมิหลังอาชีพมาทำการวิจัยซ้ำโดย เฉพาะศึกษากับผู้ใหญ่ และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกันมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เปียเจต์ (Piaget) ผู้ริเริ่มความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม เชื่อว่าการพัฒนาจริยธรรมของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล และพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นคู่ขนานไปกับพัฒนาการทางสติปัญญา (Flavell. 1963 : 391) ส่วนโรลเบอร์กนั้นมีความเห็นว่าการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางสติปัญญาทั่วไปและการพัฒนาทางภาษา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จิก. 2520 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1964 : 404) เป็นกระบวนการเดียวกันกับขั้นของการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์หรือระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจต์ และมีลักษณะที่สัมพันธ์กันระหว่างพัฒนาการทางสติปัญญาและขั้นของเหตุผลเชิงจริยธรรม นั่นคือ บุคคลที่มีสติปัญญาสูงจะสามารถให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูง ตรงข้ามบุคคลที่มีระดับสติปัญญาต่ำจะให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำเช่นกัน (Kohlberg. 1976 : 31 - 33)

งานวิจัยในประเทศซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีจำนวนมาก ดังมีรายละเอียดดังนี้

ไวท์แมน และโคเซียร์ (Whiteman and Kosier. 1964) ได้ศึกษาอิทธิพลของอายุ เพศ และระดับสติปัญญาต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงที่มีอายุ 7 - 12 ปี จำนวน 173 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลแห่งหนึ่งในเขตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าระดับกลางของเมืองหนึ่ง โดยแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับอายุ และระดับสติปัญญา วัดพัฒนาการทางจริยธรรมโดยให้เด็กตัดสินพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ดัดแปลงจากแบบทดสอบของเพียเจต์ (Piaget) และให้ครูตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมจะสูงขึ้นตามระดับสติปัญญา

บูล (Bull. 1969) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กและวัยรุ่น ตัวแปรที่ศึกษา คือ อายุ เพศ ระดับสติปัญญา สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และศาสนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีอายุ 7, 9, 11, 13, 15 และ 17 ปี จำนวน 60 คน เป็นชาย 30 คน และหญิง 30 คน จากโรงเรียนในเมืองที่อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของแคว้นอิงแลนด์ โดยใช้แบบทดสอบวัดจริยธรรมที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ คุณค่าของชีวิต การแลกเปลี่ยน การคดโกง การขโมย และการพูดเท็จ ผลการวิจัยพบว่า ระดับสติปัญญาเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เคียเซ และเคียเซ (Keasey and Keasey. 1974) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางการคิดการเข้าใจกับเหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหญิงเกรด 6 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มที่มีสติปัญญาอยู่ในระดับเหนือเกณฑ์ปกติ การเก็บข้อมูลโดยใช้ปัญหาทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) จำนวน 6 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแปรผันไปตามพัฒนาการทางการคิดการเข้าใจของเด็ก

ฮิลตัน (Hilton. 1978 : 3375 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมกับตัวแปรอิสระ 3 ประการ คือ ความเชื่อ ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมและระดับสติปัญญาของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 11 ของโรงเรียนมัธยมที่เดนเวอร์ จำนวน 195 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบวัด The Defining Issues Test

(Rest. 1974) และแบบสอวัด The Interpersonal Trust Scales (Rolter. 1972) และใช้ผลการเรียนจากระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือวัดระดับสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการตัดสินใจทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับสติปัญญาที่แตกต่างกันสามารถทำนายระดับการตัดสินใจทางจริยธรรมของบุคคลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แบร์ (Bear. 1979 : 4916 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับพัฒนาการทางจริยธรรม ปัญหาทางความประพฤติ และระดับสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมืองไอโอวา จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบ 3 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) แบบวัดระดับสติปัญญาของสแตนฟอร์ด (Stanford) และแบบวัดปัญหาทางความประพฤติ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนของเหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับระดับสติปัญญา สรุปได้ว่า เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงจะมีพัฒนาการทางการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูง ตรงข้ามเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำ จะมีพัฒนาการทางการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นต่ำด้วย

ไซฟริง (Siefring. 1981 : 1560 - 1561 A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและสติปัญญา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน แบ่งเด็กเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเรียนช้า กลุ่มปานกลาง กลุ่มสูง และกลุ่มอัจฉริยะ ทุกกลุ่มมีเพศชาย 10 คน หญิง 10 คน ผลปรากฏว่า สติปัญญาเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งนี้เพราะเด็กกลุ่มที่มีสติปัญญาสูง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่มีสติปัญญาต่ำกว่า

โฮร์ (Hoar. 1982 : 3913 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมและตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายของโรงเรียนเตรียมทหาร 5 โรงเรียน จำนวน 267 คน ในสหรัฐอเมริกา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอวัด The Defining Issues Test แบบสอบความถนัดทางการเรียนด้านถ้อยคำภาษา (Verbal) และด้านปริมาณ (Quantitative) สำหรับวัดระดับสติปัญญา แบบสอวัดพัฒนาการด้านความเป็นผู้นำ และข้อมูลอื่น ๆ คือ ระดับคะแนนความประพฤติ ผลการเรียนวิชาศาสนา ตำแหน่งทางการทหาร ข้อบกพร่องและคุณงามความดีต่างๆ ที่เคยทำ ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยภายในประเทศ

วิเชียร ทองนุช (2521 : 105 - 108) ศึกษาการคิดให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 5 จำนวน 120 คน ทั้งในเมืองและชนบท พบว่าการคิดให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2521 : 87) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสันทัดทางภาษาไทย กับความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนไทยชายหญิงในกรุงเทพฯ อายุ 11 - 25 ปี จำนวน 1,400 คน กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และอุดมศึกษา ไม่พบความสัมพันธ์ในกลุ่มรวม แต่กลับพบความสัมพันธ์ในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม ที่ฐานะทางเศรษฐกิจ และชั้นปีมาจแนก

กาบแก้ว พงษ์อุดม (2524 : 126 - 132) ศึกษาพัฒนาการของการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จำนวน 150 คน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการของการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิยา ยิงเจริญ (2527 : 96 - 99) ซึ่งพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งงานวิจัยของอาภา จันทรสกุล (2528 : 44 - 45) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางสติปัญญา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 389 คน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาเข้าถึงขั้นนามธรรม กลุ่มที่กำลังเข้าสู่ขั้นนามธรรม และกลุ่มที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นรูปธรรม มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกจากนี้ งานวิจัยของ ทิพวรรณ ลิ้มสุชนิรันดร์ (2535 : 123 - 127) ซึ่งศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 5 สังกัดเทศบาล และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 540 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จัดแย้งกับงานวิจัยของวิรัช จาปนอม (2520 : 55 - 57) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดตามหลักตรรกศาสตร์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด อายุ 13 - 15 ปี จำนวน 120 คน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยา เหมตะศิลา (2521 : 41 - 42) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญา กับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 15 - 16 ปี ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 200 คน โดยใช้แบบวัดระดับสติปัญญาของ WISC กับแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างเอง ผลการวิจัยพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กัน และงานวิจัยของ อุษา หัซชะวณิช (2521 : 32 - 34) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีความถนัดทางภาษากับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 15 - 16 ปี จำนวน 300 คน และไม่พบความสัมพันธ์เช่นเดียวกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เสนอมานี้ เห็นว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญา กับเหตุผลเชิงจริยธรรม ได้มีผู้ศึกษาระดับสติปัญญาทั้งในแง่การวัดอายุสมองหรือไอคิว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการใช้ภาษา ความสามารถในการคิด และพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวเพียเจต์ ส่วนใหญ่ได้ผลสนับสนุนว่า สติปัญญา มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ถึงแม้ว่างานวิจัยภายในประเทศบางเรื่องไม่ได้พบว่ามีสัมพันธ์กันก็ตาม แต่ผู้วิจัยคาดว่า ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน่าจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายและเพศหญิง มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน
5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศหญิง
6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุมากกว่า มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุน้อยกว่า
7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
9. ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กันทางบวก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 393 คน เป็นชาย 371 คน หญิง 22 คน ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนต่างเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524 มีพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 11 พรรค

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ได้มาด้วยวิธีการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 194 คน (Yamane. 1970) เป็นชาย 182 คน หญิง 12 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละพรรคที่ได้รับเลือกตั้ง เมื่อ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539

ลำดับที่	ชื่อพรรค	ประชากร		กลุ่มตัวอย่างที่คาดหวัง		กลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้จริง	
		ทั้งหมด	ชาย หญิง	ทั้งหมด	ชาย หญิง	ทั้งหมด	ชาย หญิง
1	ความหวังใหม่	125	122 3	62	60 2	11	9 2
2	ประชาธิปไตย	123	114 9	62	56 6	33	27 6
3	ชาติพัฒนา	52	48 4	26	24 2	19	18 1
4	ชาติไทย	39	37 2	19	18 1	7	6 1
5	กิจสังคม	20	19 1	10	9 1	2	2 -
6	ประชากรไทย	18	17 1	9	9 -	1	1 -
7	เอกภาพ	8	7 1	4	4 -	-	- -
8	เสรีธรรม	4	4 -	2	2 -	-	- -
9	มวลชน	2	2 -	-	- -	-	- -
10	พลังธรรม	1	- 1	-	- -	-	- -
11	ไท	1	1 -	-	- -	-	- -
รวม		393	371 22	194	182 12	73	63 10

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญา

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามตัวแปรที่ศึกษา โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญา ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดสติปัญญาของราเวน (Raven. 1962) ที่ชื่อว่า แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริกส์ขั้นก้าวหน้า (The Advanced Progressive Matrices Test) ประกอบด้วยลวดลายหรือแมทริกส์แต่ละรูปมีส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งผู้รับการทดสอบต้องเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ 8 ตัวเลือก มาเติมส่วนที่ขาดหายไปให้เข้าชุดกัน แบบทดสอบชุดนี้ใช้กับบุคคลที่มีอายุสูงกว่า 11 ปีขึ้นไป และมีความสามารถทางสมองปกติ แบบทดสอบแบ่งเป็นตอนย่อย ๆ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 มีจำนวนข้อปัญหา 12 ข้อ มี 8 ตัวเลือก เรียงจากง่ายไปยาก ใช้ทำการทดสอบเพื่อทำการตัดสินใจขั้นต้นว่า ผู้รับการทดสอบเป็นพวกเร่ง หรือปานกลาง หรือฉลาด ถ้าผู้ได้รับการทดสอบตอบข้อปัญหาในตอนที่ 1 ได้ถูกต้องน้อยกว่า 6 ข้อ จะถือว่าเป็นพวกเร่งและไม่ได้รับการทดสอบตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 2 มีข้อปัญหาที่ต้องใช้ความคิดแบบนามธรรม รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ มี 8 ตัวเลือก

แบบทดสอบชุดนี้ไม่จำกัดเวลา แต่ส่วนใหญ่ใช้เวลาประมาณ 40 นาที

การตรวจให้คะแนน ข้อที่ทำได้ข้อละ 1 คะแนน ข้อผิดได้ 0 คะแนน รวมคะแนนของตอนที่ 2 ทั้งหมด 36 คะแนน

เกณฑ์ที่ใช้ประเมินความสามารถทางสติปัญญาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์
ดังนี้

คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ถือว่า เป็นผู้มีความสามารถทาง
สติปัญญาสูง

คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26 - 74 ถือว่า เป็นผู้มีความสามารถทาง
สติปัญญาปานกลาง

คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ถือว่า เป็นผู้มีความสามารถทาง
สติปัญญาต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญาของราเวนที่ชื่อว่า แบบทดสอบ
โปรแกรสซีฟเมทริชีสฉบับก้าวหน้า ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง
จำนวน 30 คน

2. นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบกับกลุ่ม Try out ไปตรวจหาค่าความ
เชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของ กูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้ปรับปรุง
และแก้ไขแบบทดสอบ เดอะดีไฟนิงอิชวูส์ เทสต์ หรือดีไอที (The Defining Issues Test :
D.I.T.) ของ เรสต์ (Rest. 1974) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย สุพัตรศรี ชุมทรัพย์ และคนอื่น ๆ
(2522) โดยยังคงรูปของคำถามเดิมไว้ทุกประการเพียงแต่เปลี่ยนรูปประโยค และคำที่ใช้
ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยประกอบด้วยสถานการณ์สมมติที่เป็นปัญหาทางจริยธรรม (Moral
Dilemma) 6 เรื่อง ในแต่ละเรื่องจะประกอบด้วยข้อความ 12 ข้อความ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ใช้
ประกอบการตัดสินใจต่อสถานการณ์นั้น ๆ ให้ผู้ตอบแบบทดสอบประเมินค่าความสำคัญของข้อความ
เหล่านี้ 5 อันดับ โดยให้ประเมินจากการตัดสินใจในตอนแรกว่า สาเหตุที่ตัวเองของเรื่องเลือก

หาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะเหตุใดในแต่ละสถานการณ์ โดยให้ประเมินจาก สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง สำคัญน้อย และไม่สำคัญเลย ข้อความแต่ละข้อจะเป็นตัวแทนของขั้น พัฒนาการของการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ดังตัวอย่าง

นายหาญกัญญา

ฉ จังหวัดเชียงราย หญิงคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง หมอแนะนำว่ามีชาชนิดหนึ่ง ซึ่งค้นพบโดยเภสัชกรจังหวัดเดียวกัน จะช่วยชีวิตเธอไว้ได้ แต่การหายานี้ต้องลงทุนแพงมาก และ เภสัชกรคนนั้นก็ยังคงคิดเอาค่าไถ่เป็น 10 เท่าตัว คือ ลงทุนสี่พัน (4,000) บาท แต่ขายถึงสี่หมื่น (40,000) บาท นายหาญผู้เป็นสามีของผู้ป่วยพยายามขอยืมเงินจากคนรู้จักได้มาเพียงสองหมื่น (20,000) บาท ซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของราคายาที่จะต้องซื้อ จึงไปต่อรองกับเภสัชกรให้ลดราคายา หรือขอผลิตไปจ่ายจนครบภายหลัง โดยขอร้องให้เห็นแก่ภรรยาที่กำลังจะตาย แต่เภสัชกรไม่ยอม เขาบอกว่า "ไม่ได้หรอก ผมค้นพบยานี้และกำลังจะร่ำรวยโดยการขายยานี้" นายหาญสิ้นหวัง จึงคิดจะหาทางขโมยยาจากร้านเภสัชกรเพื่อช่วยชีวิตภรรยา

ท่านเห็นว่า นายหาญควรขโมยยาหรือไม่ (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

_____ ควรขโมยยา

_____ ตัดสินใจไม่ได้

_____ ไม่ควรขโมยยา

นายหาญกับยา

ตอน ก. คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้สำคัญมากน้อยเพียงไรในการตัดสินใจของท่านต่อปัญหาข้างต้น ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องทางซ้ายมือของแต่ละคำถามที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากน้อยเพียงไร

สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญพอควร	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญ

โปรดอย่าลืมว่า คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ เป็นเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจปัญหาเท่านั้น ไม่ต้องการคำตอบจากข้อที่เป็นคำถาม

1. บุคคลควรปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดในทุกกรณีหรือไม่
2. การยอมลักขโมยยาของสามีเพราะความรักและห่วงใยในชีวิตของภรรยา เป็นการบังคับควรหรือไม่
3. ในกรณีนี้ นายหาญสมควรที่จะยอมเสี่ยงต่อการถูกยิงหรือยอมติดคุกในฐานะที่เป็นขโมยหรือไม่
4. นายหาญเป็นคนที่เลือดนักสู้หรือ เป็นเพียงคนที่พยายามคิดสู้
5. การขโมยยาของนายหาญนั้น เป็นการทำเพื่อตัวเองหรือเพื่อภรรยา
6. ลิขสิทธิ์ในตัวยาของเภสัชกรควรได้รับการเคารพหรือไม่
7. การมีชีวิตยอมมีค่ามากกว่าการสิ้นสุดลงด้วยการตายทั้งในทางสังคมและส่วนบุคคลหรือไม่
8. ค่านิยมอะไรที่ควรจะเป็นรากฐานของการปกครอง เพื่อให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติต่อกัน
9. เภสัชกรอยู่ภายใต้กฎหมายซึ่งคุ้มครองปกป้องคนรวยหรือไม่
10. กรณีนี้กฎหมายได้เข้าไปขัดขวางสิทธิพื้นฐานของสมาชิกในสังคมหรือไม่
11. ความโลภและโหดร้ายของเภสัชกรควรแก่การถูกปล้นหรือไม่
12. การขโมยยานี้เรื่องนี้ ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวมหรือไม่

ตอน ข. จากคำถามตอน ก. ให้เลือกข้อที่สำคัญที่สุดมา 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ข้อ _____

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ข้อ _____

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ข้อ _____

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ข้อ _____

การตรวจความคงที่ของข้อมูล

ก่อนตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ได้มาตรวจความคงที่ของข้อมูล (Consistency Check) เพื่อดูว่าแบบทดสอบแต่ละชุดนั้น ผู้ทำแบบทดสอบทำด้วยความจริงจัง ตั้งใจหรือมีความเข้าใจหรือไม่ โดยดูความคงที่ของการประเมินค่า (Rating) และการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าแบบทดสอบใดมีความไม่สอดคล้องกันเกินกว่า 2 เรื่องขึ้นไป หรือมีการประเมินค่าในเรื่องหนึ่ง ๆ เหมือนกันเกินกว่า 9 ข้อ เกิน 2 เรื่อง ถือว่าแบบทดสอบนั้นไม่มีความคงที่ของข้อมูล เป็นแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์ต้องคัดแบบทดสอบนั้นออก

การตรวจและเกณฑ์การให้คะแนน

นำแบบทดสอบที่ตรวจความคงที่ของข้อมูลแล้วมาตรวจให้คะแนนตามที่เรสตร์เสนอไว้ใน คู่มือ การใช้แบบทดสอบดีไอที เพื่อวิเคราะห์ระดับขั้นพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของกลุ่มตัวอย่าง การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบดีไอที สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. การตรวจด้วยมือ (Hand Scoring)

2. การตรวจด้วยเครื่อง (Machine Scoring) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ที่เรสตร์เสนอไว้ในคู่มือการใช้แบบทดสอบดีไอที

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจด้วยมือ ซึ่งมีวิธีการตามลำดับดังนี้

1.1 เตรียมตารางการให้คะแนนของแบบทดสอบแต่ละชุด ตามตารางข้างล่าง

เรื่องที่ / ชั้นที่	2	3	4	5A	5B	6	A	M	P
1									
2									
3									
4									
5									
6									
รวมทั้งหมด									

1.2 ระบุขั้นตอนการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม สำหรับข้อความทั้ง 4 ข้อ ผู้ทำแบบทดสอบเลือกมาจัดอันดับความสำคัญ 4 อันดับ ตามคู่มือของเรสดี เพื่อให้ทราบว่าคุณค่าของผู้ทำแบบทดสอบเลือกมานั้น เป็นตัวแทนของขั้นตอนการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นใดบ้าง

1.3 หลังจากนั้น หาช่องในระดับขั้นของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดย

ให้คะแนน 4 ในตัวเลือกที่จัดลำดับความสำคัญ เป็นอันดับที่ 1

ให้คะแนน 3 ในตัวเลือกที่จัดลำดับความสำคัญ เป็นอันดับที่ 2

ให้คะแนน 2 ในตัวเลือกที่จัดลำดับความสำคัญ เป็นอันดับที่ 3

ให้คะแนน 1 ในตัวเลือกที่จัดลำดับความสำคัญ เป็นอันดับที่ 4

1.4 ใช้วิธีให้คะแนนดังในข้อ 1.2 ถึง 1.3 ทั้ง 6 เรื่อง

1.5 ในแต่ละเรื่องจะมีคะแนน 4, 3, 2, 1 ซึ่งอาจจะซ้ำกันในระดับของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้

1.6 รวมคะแนนในแต่ละแถวเป็นค่ารวมทั้งหมดไว้ในช่องว่างล่าง แล้วนำคะแนนรวมในชั้น 5A , ชั้น 5B และชั้น 6 มารวมเข้าด้วยกัน ได้คะแนนชั้น P อันเป็นคะแนนชั้นพัฒนาการที่ใช้เป็นดัชนีบอกพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยรวมและนำไปใช้วิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1.7 นำคะแนนรวมในแต่ละชั้นไปหาชั้นพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยหาคะแนนรวมแต่ละชั้นให้เป็นคะแนนมาตรฐานตามคู่มือของเรสส์ ดังนี้

นำคะแนนรวมชั้น 2 มาลบออกจาก 4.131 แล้วหารด้วย 3.665

นำคะแนนรวมชั้น 3 มาลบออกจาก 9.619 แล้วหารด้วย 5.676

นำคะแนนรวมชั้น 4 มาลบออกจาก 15.019 แล้วหารด้วย 6.903

นำคะแนนรวมชั้น 5A มาลบออกจาก 15.844 แล้วหารด้วย 7.100

นำคะแนนรวมชั้น 5B มาลบออกจาก 5.719 แล้วหารด้วย 3.468

นำคะแนนรวมชั้น 6 มาลบออกจาก 4.487 แล้วหารด้วย 3.493

นำคะแนนรวมชั้น A มาลบออกจาก 2.469 แล้วหารด้วย 2.431

นำคะแนนรวมชั้น M มาลบออกจาก 2.712 แล้วหารด้วย 2.417

ชั้นที่มีคะแนนมาตรฐาน $+1.00$ ขึ้นไป แสดงว่าผู้ตอบแบบทดสอบมีชั้นพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นนั้น ถ้ามีมากกว่า 1 ชั้น ให้เลือกชั้นที่มีคะแนนสูงสุด ถ้าไม่มีชั้นที่มีคะแนนมาตรฐานมากกว่า $+1.00$ เลย ถือว่าเป็นผู้ที่อยู่ในชั้น N ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ไม่มีชั้น (Non Type) หรืออยู่ในชั้นรวม (Mixed Type) ถ้าคะแนนมาตรฐานในชั้น M ซึ่งเป็นชั้นที่เป็นข้อผิดพลาดมากกว่า $+1.00$ ให้คิดแบบทดสอบนั้นออกเพราะถือว่าการตอบแบบเสแสร้ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบทดสอบเดอะดีโพนิง อิชวูส์ เทสต์ หรือแบบทดสอบดีไอที ฉบับภาษาไทย ซึ่งแปลโดย สุพรรณศรี ชุมทรัพย์ และคนอื่น ๆ (2522) โดยยังคงรูปของความหมายเดิมไว้ทุกประการ เพียงแต่เปลี่ยนรูปประโยคและคำที่ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย และได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ พร้อมกับได้ตรวจสอบค่าความตรงของการแปลแบบทดสอบ โดย

การนำแบบทดสอบฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาอังกฤษ ไปทดสอบกับนิสิตปริญญาโทและปริญญาเอก ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน โดยเว้นช่วงเวลาในการตอบแบบทดสอบทั้งสองฉบับนาน 2 สัปดาห์ และนำคะแนนพัฒนาการขึ้น P ที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันได้ค่าความตรงของการแปลเท่ากับ .77 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .65 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบดีไอทีไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีสอบซ้ำ (Test - Retest) โดยเว้นช่วงเวลาในการทำแบบทดสอบนาน 2 สัปดาห์ และนำคะแนนพัฒนาการขึ้น P ที่ได้ทั้งสองครั้งมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เท่ากับ .78

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ คือ

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ทำหนังสือถึงหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์และเลขาธิการรัฐสภา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ระยะ คือระยะแรก ผู้วิจัยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อขอรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความอนุเคราะห์ในการทำแบบทดสอบจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ แจกแบบทดสอบจำนวน 115 ชุด ในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2540 ได้แบบทดสอบคืน 33 ชุด ระยะที่สอง ผู้วิจัยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐสภา เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบทดสอบให้สมาชิกผู้แทนราษฎรอีก 7 พรรค คือ พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติพัฒนา พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย พรรคเอกภาพ และพรรคเสรีธรรม จำนวน 165 ชุด ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2540 ได้แบบทดสอบคืนจำนวน 40 ชุด ได้แก่พรรคความหวังใหม่ 11 ชุด พรรคชาติพัฒนา 19 ชุด พรรคชาติไทย 7 ชุด พรรคกิจสังคม 2 ชุดและพรรคประชากรไทย 1 ชุด รวมได้แบบทดสอบคืนทั้งหมด 73 ชุด คิดเป็นร้อยละ 26.07 ของแบบทดสอบทั้งหมด

2. นำแบบทดสอบที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 73 ชุด มาตรวจสอบความคงที่ของข้อมูล และคัดแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์ออกจากรายการ 7 ชุด ได้แบบทดสอบที่สมบูรณ์จำนวน 66 ชุด ต่อจากนั้น นำข้อมูลที่ได้ไปตรวจหาหาคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน ความสามารถทางสติปัญญา และคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. วิเคราะห์ระดับความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรวจสอบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม แล้วนำไปเทียบเป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์
3. วิเคราะห์ระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามคู่มือของ เรสต์ (Rest. 1974) และคำนวณหาอัตราร้อยละของระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
4. ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 5 โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่า t ที่ (t -test)
5. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2, 3, 4, 6, 7 และข้อ 8 โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One Way Analysis of Varien) และทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe 's Method)
6. ทดสอบสมมติฐานข้อ 9 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Movement Correlation Coeficient)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีสูตรในการคำนวณไว้ให้พร้อมแล้ว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับความสามารถทางสติปัญญาและระดับความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา

ตอนที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ระดับความสามารถทางสติปัญญา และระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.1 ระดับความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังแสดงผลในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงระดับความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ความสามารถทางสติปัญญา	เปอร์เซ็นต์ไทล์	N	ร้อยละ
สูง	75 ขึ้นไป	18	27.27
ปานกลาง	26 - 74	29	43.94
ต่ำ	25 ลงมา	19	28.79
รวม		66	100.00

จากตาราง 2 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคะแนนความสามารถทางสติปัญญาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ถือว่ามีความสามารถทางสติปัญญาสูง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคะแนนความสามารถทางสติปัญญาระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26 - 74 ถือว่ามีความสามารถทางสติปัญญากึ่งกลาง มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 43.94 และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มี คะแนนความสามารถทางสติปัญญาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 28.79 โดยภาพรวมแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ระดับความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ดังแสดงพลในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงระดับความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ชั้นจริยธรรม	N	ร้อยละ
2	2	3.0
3	6	9.1
4	25	37.9
A	29	43.9
5A	1	1.5
5B	1	1.5
6	2	3.0
รวม	66	100.00

จากตาราง 3 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้น A และชั้น 4 มีจำนวน 29 และ 25 คน ตามลำดับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนน้อยมีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้น 3, 2, 6, 5A และ 5B มีจำนวน 6, 2, 2, 1 และ 1 คน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิหลังอาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย และเพศหญิงมีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน ดังแสดงผลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
หญิง	10	18.7	8.056	-1.43
ชาย	56	15.5	6.226	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย และเพศหญิง มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 เปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ เนื่องจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่กระจายตามกลุ่มอายุที่แบ่งไว้ 5 ระดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงรวมกลุ่มอายุเป็น 3 ระดับ คือ 25 - 44 ปี, 45 - 54 ปี และ 55 ปีขึ้นไป ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน" ดังแสดงผลในตาราง 5 และ 6

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อจำแนกตามอายุ

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.
25 - 44 ปี	30	19.3333	6.7022
45 - 54 ปี	17	12.2941	5.0095
55 ปีขึ้นไป	19	14.0	5.0332

ตาราง 6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	642.7888	321.3944	9.3772*
ภายในกลุ่ม	63	2160.1961	34.2888	
รวม	65	2802.9848		

$$F .05 (2,60) = 3.14$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเพื่อศึกษาดูว่าในกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่มนี้ มีคู่ใดบ้างที่มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงผลในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

อายุ		45-54 ปี	55 ปีขึ้นไป	25-44 ปี	
	N	$\bar{X}$	12.2941	14.0	19.3333
45 - 54 ปี	17	12.2941		1.7059	7.0392*
55 ปีขึ้นไป	19	14.0			5.3333*
25 - 44 ปี	30	19.3333			

$P < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 25 - 44 ปี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และอายุ 55 ปีขึ้นไป มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน

2.3 เปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า" ดังแสดงผลในตาราง 8 และ 9

ตาราง 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.
สูงกว่าปริญญาตรี	27	18.3333	5.9420
ปริญญาตรี	21	14.3810	5.3896
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	14.3333	7.8665

ตาราง 9 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	252.0325	126.0162	3.1122
ภายในกลุ่ม	63	2550.9524	40.4913	
รวม	65	2802.9848		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.4 เปรียบความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตาม ภูมิภาคหลังอาชีพ เนื่องจากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่กระจายตามภูมิภาคหลังอาชีพที่แบ่งไว้ 6 กลุ่ม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงรวมภูมิภาคหลังอาชีพเป็น 3 กลุ่ม คือ รับราชการ นักการเมือง และค้าขายหรือนักธุรกิจ ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิภาคหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถทาง สติปัญญาแตกต่างกัน" ดังแสดงผลในตาราง 10 และ 11

ตาราง 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิภาคหลังอาชีพ

ภูมิภาคหลังอาชีพ	N	$\bar{X}$	S.D.
รับราชการ	17	14.5882	6.7181
นักการเมือง	23	15.6087	5.9524
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	22	16.9091	6.8862

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิภาคหลังอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	52.8601	26.4301	.62.44
ภายในกลุ่ม	59	2497.4141	42.3291	
รวม	61	2550.2742		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 11 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาอาศัยแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.5 เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเพศหญิง" ดังแสดงผลในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
หญิง	10	17.6	4.061	-.12
ชาย	56	17.7857	4.467	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย และ เพศหญิง มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.6 เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุมากกว่า มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุน้อยกว่า" ดังแสดงผลในตาราง 13 และ 14

ตาราง 13 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ

อายุ	N	$\bar{X}$	S.D.
25 - 44 ปี	30	17.3667	4.0214
45 - 54 ปี	17	18.3529	4.1222
55 ปีขึ้นไป	19	17.8421	5.2415

ตาราง 14 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	10.7459	5.3729	.2740
ภายในกลุ่ม	63	1235.3753	19.6091	
รวม	65	1246.1212		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.7 เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า" ดังแสดงผลในตาราง 15 และ 16

ตาราง 15 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.
สูงกว่าปริญญาตรี	27	18.1852	4.5492
ปริญญาตรี	21	18.2381	4.7001
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	16.5556	3.6818

ตาราง 16 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	35.7932	15.8966	.9316
ภายในกลุ่ม	63	1210.3280	19.2116	
รวม	65	1246.1212		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 16 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.8 เปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อจำแนกตามภูมิภาคหลังอาชีพ ตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิภาคหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน" ดังแสดงผลในตาราง 17 และ 18

ตาราง 17 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิภาคหลังอาชีพ

ภูมิภาคหลังอาชีพ	N	$\bar{X}$	S.D.
รับราชการ	17	17.5882	4.4590
นักการเมือง	23	17.8696	4.5056
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	22	18.0455	4.4772

ตาราง 18 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อจำแนกตามภูมิภาค

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.0127	1.0063	.0501
ภายในกลุ่ม	59	1185.6809	20.0963	
รวม	61	1187.6935		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 18 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า "ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์ทางบวก" ดังแสดงผลในตาราง 19

ตาราง 19 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตัวแปร	N	r
ความสามารถทางสติปัญญา		
และ	66	-.1425
ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 19 พบว่า ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางสติปัญญา และระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับตัวแปรต่าง ๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิหลังอาชีพ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายและเพศหญิง มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน
5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศหญิง
6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุมากกว่า มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุน้อยกว่า

7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
9. ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์ทางบวก

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ได้มาด้วยวิธีการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 194 คน เป็นชาย 182 คน หญิง 12 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลรายละเอียดทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิหลังอาชีพ
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญา ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดสติปัญญาของราเวน (Raven, 1962) ที่ชื่อว่า แบบทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริซิส ฉบับก้าวหน้า (The Advanced Progressive Matrices Test) นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR - 20 ของ กูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดสติปัญญาของราเวน เท่ากับ .98
 - ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขแบบทดสอบ เดอะดีไฟนิงอิชูส์ เทสต์ หรือดีไอที (The Defining Issues Test : D.I.T.) ของเรสต์ (Rest, 1974) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย สุพัทธศรี ขุมทรัพย์ และคนอื่น ๆ (2522) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบดีไอทีไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างวัยผู้ใหญ่คล้ายกับ

กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีสอบซ้ำ (Test - Retest) โดยเว้นช่วงเวลาในการทำแบบทดสอบนาน 2 สัปดาห์ และนำคะแนนพัฒนาการขึ้น P ที่ได้ทั้งสองครั้งมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตอบแบบทดสอบที่พรรคประชาธิปัตย์จำนวน 115 ชุด ในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2540 ได้แบบทดสอบคืนจำนวน 33 ชุด และนำแบบทดสอบไปให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตอบแบบทดสอบอีก 7 พรรคที่รัฐสภา จำนวน 165 ชุด ในช่วงระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2540 ได้แบบทดสอบคืนจำนวน 40 ชุด ได้แก่ พรรคความหวังใหม่ 11 ชุด พรรคชาติพัฒนา 19 ชุด พรรคชาติไทย 7 ชุด พรรคกิจสังคม 2 ชุด และพรรคประชากรไทย 1 ชุด นำแบบทดสอบที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาได้ทั้งหมด 73 ชุด มาตรวจความคงที่ของข้อมูล และคัดแบบทดสอบที่ไม่สมบูรณ์ออกจำนวน 7 ชุด ได้แบบทดสอบที่สมบูรณ์จำนวน 66 ชุด ต่อจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจหาคะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถทางสติปัญญา และคะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. วิเคราะห์ระดับความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรวจสอบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม แล้วนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนเบอร์เทนส์ไทล์
3. วิเคราะห์ระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามคู่มือของเรสต์ (Rest, 1974) และคำนวณหาร้อยละของระดับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
4. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 และ ข้อ 5 โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

5. ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2, 3, 4, 6, 7, และ ข้อ 8 โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

6. ทดสอบสมมติฐานข้อ 9 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Movement Correlation Coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science) ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคะแนนความสามารถทางสติปัญญาตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป ถือว่ามีความสามารถทางสติปัญญาสูง มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคะแนนความสามารถทางสติปัญญาระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26 ถึง 74 ถือว่ามีความสามารถทางสติปัญญาปานกลางมีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 43.94 และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคะแนนความสามารถทางสติปัญญา ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ถือว่ามีความสามารถทางสติปัญญาต่ำ มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 28.79 โดยภาพรวมแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถทางสติปัญญาระดับปานกลาง
2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้น A และขั้น 4 ตามลำดับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนน้อยมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้น 3, 2, 6, 5A และ 5B ตามลำดับ
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายและเพศหญิง มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน

4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 25 - 44 ปี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปี ขึ้นไป มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน

5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน

6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาอาศัยแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน

7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายและ เพศหญิง มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

9. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

10. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาอาศัยแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

11. ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความสัมพันธ์กัน

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะได้กล่าวถึงภาพรวมที่เกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

ผู้วิจัยศึกษาความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถทางสติปัญญาระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 43.94 ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 25 - 75 ปี อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย และพัฒนาการทางสติปัญญาได้พัฒนาถึงขั้นสูงสุดคือ ขั้นปฏิบัติการแบบนามธรรม (Formal Operational Stage) ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญาในบุคคลวัยผู้ใหญ่จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือคงที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้มีการศึกษาเรื่องนี้ที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์ และที่มหาวิทยาลัยแอนติโอก ในรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรวมเรียกว่า Berkly Growth Study of Human Development เป็นการศึกษาและรายงานเกี่ยวกับพัฒนาการของบุคคล 200 คน ตั้งแต่แรกเกิด และในส่วนที่ศึกษา อัตราการเจริญเติบโตทางสมองของมนุษย์ พบว่า การเจริญเติบโตทางสติปัญญาของบุคคลส่วนใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงน้อย และมีอัตราการเจริญเติบโตคงที่ในวัยเด็ก จนกระทั่งอายุ 21 ปี ต่อจากนั้นแล้วจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญทางสติปัญญาของบุคคลนั้นอีกต่อไป หรืออาจกล่าวได้ว่า อัตราการพัฒนาทางสมองของบุคคลเริ่มลดระดับลงเมื่ออย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ (เชียรศรี วิวัชสิริ. 2534 : 105 - 106) และจากการศึกษาของโจนส์ และคอนราด (Jones and Conrad. 1933) เรื่องความเจริญงอกงามและความเสื่อมถอยของสติปัญญา โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างอายุ 10 - 60 ปี จำนวน 1,191 คน พบว่า ความเจริญงอกงามของสมองจะเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 16 ปี และจะเจริญเรื่อย ๆ ไป จนกระทั่งอายุประมาณ 18 - 20 ปี หลังจากนั้นแล้วความสามารถทางสมองจะค่อย ๆ เสื่อมลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งอายุประมาณ 50 ปี จะมีความสามารถทางสมองพอ ๆ กับเมื่อตอนที่มียอายุ 16 ปี (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 88 - 89) สอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 25 - 44 ปี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 และ 55 ปีขึ้นไป มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของทิโมธี และอลัน (Timothy and Alan. 1994) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบอายุและความสามารถทางสติปัญญาทางด้านสัญลักษณ์ตัวเลข และการบวกเลขของผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (18 - 27 ปี) และวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (60 - 80 ปี) พบว่าความ

รวบเร็วในการคิดของบุคคลวัยการเจริญเติบโตทางสติปัญญาของบุคคลส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงน้อย และมีอัตราการเจริญเติบโตทั้งในวัยเด็กจนกระทั่งอายุ 21 ปี ผู้ใหญ่ลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น และจากงานวิจัยของพัชคาร์ และคนอื่น ๆ (Pushkar and others. 1995) ซึ่งศึกษาความสามารถทางสติปัญญาของบุคคลวัยผู้ใหญ่ตอนต้นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย พบว่า บุคคลวัยผู้ใหญ่อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความสามารถทางด้านคำศัพท์เพิ่มขึ้น แต่ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ การอุปมาอุปไมย และความสามารถด้านทักษะต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาลดลง ดังนั้น จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญาดังกล่าวข้างต้น พบว่า ความสามารถทางสมองจะขึ้นสูงสุดเมื่ออายุได้ประมาณ 20 ปี จากนั้นจะคงที่อยู่วะยะหนึ่งแล้วค่อย ๆ เสื่อมลง จึงพอสรุปได้ว่าจุดสูงสุดของพัฒนาการทางสมองจะอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (เชียรศรี วิวิธสิริ. 2534 : 107 - 108) จากแนวคิดและผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สนับสนุนผลการศึกษาค้างนี้ ซึ่งพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 25 - 44 ปี มีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสามารถทางสติปัญญาลดลงเมื่ออายุเพิ่มขึ้น และเนื่องจากความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุ 45 - 54 ปี และ 55 ปีขึ้นไป เริ่มคงที่และค่อย ๆ เสื่อมลง จึงไม่พบความแตกต่างของความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองกลุ่มนี้

จากการศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้น A คิดเป็นร้อยละ 43.9 และขั้น 4 คิดเป็นร้อยละ 37.9 ซึ่งเป็นขั้นที่แสดงให้ทราบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Lickona. 1976: 32 - 35 และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524: 29 - 30) อยู่ในระดับมีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) และกำลังพัฒนาเข้าสู่ระดับมีจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) หรือระดับมีจริยธรรมของตนเอง (Autonomous or Principle Level) ถือว่าเป็นพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับสูง ทั้งนี้เพราะเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้น A เป็นขั้นที่อยู่ระหว่างขั้น 4 ซึ่งเป็นขั้นที่บุคคลยึดหลักการทำหน้าที่ของตนตามกฎหมายเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด กับขั้น 5 ซึ่งเป็นขั้นที่บุคคลยึดหลักการมีเหตุผล และเคารพตนเอง คำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำ

ของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมจากภายนอกหรือบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสานกับมาตรฐานการยอมรับจากสังคม เมื่อพิจารณาพัฒนาการทางจริยธรรมขั้น A ตามความหมายที่ เรสตี (Rest. 1974) อธิบายไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่ชอบต่อต้านและประชดสังคม ประเพณีต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อแสวงหาประโยชน์อย่างเอารัดเอาเปรียบของคนรวย บุคคลที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้น A จะมีการขัดแย้งในตนเอง ระหว่างการต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และการริเริ่มมีความคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลด้วยตนเอง สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ได้ผ่านการอบรมให้รู้จักหน้าที่ และยึดมั่นในการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบต่าง ๆ จากการศึกษาในโรงเรียน และการอบรมในครอบครัวมาแล้วในวัยเด็ก เมื่อเป็นผู้ใหญ่มีการเรียนรู้การใช้เหตุผลมากขึ้น และมีการพัฒนาความคิดเป็นของตนเอง ดังนั้น ในการตัดสินใจหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ จึงเริ่มไม่เห็นด้วยกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และคำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์ของส่วนรวม ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กที่ว่า พัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นไปตามขั้นจากขั้น 1 ผ่านแต่ละขั้นจนถึงขั้น 6 บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าจะถูกใช้น้อยลงทุกทีและถูกละทิ้งไปมากที่สุด นอกจากนี้ มนุษย์ทุกคนไม่จำเป็นจะต้องมีพัฒนาการทางจริยธรรมไปถึงขั้นสูงสุดคือขั้น 6 แต่อาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งที่ต่ำกว่าก็ได้ โคลเบอร์กพบว่า ผู้ใหญ่ส่วนมากจะมีพัฒนาการถึงขั้น 4 เท่านั้น(ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. n.d.) โคลเบอร์กยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุ พบว่า เด็กอเมริกันอายุ 7, 10, 13 และ 16 ปี นิยมใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นตามอายุ กล่าวคือ เด็กอายุ 7 ปี แทบทุกคน (กว่าร้อยละ 90) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้น 1 และ 2 เด็กอายุ 10 ปี แม้จะยังใช้เหตุผลในขั้น 1 และ 2 เป็นส่วนมาก(กว่าร้อยละ 50) แต่มีอีกพวกหนึ่งที่ใช้เหตุผลในขั้น 3 และ 4 (ร้อยละ 35) ส่วนวัยรุ่นอายุ 13 ปี ใช้เหตุผลในขั้นที่ 3 และ 4 มาก (กว่าร้อยละ 50) และมีพวกที่ใช้เหตุผลในขั้นที่ 1 และ 2 น้อยกว่า (กว่าร้อยละ 20) ส่วนวัยรุ่นตอนปลาย

อายุ 16 ปี แม้จะยังใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้น 3 และ 4 มาก (กว่าร้อยละ 50) แต่ปรากฏว่ามีผู้ใช้เหตุผลในชั้น 5 และ 6 (ร้อยละ 23) มากกว่ากลุ่มเด็กที่อายุต่ำกว่าทุกกลุ่ม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520 : 15 - 16 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1964) นอกจากนี้ จากการศึกษาของสแนเรย์ (Snarey. 1985 : 202 - 232) ซึ่งรวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก 45 เรื่อง จาก 27 ประเทศ พบผลเป็นเครื่องยืนยันว่า บุคคลมีพัฒนาการไปตามลำดับชั้น โดยพบว่าผู้มีอายุ 10 - 12 ปี มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้น 1 ถึง 3 ผู้มีอายุ 13 - 17 ปี มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่กำลังจะเลื่อนเป็นชั้น 2 ถึงชั้น 3 ที่กำลังจะเลื่อนเป็นชั้น 4 ส่วนผู้มีอายุ 18 - 22 ปี มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้น 2 ที่กำลังจะเลื่อนเป็นชั้น 3 ถึงชั้น 4 ที่กำลังจะเลื่อนเป็นชั้น 5 ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นเด่นชัดว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีพัฒนาการตามอายุ แต่ผลการศึกษาดังกล่าวกลับพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาดังนี้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอายุ 25 - 75 ปี อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรมเริ่มหยุดชะงัก โดยส่วนใหญ่มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้น A และชั้น 4 สอดคล้องกับการศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520 : 178) ซึ่งศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มนักเรียนและนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของรัฐบาลทั้งชาย และหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร มีอายุ 11 - 25 ปี พบว่าในกลุ่มรวมทั้งชายและหญิงนั้น ผู้มีอายุ 11 - 13 ปี (ป.6) อายุ 15 - 17 ปี (ม.ศ.3) และ 19 - 21 ปี (นิสิต ปี 2) มีคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมไม่แตกต่างกันมากนัก โดยผู้ตอบส่วนใหญ่ในแต่ละกลุ่มมีคะแนนจริยธรรมอยู่ในชั้น 4 (ร้อยละ 50 โดยประมาณ) รองลงไปอยู่ในชั้น 3 (ร้อยละ 30-37) ส่วนผู้ตอบที่มีคะแนนจริยธรรมในชั้น 1 และ 2 รวมกันกับชั้น 5 และ 6 รวมกันนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเริ่มคงที่เมื่อบุคคลเข้าสู่วัยรุ่น โดยระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมเริ่มไม่เปลี่ยนแปลงเมื่ออายุ 14 ปี ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุแตกต่างกันมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับตัวแปรเพศ พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย และ
เพศหญิงมีความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่าง
กันนั้น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะสภาพสังคมไทยในปัจจุบันหญิงและชาย
มีสิทธิ บทบาท และหน้าที่ใกล้เคียงกันนับตั้งแต่โอกาสในการเข้ารับการศึกษา การทำงานและรับ
ตำแหน่งต่าง ๆ การแสดงความสามารถและความคิดเห็น และประสบการณ์ในการเข้าร่วม
กิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคมเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ
คณะอนุกรรมการพัฒนากิจกรรมและบทบาทของสตรี (2523 : 15) ที่ว่า ปัจจุบันสตรีมีสิทธิและ
ความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษในการเข้ารับการศึกษาทุกระดับจนถึงการศึกษาระดับสูงชั้นอุดมศึกษา
และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์ (2518 : 38 - 39) ซึ่งศึกษาความคิดเห็น
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับบทบาทสตรีทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง พบว่า ส่วน
ใหญ่เห็นว่าสตรีมีความสามารถทำงานเข้าใจในกฎหมายและการเมืองเท่าเทียมบุรุษ จึงควรมี
สิทธิเท่าเทียมกันในด้านเศรษฐกิจตามเงื่อนไขการทำงาน และควรมีส่วนร่วมในทางการเมือง
เท่าเทียมกันในทุกกรณี สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่สตรีมีโอกาสดำเนินสิทธิเท่าเทียมกับ
บุรุษทางการเมือง เห็นได้จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จำนวนสตรีเพิ่มขึ้นทุกสมัย
ในการเลือกตั้งเมื่อ 26 มกราคม พ.ศ. 2517 มีสตรีได้รับเลือกตั้ง 3 คน จากจำนวนสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 269 คน (ชาติติยา กรรณสูตร. 2524 : 133 - 139) จนเมื่อ 17
พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 นี้ มีสตรีได้รับการเลือกตั้ง 22 คน จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ทั้งสิ้น 393 คน (มติชนสุดสัปดาห์. 2539 : 52 - 58) ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าเมื่อเพศชาย
และเพศหญิงมีประสบการณ์และการเรียนรู้ต่าง ๆ อันส่งผลต่อโลกทัศน์ไม่แตกต่างกัน ความแตก
ต่างระหว่างเพศจึงมีอิทธิพลที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสามารถทางสติปัญญา และ
ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างเพศกับความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถ
ทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้จากงานวิจัยของสตินสัน
(Stinson. 1959) บราวน์ (Brown. 1969) และอลัน (Alan. 1994) ซึ่งพบว่าเพศชายมี

ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์สูงกว่าเพศหญิง และงานวิจัยของประหยัด ทรงคุณ (2511) วิเชียร เกตุสิงห์ (2512) และสามารถ วีระสัมฤทธิ์ (2512) พบว่า เพศหญิงมีความสามารถทางด้านภาษาสูงกว่าเพศชาย นอกจากนี้งานวิจัยของเลชเชอร์ (Lesher. 1971) และทองหล่อ วงษ์อินทร์ (2517) ยังพบว่า เพศหญิงมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์สูงกว่าเพศชาย (ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์, ความสามารถทางด้านภาษา และความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์เทียบได้กับความสามารถทางสติปัญญา) อย่างไรก็ตามผลการศึกษาค้างนี้กลับไปสอดคล้องกับงานวิจัยของคานิง ภูริปริญา (2518) วิรัช จาปนอม (2520) และกานแก้ว พงษ์อุดม (2524) ซึ่งพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของบูตอินฟ์ (ประชุมสุข อาจชวอรุณ และคนอื่น ๆ 2519 : 247 - 248 ; อ้างอิงมาจาก Goodenough. n.d.) ซึ่งพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของเชวอน์ปัญญาที่ได้จากแบบทดสอบวาดภาพคนของเพศชายและเพศหญิงสอดคล้องกันแต่พัฒนาการทางเชวอน์ปัญญาอาจขึ้นอยู่กับระดับอายุมากกว่า

เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างเพศกับความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพศชาย และเพศหญิงมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้จากงานวิจัยของโฮลสไตน์ (Holestein. 1976) รีเมอร์ส (Reimers. 1989) ธวัช แสงอรุณ (2526) สิริพร แก้วนุ่น (2526) นันทิยา ยิ่งเจริญ (2527) สุวินัย สมนะเลาะ (2534) และทิพวรรณ ลิ้มสุขนิรันดร์ (2535) ซึ่งพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับเพศและจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ ซึ่งทำนายว่าชายจะมีบุปเปอริอีโก้หรือจริยธรรมสูงกว่าหญิง ส่วนทฤษฎีพัฒนาการของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรมมีความคิดขัดแย้งว่า เมื่อเปรียบเทียบหญิงกับชายแล้วพบว่ามีการพัฒนาการที่แตกต่างกัน โดยหญิงมีพัฒนาการทางภาษาเร็วกว่าชาย ทำให้ฉลาดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าชาย ซึ่งอาจทำให้หญิงเข้าใจกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อเรียกร้องทางสังคมได้เร็วและมากกว่าชาย แต่ด้วยลักษณะที่ยึดมั่นต่อสังคมอาจทำให้พัฒนาการทางจริยธรรมของหญิงช้าลงในวัยรุ่นตอนปลาย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. 2520: 16 - 17) อย่างไรก็ตามผลการศึกษาค้างนี้กลับไปสอดคล้องกับงานวิจัยของซาปิรา (Shapira. 1976) วอร์ซอร์ (Warshaw. 1978) วิเชียร ทองนุช (2521) บัณฑิต แก้วส่อง (2522)

สุพรรณศรี ชุมทรัพย์ (2522) สุรณีย์ จุติดำรงพันธ์ (2522) และศรีวรรณ เขียวลี (2522) ซึ่งพบว่า นักเรียนชาย และหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน และจากการรวบรวมการวิจัยต่าง ๆ ที่เปรียบเทียบจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ของเพศชายและเพศหญิงนั้น ไรท์ (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Wright. 1971 : 57, 145) พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมการณ์ในการทดลองหรือพฤติกรรมการณ์อื่นเพื่อก็ตามส่วนมากแล้วไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง สอดคล้องกับการศึกษาข้ามวัฒนธรรมของสแนร์รี่ (Snarey. 1985 : 202-232) ซึ่งรวบรวมการวิจัย 17 เรื่อง จาก 15 ประเทศ ที่ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิง ปรากฏว่า 16 เรื่องที่ศึกษาไม่พบว่าเพศชาย และเพศหญิงมีความแตกต่างกันในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ยอมรับได้

จากการศึกษาความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอายุมากแต่ระดับการศึกษาต่ำ อาจมีประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ที่เสริมมาพัฒนาการทางสติปัญญาและพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นได้ ซึ่งสามารถทดแทนอิทธิพลของการศึกษาที่จะทำให้ผู้มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันได้ อาทิ เช่น ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำให้มีโอกาสได้เดินทางไปดูงานในที่ต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แล้วนำมาเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ และความรับผิดชอบ หรือนำความรู้ที่ได้มาทำให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ อีกทั้งสามารถเพิ่มพูนความรู้จากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ฯลฯ ทำให้โลกทัศน์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกว้างขวางขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 138) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต พบว่านิสิตที่มีประสบการณ์ด้านวิชาการสูง และมีประสบการณ์ด้านกลุ่มเพื่อนสูง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านิสิตที่มีประสบการณ์ด้านวิชาการ และประสบการณ์ด้านกลุ่มเพื่อนต่ำทั้งสองด้าน และจากแนวความคิดของเพียเจท์ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นคู่ขนานไปกับพัฒนาการทางสติปัญญา (Flavell. 1963 : 391) จึงอาจคาดได้ว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ด้านวิชาการสูง และมีประสบการณ์ด้านกลุ่มเพื่อนสูง

ย่อมมีความสามารถทางสติปัญญาสูงกว่าบุคคลที่มีประสบการณ์ด้านวิชาการ และประสบการณ์ด้านกลุ่มเพื่อนต่างทั้งสองด้านด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คิริพร แยมนิล (2530 : 82-86) ซึ่งพบว่าในกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี ผู้มีการศึกษาต่ำจบมานาน ให้ความสำคัญแก่เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้น 4 มากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำเพิ่งจบ และในกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปผู้มีการศึกษาต่ำจบมานานให้ความสำคัญแก่เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้น 5 และ 6 มากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำเพิ่งจบ และผู้มีการศึกษาต่ำรับสื่อนวชนที่มีประโยชน์มากกว่าผู้มีการศึกษาสูง นอกจากนั้นงานวิจัยของดวงเดือน พันธมนาวิน และคนอื่น ๆ (2529 : 261-263) ยังพบว่าการรับสื่อนวชนที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรม จากแนวความคิดของเพียเจต์ดังกล่าวข้างต้น จึงอาจคาดได้ว่า การรับสื่อนวชนที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสติปัญญาด้วย ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ประสบการณ์ด้านอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถทดแทนอิทธิพลของการศึกษาได้ ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้จากงานวิจัยของเลชเชอร์ (Lesher. 1971) กาบแก้ว พงษ์อุดม (2524) และกัลยาณี แคนยุกต์ (2527) ซึ่งพบว่านักเรียนที่เรียนชั้นสูงกว่า มีการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนชั้นต่ำกว่า นอกจากนั้นงานวิจัยของ ปราณี สุทธิพงศ์ (2511) พบว่า นักเรียนที่เรียนชั้นสูงกว่ามีสมรรถภาพทางสมองด้านภาษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนชั้นต่ำกว่า (การคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และสมรรถภาพทางสมองด้านภาษาเทียบได้กับความสามารถทางสติปัญญา) อย่างไรก็ตามผลการศึกษครั้งนี้กลับไปสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ซึ่งกล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาจะมีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับจากการคิดขั้นต่ำสุดจนถึงขั้นสูงสุด และพัฒนาเป็นเอกเทศจากการศึกษา กล่าวคือ แม้คนป่าที่ไม่มีการศึกษาเลยก็สามารถใช้การคิดในขั้นสูงสุด คือขั้นปฏิบัติการแบบนามธรรม (Formal Operational Stage) ได้ในงานที่ชำนาญและทำเป็นประจำ ดังนั้น จึงอาจพบว่าบุคคลที่มีการศึกษาต่ำหรือไม่เคยได้รับการศึกษาเลย อาจมีพัฒนาการทางสติปัญญาจนถึงขั้นสูงสุดได้ (สกล เทียงแท้. 2525 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. 1948)

เมื่อพิจารณาระดับการศึกษากับความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้จากงานวิจัยของ เรสท์และคนอื่น ๆ (Rest and others. 1974) ดอร์ทบัค (Dortzbach. 1975) วิเชียร ทองนุช (2521) เดช วิชัย (2522) สุพัตรศรี ชุมทรัพย์ (2522) สุรณีย์ จูติพงศ์พันธ์ (2522) ศรีวรรณ เขียวลี (2522) และละอองทิพย์ พลาณภาพ (2532) ซึ่งพบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นตามระดับการศึกษา อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้กลับไปสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร แยมนิล (2530 : 82-85) ซึ่งศึกษาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลที่มีอายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่จบการศึกษาต่างกัน พบว่าในกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป ผู้มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรา เอื้อวงศ์ (2525) พรทิพย์ บุญพวง (2527) และรุจิรา อินทรตุล (2532) ซึ่งพบว่า นักศึกษาพยาบาล พยาบาล และ อาจารย์พยาบาลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีพัฒนาการทางการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาระดับหลักสูตรพยาบาลไม่ว่าสถาบันใดก็ตาม พยายามปลูกฝังสำนึกทัศนคติเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับภูมิหลังอาชีพ พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะในการศึกษาครั้งนี้ สามารถแบ่งภูมิหลังอาชีพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 3 กลุ่ม คือ ราชการ นักการเมือง และค้าขายหรือนักธุรกิจ ซึ่งเมื่อพิจารณาภูมิหลังอาชีพจะเห็นว่าพื้นฐานฐานะทางเศรษฐกิจสังคมไม่แตกต่างกันมากนัก ทำให้ไม่สามารถแยกความแตกต่างของฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ชัดเจน และจากการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งที่ 3 หรือมากกว่านั้น มีจำนวนมากที่สุด คือ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 จึงอาจคาดได้ว่ากรณีที่ประสบความสำเร็จในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นระยะเวลานาน ทำให้ภูมิหลังอาชีพทั้ง 3 กลุ่ม อาจไม่มีอิทธิพลมากพอที่จะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความแตกต่างกันด้านความสามารถทาง

สติปัญญา และความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เมื่อพิจารณาภูมิหลังอาชีพกับความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษา พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้จากงานวิจัยของดอดเวล (Dodwell. 1962) และเอทเทิก (Etuk. 1967) ซึ่งพบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มีความสามารถอนุรักษ์จำนวนสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ และงานวิจัยของแอสเวิร์ธ (Ashworth. 1964) การ์ริสัน และคนอื่น ๆ (Garrison and others. 1964) ดอยช์ และบราวน์ (Deutsch and Brown. 1964) ที่พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้งานวิจัยของสมหมาย เพียงพูนวงศ์ (2524) พบว่า เด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มีการคิดแบบอนุรักษ์สูงกว่าเด็กที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า (ความสามารถอนุรักษ์จำนวน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดแบบอนุรักษ์เทียบได้กับความสามารถทางสติปัญญา) การที่ผู้วิจัยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมาแทนภูมิหลังอาชีพนั้น เนื่องจากทั้งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และภูมิหลังอาชีพต่างมุ่งไปสู่รายได้ทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาภูมิหลังอาชีพกับความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังอาชีพแตกต่างกัน มีความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้จากงานวิจัยของฮิลตัน (Hilton. 1978) เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1983) และสแนเร่ (Snarey. 1985) ซึ่งพบว่าผู้มีระดับเศรษฐกิจต่างกันมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน และจากแนวความคิดของแมคอินไทร์ (Mac Intyre) ที่ว่ามีจริยธรรมระดับหนึ่งสำหรับชนชั้นกลาง และจริยธรรมระดับหนึ่งสำหรับชนชั้นคนงาน และฮาร์วอร์ (Harrower) ได้สรุปไว้ว่าชนชั้นทางสังคมนั้นสัมพันธ์กับพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล นอกจากนี้เลอเนอร์ (Lerner) ได้ข้อสรุปจากการค้นคว้าว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจจริยธรรมมีความสัมพันธ์กัน (รักสกล มีคุณ. 2524 : 55 ; อ้างอิงมาจาก Kay. 1970 : 181) อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้กลับไปสอดคล้องกับงานวิจัยของเลวิส (Lewis. 1982) ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2520) สุภัตรศรี ขุมทรัพย์ (2522) สุรณีย์ จุติดำรงสิทธิ์ (2522) ศรีวรรณ เขียวลี (2522) และทิพวรรณ ลิ้มสุชนิรันดร์ (2535) ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีฐานะทาง

เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานจากการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม งานวิจัยส่วนใหญ่พบระดับนัยสำคัญทางสถิติของความสัมพันธ์นี้อย่างเด่นชัด (Bull. 1969 ; Bear. 1979; Siefiring. 1981 and Hoar. 1982) และจากแนวความคิดของโคลเบอร์กที่ว่า การพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาทางสติปัญญาทั่วไป และการพัฒนาภาษา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก. 2520 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1964 : 404) เป็นกระบวนการเดียวกันกับขั้นของการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ หรือระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ และมีลักษณะที่สัมพันธ์กันระหว่างพัฒนาการทางสติปัญญาและขั้นของเหตุผลเชิงจริยธรรม นั่นคือ บุคคลที่มีสติปัญญาสูง สามารถให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูง ตรงข้ามบุคคลที่มีระดับสติปัญญาต่ำ จะให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำเช่นกัน (Kohlberg. 1976 : 31 - 33) แนวความคิดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร ทองนุช (2521) กาบแก้ว พงษ์อุดม (2524) นันทิยา ยิงเจริญ (2527) และ ทิพวรรณ ลิ้มสุขนิรันดร์ (2535) เป็นที่น่าสังเกตว่างานวิจัยเหล่านี้ศึกษานักเรียนอายุ 7 - 10 ปี ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญา กำลังพัฒนาระหว่างขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperational Stage) และขั้นปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (สุรางค์ ใจวัฒระกุล. 2536 : 36 - 43) และพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกำลังพัฒนาอยู่ระหว่างขั้น 2 และขั้น 3 ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 29 - 30) แต่ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอายุ 25 - 75 ปี ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญา และพัฒนาการทางจริยธรรมเริ่มหยุดนิ่ง โดยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง และพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่อยู่ในขั้น A (ระหว่างขั้น 4 และ 5) และขั้น 4 ตามลำดับ ซึ่งเป็นระดับที่พบในงานวิจัยส่วนใหญ่ว่าคนไทยไปหยุดที่ระดับนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก. 2520 : 178 ;

ศิริพร แยมนิล. 2530 : 82 - 85 ; รุจิรา อินทรตุล. 2532 : 107 - 110) สอดคล้องกับการสังเคราะห์ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมของสุรภรณ์ อันสวน (2539 : 64 - 65) ซึ่งพบว่า ระดับอายุเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลระหว่างความสามารถทางการคิดและเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยที่ขนาดอิทธิพลจะมีค่าน้อยลงในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากขึ้น คือ กลุ่มที่มีอายุ 2 - 9 ปี มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มอายุ 14 ปี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลต่ำที่สุด ซึ่งหมายความว่าในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย ความสามารถในการคิด และระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมจะมีค่าคล้อยตามกัน ถ้าตัวแปรใดมีค่าสูงอีกตัวแปรจะมีค่าสูงด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าตัวแปรใดมีค่าต่ำ อีกตัวแปรจะมีค่าต่ำด้วยเช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในวัยเด็กระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมถูกพัฒนาจากการใช้ความสามารถทางการคิดที่ได้จากสถาบันทางสังคมพื้นฐาน ได้แก่ ครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งทั้งสองสถาบันมักจะมุ่งเน้นการศึกษาให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางการใช้ความสามารถทางการคิดมากกว่าประสบการณ์ทางร่างกายหรือจิตใจและประสบการณ์ที่ได้จากภายนอกยังมีน้อย เด็กยังไม่สามารถเชื่อมโยงแนวคิดได้พอเพียง แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากขึ้น ค่าความสัมพันธ์นี้ (ระดับการคล้อยตามกัน) จะลดลง ซึ่งหมายความว่าไม่สามารถบอกได้อย่างเด่นชัดว่าเมื่อความสามารถทางการคิดมีค่าสูงแล้ว ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมจะสูงด้วยหรือไม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวแปรทั้งสองตัวแปรเริ่มหยุคหนึ่ง จึงทำให้ไม่พบความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กัน ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช จาบทนอม (2520) อุษา หัชชะวนิช (2521) สุริยา เหมตะศิลป์ (2521) และดวงเดือน พันธุมนาวัน (2521) โดยกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยเหล่านี้มีอายุ 11 - 25 ปี ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญาและพัฒนาการทางจริยธรรมเริ่มคงที่ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าในกลุ่มตัวอย่างอายุน้อยที่มีอายุ 2 - 9 ปี จะพบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่ในกลุ่มตัวอย่างอายุมากที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไปจะไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า พัฒนาการทางสติปัญญาและพัฒนากาทางการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลวัยผู้ใหญ่จะหยุดนิ่ง โดยที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง และความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้น A และขั้น 4 ตามลำดับ ดังนั้น ถ้าต้องการทำให้บุคคลมีความสามารถทางสติปัญญาในระดับสูง และความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูง คือ ขั้น 5 และขั้น 6 ควรมีการพัฒนาสติปัญญาและจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญาและพัฒนากาทางการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกำลังพัฒนา โดยครูผู้สอนสามารถสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ การสอนโดยวิธีอภิปรายกลุ่ม บทบาทสมมติ และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น ส่วนบิดามารดาและผู้ปกครองควรส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์จากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น โดยให้คำแนะนำและแนวทางในการเลือกสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและพัฒนากาทางการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากผลการศึกษานี้ พบว่า ในบุคคลวัยผู้ใหญ่พัฒนาการทางสติปัญญา และพัฒนากาทางการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะหยุดนิ่ง จึงไม่พบความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ตัวแปรนี้ ดังนั้น ถ้าต้องการศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญา และพัฒนากาทางจริยธรรมในบุคคลวัยผู้ใหญ่ซ้ำ ควรนำตัวแปรเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงานมาศึกษาแทนตัวแปรทางด้านสติปัญญา และนำพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยการสังเกตพฤติกรรมมาศึกษาแทนตัวแปรทางด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม อาจจะพบความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ตัวแปรนี้ได้

2.2 ถ้าต้องการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งต่อไป ควรคำนึงถึงจำนวนของแบบทดสอบ ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย โดยอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์แทนการทำแบบทดสอบ เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีภารกิจมากมาย เช่น ประชุมสภา ประชุมพรรค ธุงานต่างประเทศ เยี่ยมเยียนประชาชนในเขตเลือกตั้งของตน เป็นต้น จึงไม่ค่อยได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเท่าที่ควรและใช้เวลาในการเก็บข้อมูลค่อนข้างนานกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- กัลยาณี แคนยุกต์. การเปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์กับการอ่อนไหวไปตามอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพฯ. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- กานแก้ว พงษ์อุดม. พัฒนาการด้านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กรุงเทพฯมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- กิตติพร ไซประการ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529. อัดสำเนา.
- กิริติ บุญเจือ. จริยธรรมสำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- โกศล มีคุณ. การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะการสวมบทบาทของนักเรียนประถมศึกษา. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- จัดติยา กรรณสูต. โครงการสำรวจความคิดเห็นสตรีไทย. คณะทำงานวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. "องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษา," รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520.
- คำนึง ภูริปริญา. พัฒนาการของการคิดเชิงตรรกศาสตร์ของเด็กไทยวัยแรกเริ่มในกรุงเทพฯมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.
- จงกลนี ชูติมาเทวินทร์. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางด้านสติปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ. พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "จริยธรรมในวิชาชีพรัฐศาสตร์," เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพรัฐศาสตร์ หน่วยที่ 1 - 7. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2538.

ชุมพร ยงกิตติกุล. "แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมอง," รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาแบบสอบทางจิตวิทยา. ม.ป.ท., 2524.

ณรงค์ศักดิ์ ทะละวัณ และสมทรง สุวรรณเลิศ. "การหามาตรฐานการทดสอบโปรเกรสซีฟแมทริชีสนี้สไนเติ้กไทย," ใน วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 3 : 123 - 136 ; กรกฎาคม 2509.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันตทางภาษาไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 23. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

_____. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

_____. "การวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม," วารสารการวัดผลการศึกษา. 7(19) : พฤษภาคม - สิงหาคม 2528.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ. การควบคุมอิทธิพลล้อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. การศึกษาเปรียบเทียบเด็กไทยเชื้อชาติไทยกับเด็กไทยเชื้อชาติจีน เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการอ่าน การรับรู้ทางสายตา และแบบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์ของเพียเจท์ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 5. ปริญญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.

- เดช วิroy. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ถ่าย เชียงฉี. ศึกษาการพัฒนาการของสมรรถภาพสมองด้านการรับรู้ทางตา ภาษา มิติสัมพันธ์
จำนวนตัวเลข และเหตุผลของนักเรียนหรือนักศึกษาที่มีอายุ 13 ถึง 22 ปี. ภาควิชา
ประเมิณผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.
- ทองหล่อ วงษ์อินทร์. ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของวิชาวิทยาศาสตร์ และความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนที่จบ
ประถมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2514 ภาคศึกษา 5. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- ทองหล่อ วิภาวิน. การวัดความถนัด. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. การอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียน
ในกรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ทิพวรรณ ลีมสุขนิรันดร์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน.
ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2535. อัดสำเนา.
- ทิพย์สุดา นิลสินธพ. ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- ธวัช แสงอรุณ. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการให้เหตุผลทางจริยธรรมของนักเรียน
ไทยพุทธ และนักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- ธิดิมา จาปีรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. อัดสำเนา.

- ✕ นันทิยา ยิ่งเจริญ. การศึกษาพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.
- นิตยา สุระชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญาและภูมิหลังกับความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ จันดารักษ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536. อัดสำเนา.
- ✓ บัญชร แก้วส่อง. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและชนบทที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดู และแบบการคิดที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ประชุมสุข อาชาวารุง และคนอื่น ๆ. การตรวจสอบเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2519
- ประสาธ อิศรปริดา. ธรรมชาติและกระบวนการเรียนรู้. มหาสารคาม : ศูนย์เอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2523.
- _____. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : นานีอักษรการพิมพ์, 2538.
- ประหยัด ทรงคุณ. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางประชากรของครูกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และความถนัดทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในเขตภาคการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- ปราณี สุทธิพงศ์. การศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพพื้นฐานทางสมองด้านภาษา และตัวเลขของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2510 ในภาคการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- "ฝ่าทางตัน การเมืองไทยข้อเสนอใหม่เพื่อการปฏิรูป," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 42(29) : 6 ; 17 - 23 ธันวาคม 2538.

พรณีย์ กันทรากกร. การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน
ในจังหวัดสงขลา. ปรินุณยานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

พรทิพย์ บุญพวง. การประเมินจริยธรรมของพยาบาลซึ่งปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษา และ
แผนกบริการพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.

พยอม วงศ์สารศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สารเศรษฐ์, 2526.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2530.

พระราชวรมนี. "วิเคราะห์ความหมายทางจริยธรรม," แนวทางพัฒนาจริยธรรมไทย.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2523.

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. คณะอนุกรรมการพัฒนากิจกรรมและบทบาท
 ของสตรี. สถานภาพปัจจุบันของสตรีไทย. กรุงเทพฯ : องค์การพิมพ์, 2523.

พิตร ทองชั้น. สมรรถภาพสมองบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถทางศิลปะของนักเรียน
ระดับประถมศึกษาตอนปลาย. ปรินุณยานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.

เพ็ญนิล กุวิเชียร. การศึกษาองค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือความสามารถด้านสติปัญญาที่ส่งผลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์. ปรินุณยานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

✓ เพ็ญศรี พู่ระหง. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดหาเหตุผลตามหลักการอนุรักษ์
ตามทฤษฎีเปียเจต์ และผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ของเด็กหญิงวัย 6
โดยวิธีเตรียมความพร้อมด้วยแบบฝึกสร้างความคิดรวบยอดตามแนวทางของกานเย่
(Gagne). ปรินุณยานีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

เพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง. อิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของลูก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2522. อัดสำเนา.

- ภูมิรินทร์ สันตวิธิ. การศึกษาความสามารถเชิงตรรกปฏิบัติและการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529. อัดสำเนา.
- * มยุรี เมธิไตรรัตน์. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลระดับต้นกับนักศึกษาพยาบาลวิชาชีพ ในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล
กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,
2529. อัดสำเนา.
- มารุต ดาษะอม. จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- เยาวพา เดชะอุบต์. ความสามารถทางสติปัญญากับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- ระวี ภาวิไล. "คุณค่าใหม่ทางจริยธรรมในสังคมไทย," วารสารเศรษฐศาสตร์. 16(1) :
กรกฎาคม - กันยายน 2530.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- * รุจิรา อินทรตุล. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจกับการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- ละอองทิพย์ พลาณภาพ. สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม
ต่างกัน. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2532. อัดสำเนา.
- ลิขิต ชีรเวเคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.
- "เลือกตั้ง 39," มติชนสุดสัปดาห์. 17(848) : 19 พฤศจิกายน 2539.
- วรรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญา. ปริญญาณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

วณิ ออมสิน. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

วัฒนา พุ่มเล็ก. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. รายงานการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2523.

วิรัช จาจนอม. เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 13 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานคร และในชนบท. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

วิเชียร เกตุสิงห์. การเปรียบเทียบความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ของแบบทดสอบความถนัดที่ยังไม่ได้วิเคราะห์กับที่วิเคราะห์แล้ว ที่มีต่อวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.

✓ วิเชียร ทองนุช. การเปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักอนุรักษ์ และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดู และภูมิหลังทางสังคมต่างกัน. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

✓ ศิริพร แยมนิล. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุและการศึกษาของคนไทย. ปรินุณานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ศรীরรรณา เชียวลี. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

สกล เทียงแท้. ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กประถมปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

สมทรง สุวรรณเลิศ. "การประเมินค่า WISC และ WAIS IQ จากคะแนน Progressive Matrices," ใน วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 3: 205 - 211 ; กรกฎาคม - กันยายน, 2511.

✕ สมหมาย เพ็ญพวงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบการอนุรักษ์ตามทฤษฎีเพียเจต์ของเด็กไทย ต่างระดับอายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

สามารถ วีระสัมฤทธิ์. สมรรถภาพสมองบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถทางการเรียน วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512. อัดสำเนา.

สารوخ บัวศรี. "จริยธรรมศึกษา," อนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพอาจารย์ศิริ บัวศรี. 2527.

สิทธิศักดิ์ จุลศิริพงษ์. ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับบทบาทสตรีทางด้าน เศรษฐกิจและการเมือง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา.

สิริพร แก้วนุ. การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

สิวลี ศิริโกล. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. มหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์, 2528.

สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2533.

สุชีรา ภักธายุทธรัตน์ และคนอื่น ๆ. "เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบเชาว์ปัญญา Advanced Progressive Matrices (APM) ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย," ใน วารสารจิตวิทยาคลินิก. 25(1) : 66 - 80 ; มกราคม - มิถุนายน 2537.

สุพัตรศรี ชุมทรัพย์. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

สุภัทรา เอื้อวงศ์. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

- สุรณีย์ จุติดำรงศัพันธ์. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- สุรพงษ์ ชูเดช. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต.
ปริญญาโท วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
อัดสำเนา.
- สุรภรณ์ อ้นสวน. การสังเกตผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยวิธีการวิเคราะห์เมตา. ปริญญาโท วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. การวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคกลาง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- สุรางค์ โจ้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ✓สุริยา เหมตะศิลป์. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ระดับสติปัญญา และการยอมรับตนเองของเด็กรุ่นตอนต้น. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
_____. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- สุวินัย สมั่นเลาะ. การศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนไทยมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534. อัดสำเนา.
- สำนักงานพัฒนาคุณธรรม, กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- อนุমানราชชน, พระยา. ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : บรรณาคาร, 2516.
- ✓อัศวอนงค์ ปราโมช, ม.ล. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

อาภา จันทรสกุล. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นนามธรรม การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

อารี พันธุ์มี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทเลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด, 2534.

อุษา หัชชาณิช. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ความถนัดทางภาษาและการควบคุมภายใน ภายนอกของเด็กวัยร่นตอนต้น. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

Alan, Feingold. "Cognitive Gender Differences : A Developmental Perspective," Psychological Abstracts. 81(3) : 8991 - A ; March, 1994.

Alan, Feingold. "Gender Differences in Variability in Intellectual Abilities : A Cross - Cultural Perspective," Psychological Abstracts. 81(9) : 32987 - A ; September, 1994.

Ashworth, M.S. "A Comparative Study of Selected Background Factor Related to Achievement of Fifth and Sixth the Grade Students," Dissertation Abstracts International. 24(8) : 3224 - A ; 1964.

Bandura, A. Social Learning Theory. New Jercoy : Prentice Hall, 1977.

Bart, William M. "A Comparison of Premise Types in Hypothetic Deductive Thinking at the State of Formal Operation," Journal of Psychology. 81 : 41 - 51 ; May , 1972.

Bear, G.G. "The Relationship of Moral Reasoning to Conduct Problems and Intelligence," Dissertation Abstracts International. 40(9) : 4916 - A ; September, 1979.

Bull, N.J. Moral Judgment from Childhood to Adolescence. London : Routledge and Kegan Paul, 1969.

- Coder, R. "Moral Judgment in Adults," Unpublished Doctoral Dissertation. University of Minnesota, 1975.
- Crisham, P. "Measuring Moral Judgment in Nursing Dilemmas," Nursing Research. 30 : 104 - 110 ; 1981.
- Dawson, Harriett E. "Logical Thinking Ability, Syntactic Comprehension, and Reading Achievement in Third Grade and Fourth Grade Children from Lower SES Backgrounds," Dissertation Abstracts International. 35(6) : 3510 - 3511 - A ; December, 1974.
- Decosta, S.B. "A Study of Developing Moral Opinions in Young Children," Dissertation Abstracts International. 40(12) : 6141 - A ; June, 1980.
- Dotzbach, J.R. "Moral Judgment and Perceived Locus of Control : a Cross - Sectional Development Study of Adults, age 25 - 74," Unpublished Doctoral Dissertation. University of Oregon, 1975.
- Edward, De Vos. "Socioeconomic Influences on Moral Reasoning a Structural Developmental Perspective," Dissertation Abstracts International. 44(11) : 3551 - B ; 1984.
- Flavell, J.H. The Developmental Psychology to Jean Piaget. New York : D. Van Nostrand Company, Inc., 1963.
- Freud, Sigmund. An Outline of Psychoanalysis. New York : W.W. Norton Co., 1949.
- Goldman, Susan R. and others. Developmental and Individual Differences in Verbal Analogical Reasoning," Child Development. 53 : 550 - 559 ; 1982.
- Good, Cater V. Dictionary of Education. New York : McGraw Hill Book Co., 1945.

- Hilton, James Michael. "The Relationship Between The Level of Moral Judgment of High School Students and Their Levels of Interpersonal Trust, Socioeconomic Status and Intelligence," Dissertation Abstracts International. 39(6) : 3375 - A ; December, 1978.
- Hoar, J.B. "An Investigation of Cognitive Moral Development and Possible Correlates with A Population of Seniors in Five Selected Secondary Military Schools in The United States," Dissertation Abstracts International. 42(9) : 3913 - A ; March, 1982.
- Holestein, C.B. "Irrevariable Stepwise Sequence in the Development of Moral Judgment : A Longitudinal Study of Males and Females," Child Development. 47 : 51 - 61 ; 1976.
- Ken, Owen and Lynn Richard. "Sex Differences in Primary Cognitive Abilities Among Blacks, Indians and Whites in South Affrica," Psychological Abstracts. 81(3) : 9007 - A ; March, 1994.
- Kohlberg, L. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in Moral Development and Behavior. ed.by Thomas Lickona, New York : Holt Rinehart and Winston, 1976.
- Lechiara, Francis J. Father. "An Investigation of the Moral - Generating Power of Catholic Schools in the Archdiocese of Miami, Florida," Dissertation Abstracts International. 31(9) : 4878 - A ; March, 1971.
- Leshner, R.E. "A Study of Logical Thinking in Grades Four Through Seven," Dissertation Abstracts International. 32(5) : 2487 - A ; November, 1971.

- Lewis, Christine Lynne. "The Relationship of Moral Development and Cognitive Development within Gifted Students Examined in the Light of the Variables of Sex, Socioeconomic Status," Dissertation Abstracts International. 42(12) : 5088 - A ; June, 1982.
- Lickona, T. Moral Development and Behavior. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Matulis, K.S. "A Survey Understanding of Selected Concepts of Logic by 8 - 18 Years Old Students," Dissertation Abstracts International. 31(3) : 1079 - A ; September, 1970.
- Moskowitz, Merle J. General Psychology. Boston, Houghton Mifflin Company, 1969.
- O' Brien, T.C. and B.J. Shapiro. "The Development of Logical Thinking in Children," American Education Research Journal. 5(4) : 531 - 543 ; November, 1968.
- Piaget, J. The Moral Judgment of the Child. Illinois : The Free Press, 1960.
- Pushkar, G.D. and others. "Structural Equation Model of Intellectual Change and Continuity and Predictors of Intelligence in older man," Psychological Abstracts. 82(12) : 4339 - A ; December, 1995.
- Raven, J.C. Advanced Progressive Matrices Set I and Set II. London : H.K. Lewis, 1962.
- Reimers, Vellegas E. "Judgment of Responsibility : Their Relationship with Self and Moral Reasoning in Venezuelan Adolescents," Dissertation Abstracts International. 49(9) : 2597 - A ; March, 1989.

- Rest, James R. Manual for the Defining Issues Test. Unpublished Manuscript, Available from Author : University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota, 1974.
- Rest, J.R. "The Cognitive - Developmental Approach to Morality : The Stage of the Art," Counseling and Values. 18 : 64 - 78 ; 1974.
- Rest, J.R. and others. "Judging the Important Issues in Moral Dilemmas : An Objective Measurement of Development," Developmental Psychology. 10 : 441 - 501 ; 1974.
- Rest, J.R. "Longitudinal Study of the Defining Issues Test : A Strategy for Analyzing Development Change," Developmental Psychology. 11 : 738 - 748 ; 1975.
- Rest, J.R., M.L. Davison and S. Robbins. "Age Trends in Judging Moral Issue : A Review of Cross - Sectional, Longitudinal and Sequential Studies of the Defining Issues Test," Child Development. 49 : 263 - 279 ; 1978.
- Salthouse, Timothy A. and W. Alan Kersten. "Decomposing Adult Age Differences in Symbol Arithmetic," Psychological Abstracts. 81(3) : 9012 - A ; March, 1994.
- Shapira, A. "Developmental Differences in Competitive Behavior of Kibbutz and City Children in Israel," Journal of Social Psychology. 16 - 26 ; 1976.
- Siefring, J. "Intelligence Sex and Behavioral Correlates of Moral Reasoning of Public Junior High School Student," Dissertation Abstracts International. 42(4) : 1560 - 1561 - A ; October, 1981.

- Snarey, John R. "Cross - Cultural Universality of Social Moral Development : A Critical Review of Kohlbergian Research," Psychological Bulletin. 2 : 202 - 232 ; 1985.
- Thua, Nguyen, P. "Moral Development : Institutional and Cultural Perspectives," Dissertation Abstracts International. 36(1) : 197 - A ; July, 1975.
- Tomlinson, Keasey G. and C.B. Keasey. "The Mediating Role of Cognitive Development in Moral Judgment," Child Development. 45 : 291 - 298 ; 1974.
- Urbach, N.M. "Some Situational Effects on Moral Judgment Measures by a Multiple Choice Test," Dissertation Abstracts International. 37(6) : 3530 - A ; December, 1977.
- Vernon, Phillip E. Intelligence and Cultural Environment. London : Menthuem and Co., 1973.
- Warshaw, R. "Moral Reasoning of Children in Fourth and Sixth Grades in Two Different Educational Environments," Dissertation Abstracts International. 39(3) : 1450 - 1451 - A ; September, 1978.
- Wechsler, David. The Measurement and Appraisal of Adult Intelligence Scale. 4th ed. Baltimore, The Williams and Willins Co., 1958.
- Werner, S.S. "Affect and Moral Judgment in Older Children," Dissertation Abstracts International. 40(11) : 5721 - A ; May, 1980.
- Whiteman, P.H. and K. Kosier. "Development of Children's Moralistic Judgment : Age, Sex, IQ. and Certain Personal Experimental Variables," Child Development. 35 : 843 - 850 ; 1964.
- Yamane, Taro. Statistics : An Introductory Analysis. 2nd ed. New York : Harper and Row, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดทั่วไป
แบบสอบถามการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ที่ ทม 1007/ 5127

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ ธันวาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววรวิทย์ พิงวิวัฒน์กุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรไทย

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์

ประธาน

ผศ.มยุรี กุลแพทย์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนธันวาคม 2539-กุมภาพันธ์ 2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ กม 1007/0301

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 มกราคม 2540

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน เลขาธิการรัฐสภา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาววีย์ พิงวิวัฒน์กุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความสามารถสติปัญญาและความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรไทย

ทั้งนี้อยู่ใความควบคุมของ

รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร์

ประธาน

ผศ.มยุรี กุลแพทย์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตอบแบบสอบถาม ในระหว่าง
เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริภา พลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

เรียน ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่าน

ข้าพเจ้า นางสาวรวิย์ พิงวิวัฒน์นิกุล เป็นนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถในการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย ในการศึกษา ข้าพเจ้าขอความอนุเคราะห์จากท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้รับ ความอนุเคราะห์จากท่าน จะไม่กระทบถึงท่านแต่อย่างใด ข้อมูลจะถือเป็นความลับ การวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยจะกระทำโดยภาพรวม มิใช่รายบุคคล และจะนำไปใช้ประโยชน์ ในทางการศึกษาเท่านั้น การทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าในครั้งนี้จะสำเร็จลงมิได้ หากไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบกวนเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ และข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางสาวรวิย์ พิงวิวัฒน์นิกุล)

แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำชี้แจง โปรดกรณตอบทุกข้อด้วยการเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ท่านต้องการระบุ
เป็นคำตอบ เติมตัวเลขหรือข้อความลงในช่องว่าง ทั้งนี้แล้วแต่กรณี

- 1. เพศ

[] ชาย[] หญิง
- 2. อายุของท่าน..... ปี
- 3. ท่านเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พรรค
- 4. ระดับการศึกษาสูงสุด

- [] มัธยมศึกษาตอนต้น
 - [] มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - [] อาชีวศึกษา
 - [] อนุปริญญา
 - [] ปริญญาตรี
 - [] ปริญญาโท
 - [] ปริญญาเอก
- 5. อาชีพของท่านก่อนที่จะได้รับการเลือกตั้ง

- [] รับราชการ
 - [] ค้าขายหรือนักธุรกิจ
 - [] นักการเมือง
 - [] พนักงานหรือลูกจ้าง
 - [] นักกฎหมายหรือทนายความ
 - [] เกษตรกร
 - [] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- ☐ ได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งแรก
- ☐ ได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งที่ 2
- ☐ ได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งที่ 3 หรือมากกว่า

แบบสอบถามการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มุ่งวัดเพื่อทำความเข้าใจวิธีการคิดของบุคคลเกี่ยวกับปัญหาสังคม แต่ละบุคคลจะมีความคิดต่างกันในเรื่อง "ความถูกต้อง" และ "ความไม่ถูกต้อง" ของปัญหาต่าง ๆ คำตอบทุกข้อไม่มีข้อใดผิดหรือถูก แต่เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหานั้น ๆ ฉะนั้น โปรดตอบปัญหาตามที่ท่านคิดว่าเหมาะสมและดีที่สุด โดยใช้วิธีประเมินค่า และจัดอันดับความสำคัญ คำตอบของท่านจะถือว่าเป็นความลับ ก่อนที่จะทำแบบสอบถามกรุณาอ่านและทำความเข้าใจคำชี้แจงให้ละเอียด

แบบสอบถามประกอบด้วยปัญหา 6 เรื่อง แต่ละเรื่องมีคำตอบ 2 ตอน คือ ตอน ก. ให้ประเมินค่าความสำคัญ และตอน ข. ให้จัดอันดับความสำคัญ

ตอน ก. มีคำถาม 12 ข้อย่อย หลังจากอ่านปัญหาแล้วจึงเริ่มตัดสินใจให้ค่าความสำคัญ ทั้ง 12 ข้อ โดยพิจารณาทำเครื่องหมายในช่องต่าง ๆ ดังนี้

สำคัญที่สุด

สำคัญมาก

สำคัญพอควร

สำคัญน้อย

ไม่สำคัญ

การประเมินค่าความสำคัญแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

สำคัญที่สุด หมายความว่า มีความสำคัญที่สุดต่อการตัดสินใจ

สำคัญมาก หมายความว่า มีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจ

สำคัญพอควร หมายความว่า มีความสำคัญพอควรต่อการตัดสินใจ

สำคัญน้อย หมายความว่า มีความสำคัญน้อยต่อการตัดสินใจ

ไม่สำคัญ หมายความว่า ไม่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ

ตอน ข. จัดอันดับความสำคัญโดยพิจารณาทั้ง 12 ข้อ ในตอน ก. อีกครั้ง แล้วเลือกอันดับข้อที่สำคัญที่สุด 4 ข้อ โดยใส่หมายเลขหน้าข้อ โปรดสังเกตว่าข้อที่สำคัญที่สุดต้องมาจากข้อที่ทำเครื่องหมายไว้ทางซ้ายมือ แล้วเลือกข้อที่สำคัญรองลงมดังนี้

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4

หลังจากอ่านคำชี้แจงแล้วให้ทำความเข้าใจกับตัวอย่างต่อไป โดยเฉพาะช่องหมายเหตุ
ของตอน ก. และอธิบายตอน ข.

ตัวอย่าง

การตัดสินใจของคณบดี

คณบดีคิดจะซื้อรถ เขาแต่งงานและมีลูกเล็ก ๆ 2 คน แต่เนื่องจากเขามีรายได้ปานกลาง จึงสามารถซื้อรถไว้ใช้ในครอบครัวได้เพียงคันเดียว ซึ่งจะต้องใช้ขับไปทำงาน ทาธุระอื่น ๆ และ ขับไปเที่ยวในวันหยุดพักผ่อนด้วย คณบดีรู้ว่าการตัดสินใจจะซื้อรถอะไรนั้น ต้องคำนึงถึงปัญหาต่าง ๆ หลายประการ

ถ้าท่านเป็นคณบดี ท่านจะพิจารณาให้ความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ว่าค่าความใด มีความสำคัญ มากหรือน้อยเพียงไรต่อการตัดสินใจของท่าน ดังตัวอย่างที่ให้

ตัวอย่างคำถาม

คำสั่งตอน ก.

ที่ว่างทางซ้ายมือจะเป็นที่ ๆ ให้ประเมินค่าความสำคัญหลังจากพิจารณาแต่ละข้อคำถาม แล้วว่ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจของท่านมากน้อยเพียงไร

สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญพอควร	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญ	
					1. อยู่ขายรถอยู่ใกล้บ้านคนวัยหรือไม่ (ตัวอย่างข้อนี้จัดช่อง "ไม่สำคัญ" แสดงว่าคำถามข้อนี้ไม่สำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ตอบ)
					2. การซื้อรถใช้แล้วจะประหยัดกว่าซื้อรถใหม่หรือไม่ เมื่อใช้ไปนาน ๆ (การขีดในช่องแรก แสดงว่าคำถามข้อนี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจมากที่สุด)
					3. สีรถควรเป็นสีเขียว ซึ่งเป็นสีที่คนวัยชอบหรือไม่ (การขีดช่อง "สำคัญพอควร" แสดงว่าคำถามข้อนี้มีความสำคัญพอควรต่อการตัดสินใจ)
					4. มีความจุไม่ต่ำกว่า 200 ลูกบาศก์นิ้วหรือไม่ (ถ้าผู้ตอบไม่เข้าใจความหมายคำว่า "ความจุลูกบาศก์นิ้ว" ขีด / ในช่องไม่สำคัญ)
					5. ควรเป็นรถที่มีเนื้อที่กว้างจะดีกว่ารถขนาดย่อมหรือไม่ (การขีดในช่องแรกแสดงว่าคำถามข้อนี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจมากที่สุด เช่นเดียวกับข้อ 2)
					6. หนักรถควรมีลักษณะเป็นพิเศษ (ถ้ามีค่าที่ผู้ตอบรู้สึกว่าจะไม่มีความหมายให้ขีด / ในช่องไม่สำคัญดังตัวอย่างข้อนี้)

คำสั่งตอน ข.

นำข้อความจากตอน ก. มาจัดอันดับความสำคัญ 4 อันดับโดยใส่หมายเลขหน้าข้อ
โปรดสังเกตว่าข้อที่สำคัญที่สุดจะต้องมาจากข้อที่ทำเครื่องหมายไว้ทางซ้ายมือ ซึ่งตรงกับข้อ 2 และ
ข้อ 5 ในการตัดสินใจว่าข้อใดสำคัญที่สุดควรจะอ่านข้อ 2 และข้อ 5 ใหม่อีกครั้ง แล้วจึงเลือก
ข้อที่สำคัญที่สุด อีกข้อก็มีความสำคัญรองลงมาเป็นอันดับที่ 2 เป็นต้น ทำแบบเดียวกันนี้ จนครบอันดับ
ความสำคัญ

- สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 5
- สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 2
- สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 3
- สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 1

เมื่อทำความเข้าใจกับตัวอย่างแล้วเริ่มทำแบบสอบถามได้ ทั้งนี้กรุณาพิจารณาแบบสอบถาม
ทุกข้ออย่างระมัดระวัง แล้วตอบทีละข้อให้ครบทุกข้อ เพราะจะช่วยให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ และ
ใช้เป็นประโยชน์ได้

ขอขอบคุณ ในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

1. เรื่อง นายหาญกับยา

ณ จังหวัดเชียงราย หญิงคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง หมอแนะนำว่ามียาชนิดหนึ่ง ซึ่งค้นพบโดยเภสัชกรจังหวัดเดียวกัน จะช่วยชีวิตเธอไว้ได้ แต่การทานนี้ต้องลงทุนแพงมาก และเภสัชกรคนนั้นก็ยังคงคิดเอากำไรเป็น 10 เท่าตัว คือ ลงทุนสี่พัน (4,000) บาท แต่ขายถึงสี่หมื่น (40,000) บาท นายหาญผู้เป็นสามีของผู้ป่วยพยายามขอยืมเงินจากคนรู้จักได้มาเพียงสองหมื่น (20,000) บาท ซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของราคายาที่จะต้องซื้อ จึงไปต่อรองกับเภสัชกรให้ลดราคา หรือขอผลิตไปจ่ายจนครบภายหลัง โดยขอร้องให้เห็นแก่ภรรยาที่กำลังจะตาย แต่เภสัชกรไม่ยอม เขาบอกว่า "ไม่ได้หรอก ผมค้นพบยานี้และกำลังจะร่ำรวยโดยการขายยานี้" นายหาญสิ้นความหวัง จึงคิดจะหาทางขโมยยาจากร้านเภสัชกร เพื่อช่วยชีวิตภรรยา

ท่านเห็นว่านายหาญ ควรขโมยยาหรือไม่

(เลือกคำตอบเพียงข้อเดียว)

- ควรขโมยยา
- ตัดสินใจไม่ได้
- ไม่ควรขโมยยา

นายหาญกับยา

ตอน ก. คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้สำคัญมากน้อยเพียงไร ในการตัดสินใจของท่านต่อปัญหาข้างต้น
ให้กาเครื่องหมาย / ลงในช่องทางซ้ายมือของแต่ละคำถามที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากน้อยเพียงไร

โปรดอย่าลืมว่า คำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ เป็นเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจ
เท่านั้น ไม่ต้องการคำตอบจากข้อที่เป็นคำถาม

สำคัญที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญพอควร	สำคัญน้อย	ไม่สำคัญ

1. บุคคลควรปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดในทุกกรณีหรือไม่
2. การยอมลักขโมยยาของสามีเพราะความรักและห่วงใยในชีวิตของภรรยา เป็นการบังคับหรือไม่
3. ในกรณีนี้ นายหาญสมควรที่จะยอมเสี่ยงต่อการถูกยิงหรือยอมติดคุก ในฐานะที่เป็นขโมยหรือไม่
4. นายหาญเป็นคนที่เลือกนักสู้ หรือเป็นเพียงคนที่พยายามคิดสู้
5. การขโมยยาของนายหาญนั้น เป็นการทำเพื่อตัวเองหรือเพื่อภรรยา
6. ลิขสิทธิ์ในตัวของเภสัชกรควรได้รับการเคารพหรือไม่
7. การมีชีวิตย่อมมีค่ามากกว่าการสิ้นสุดลงด้วยการตาย ทั้งในทางสังคม และส่วนบุคคลหรือไม่
8. ค่านิยมอะไรที่ควรจะเป็นรากฐานของการปกครอง เพื่อให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติต่อกัน
9. เภสัชกรอยู่ภายใต้กฎหมาย ซึ่งคุ้มครองปกป้องคนรวยหรือไม่
10. กรณีนี้กฎหมายได้เข้าไปจัดวางสิทธิพื้นฐานของสมาชิกในสังคมหรือไม่
11. ความโลภและโหดร้ายของเภสัชกรควรแก่การถูกปล้นหรือไม่
12. การขโมยยาในเรื่องนี้ ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวมหรือไม่

ตอน ข. จากคำถาม ตอน ก. ให้เลือกข้อที่สำคัญที่สุดมา 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ข้อ.....

2. เรื่อง นักศึกษา (เข้ายัดอานาจ) ประท้วง

ที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง นักศึกษากลุ่มหนึ่งเรียกตัวเองว่า กลุ่มประชาธิปไตยเพื่อสังคม มีความเชื่อมั่นว่ามหาวิทยาลัยไม่ควรมีโปรแกรมเกี่ยวกับการทหาร พวกเขาไม่เห็นด้วยกับสงครามในเวียดนาม ตลอดจนโปรแกรมการฝึกฝนคนเพื่อส่งไปรบในเวียดนาม พวกเขาได้ยื่นข้อเสนอให้ทางมหาวิทยาลัยยุติการจัดโปรแกรมการฝึกทหาร เป็นวิชาบังคับ แต่ให้วิชาทหารเป็นวิชาเลือกที่ไม่มีหน่วยกิตคิดให้ตอนจบการศึกษา

คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยเห็นด้วยกับนักศึกษา โดยลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกเลิกโครงการ แต่อธิการบดียืนยันว่าเขาต้องการที่จะจัดโปรแกรมนี้เป็นวิชาบังคับ นักศึกษากลุ่มนี้รู้สึกราว่อธิการบดีไม่สนใจต่อการออกเสียงของคณาจารย์ หรือข้อเสนอของพวกเขาเลย

ดังนั้น ในตอนปลายเดือนเมษายน นักศึกษากลุ่มนี้จำนวน 200 คน ได้บุกรุกเข้าไปยึดตึกอำนวยการ (สำนักงานอธิการบดี) และไล่ให้ทุกคนออกไป เขากล่าวว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการบังคับให้ทางมหาวิทยาลัยล้มเลิกวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกทหาร

ท่านเห็นว่าควรหรือไม่ที่นักศึกษาจะเข้ายึดตึกอำนวยการ (สำนักงานอธิการบดี)

(เลือกคำตอบเพียงข้อเดียว)

- ใช่ เขาควรทำเช่นนั้น
- ยังตัดสินใจไม่ได้
- ไม่ เขาไม่ควรทำเช่นนั้น

ตอน ข. จากคำถาม ตอน ก. ให้เลือกข้อที่สำคัญที่สุดมา 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ข้อ.....

3. เรื่อง นักโทษหนีคุก

ชายคนหนึ่งถูกพิพากษาให้จำคุกเป็นเวลา 10 ปี หลังจากเวลาผ่านไป 1 ปี เขาได้หลบหนีไปจากคุก โดยย้ายไปตั้งหลักฐานอยู่ในจังหวัดชายแดนเล็ก ๆ จังหวัดหนึ่ง และเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น ทิม เขาทำงานอย่างหนักเป็นเวลาถึง 8 ปีเต็ม จนกระทั่งเขาเก็บเงินได้เพียงพอที่จะดำเนินกิจการธุรกิจของเขาเอง เขามีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า คนงานก็ได้รับค่าจ้างสูงมาก นอกจากนี้เขายังบริจาคกำไรส่วนตัวของเขาให้กับการกุศล อยู่มาวันหนึ่ง นางจันทร์เพื่อนบ้านเก่าจำได้ว่าเขาหนีออกจากคุกเมื่อ 8 ปีที่แล้ว และตำรวจกำลังต้องการตัวเขา

ท่านเห็นว่าควรหรือไม่ที่นางจันทร์จะรายงานเรื่องของนายทิมให้ตำรวจทราบ และจับตัวนายทิมส่งเข้าคุก

(เลือกคำตอบเพียงข้อเดียว)

- ใช่ เขาควรทำเช่นนั้น
- ยังตัดสินใจไม่ได้
- ไม่ เขาไม่ควรทำเช่นนั้น

ตอน ข. จากคำถาม ตอน ก. ให้เลือกข้อที่สำคัญที่สุดมา 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ข้อ.....

4. เรื่อง ทางเลือกของหมอ

สุภาพสตรีคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง ซึ่งไม่สามารถรักษาให้หายได้และเธอจะมีชีวิตอยู่อีก 6 เดือนเท่านั้น เธอเจ็บปวดทรมานมาก ก่อนเปลี่ยนไปหมด ได้รับการบรรเทาอาการปวดด้วยยาาระงับปวดประเภทมอร์ฟิน ซึ่งยาประเภทนี้จะเป็นอันตรายต่อชีวิตผู้ป่วยด้วย หากต้องมีการให้ยาไปเรื่อย ๆ เธอมีอาการแพ้และแสดงอาการอักเสบเสียสติ เนื่องมาจากความเจ็บปวด เมื่อยามที่เธอบรรเทาอาการเจ็บปวดลง เธอได้ขอร้องหมอให้เพิ่มปริมาณของมอร์ฟินขึ้นอีก เพื่อจะได้ตายไปจากความทรมาน เธอกล่าวว่า เธอไม่สามารถทนทานต่อความเจ็บปวดนั้นได้และถึงอย่างไรในเวลาอีก 2 - 3 เดือนข้างหน้า เธอก็ต้องตายด้วยโรคมะเร็งอยู่แล้ว

ท่านเห็นว่าหมอควรจะทำอย่างไร

(เลือกคำตอบเพียงข้อเดียว)

- ใช่ เขาควรทำเช่นนั้น
- ยังตัดสินใจไม่ได้
- ไม่ เขาไม่ควรทำเช่นนั้น

ตอน ข. จากคำถาม ตอน ก. ให้เลือกข้อที่สำคัญที่สุดมา 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ข้อ.....

5. เรื่องของदारง

นายदारงเป็นเจ้าของและผู้จัดการปั๊มน้ำมันแห่งหนึ่ง มีความต้องการที่จะจ้างนายช่าง
ชำนาญงานสักคนหนึ่ง เพื่อมาช่วยงานเขา แต่นายช่างดี ๆ ก็หาได้ยากยิ่ง บุคคลเพียงคนเดียวที่เขาพบ
คือ นายซัง แต่นายซังเป็นคนจีน ตัวนายदारงเองนั้นไม่ได้รังเกียจคนจีนเลย แต่เขาเกรงว่า ถ้าจ้าง
นายซังแล้ว ลูกค้าส่วนใหญ่ที่ไม่ชอบคนจีนจะย้ายไปใช้บริการที่อื่น ถ้าเขารับนายซังเข้าทำงานใน
ปั๊มน้ำมันของเขา

เมื่อนายซังถามนายदारงว่า จะรับเขาเข้าทำงานหรือไม่ นายदारงตอบว่า เขาได้จ้าง
คนอื่นเรียบร้อยแล้ว แม้ว่าความจริงเขาจะไม่ได้จ้างใครเลย เพราะว่าไม่สามารถหานายช่าง
ที่มีฝีมือดีเหมือนนายซังได้

ท่านเห็นว่านายदारงควรจะทำอย่างไร

(เลือกคำตอบเพียงข้อเดียว)

- ควรจ้างนายซัง
- ยังตัดสินใจไม่ได้
- ไม่ควรจ้างนายซัง

ตอน ข. จากคำถาม ตอน ก. ให้เลือกข้อที่สำคัญที่สุดมา 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ข้อ.....

6. เรื่อง หนังสือพิมพ์

พงษ์เป็นนักเรียนชั้น ม.6 ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง เขาต้องการทำหนังสือพิมพ์สำหรับนักเรียน เพื่อจะได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ เขาต้องการเสนอเรื่องที่เขาไม่เห็นด้วย เช่น เรื่องสงครามเวียดนาม กฎของโรงเรียนบางข้อ เช่น การห้ามไม่ให้นักเรียนไว้ผมยาว

เมื่อพงษ์เริ่มทำงานหนังสือพิมพ์ เขาได้ขออนุญาตต่ออาจารย์ใหญ่ในการออกหนังสือพิมพ์ และได้รับอนุญาตให้พิมพ์ได้ แต่มีข้อแม้ว่า เรื่องที่ลงพิมพ์ทุกเรื่องต้องส่งให้อาจารย์ใหญ่ตรวจสอบก่อน ซึ่งพงษ์ก็ตกลง และได้ส่งเรื่องให้อาจารย์ใหญ่ตรวจสอบหลายเรื่อง หลังจากอาจารย์ใหญ่ได้ตรวจเรื่องต่าง ๆ ก็อนุญาตให้พิมพ์ได้ทุกเรื่อง พงษ์ก็พิมพ์หนังสือออกมา 2 ฉบับ ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ต่อมา

อาจารย์ใหญ่ไม่คิดว่าหนังสือพิมพ์ของพงษ์ จะได้รับความนิยมมาก แต่ปรากฏว่านักเรียนตื่นตื่นกันมาก และมีการเคลื่อนไหวต่อต้านกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เรื่อง ทรงผม และกฎข้ออื่น ๆ ซึ่งทำให้ผู้ปกครองหลายคนไม่พอใจ และไม่เห็นด้วยกับความคิดของพงษ์ ต่างโทรศัพท์มายังอาจารย์ใหญ่ เพื่อจะบอกว่าหนังสือพิมพ์นั้นแสดงความไม่รักชาติ ไม่ควรที่จะทำการพิมพ์ต่อไป ดังนั้น อาจารย์ใหญ่จึงสั่งห้ามพิมพ์หนังสือพิมพ์อีกต่อไป โดยให้เหตุผลว่าเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

ท่านเห็นว่าควรหรือไม่ที่อาจารย์ใหญ่จะสั่งห้ามพิมพ์หนังสือพิมพ์

(เลือกคำตอบเพียงข้อเดียว)

-สมควรที่จะสั่งห้าม
-ยังตัดสินใจไม่ได้
-ไม่สมควรที่จะห้าม

ตอน ข. จากคำถาม ตอน ก. ให้เลือกข้อที่สำคัญที่สุดมา 4 ข้อ

สำคัญมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ข้อ.....

สำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ข้อ.....

ภาคผนวก ข

ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลบางประการ-

ตาราง 20 แสดงร้อยละของประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประสบการณ์ในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	N	ร้อยละ
ครั้งที่ 1	17	25.76
ครั้งที่ 2	10	15.15
ครั้งที่ 3 หรือมากกว่า	39	59.09
รวม	66	100.00

ตาราง 21 แสดงความถี่ ร้อยละ และตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ของคะแนนความสามารถทางสติปัญญาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คะแนนความสามารถทางสติปัญญา	ความถี่	ร้อยละ	ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์
6	2	3.0	3.0
7	1	1.5	4.5
8	3	4.5	9.1
9	4	6.1	15.2
10	6	9.1	24.2
11	3	4.5	28.8
12	8	12.1	40.9
13	2	3.0	43.9
14	4	6.1	50.0
15	5	7.6	57.6
16	4	6.1	63.6
17	1	1.5	65.2
18	2	3.0	68.2
19	1	1.5	69.7
21	2	3.0	72.7
22	2	3.0	75.8
23	4	6.1	81.8
24	4	6.1	87.9
25	2	3.0	90.9
26	1	1.5	92.4
28	2	3.0	95.5
29	2	3.0	98.5
30	1	1.5	100.0

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววรวิทย์ พิงวิวัฒน์กุล
 เกิดวันที่ 15 เดือน เมษายน พุทธศักราช 2505
 สถานที่เกิด จังหวัดกรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 1422/2 ซอยโรงเรียนตรุมพิทยา ถนนประชาสงเคราะห์
 แขวงดินแดง เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
 ตำแหน่งการทำงาน พยาบาลประจำการ ระดับ 6
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน ห้องเด็ก งานการพยาบาลสูติศาสตร์ - นรีเวชวิทยา
 โรงพยาบาลศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
 พ.ศ. 2528 วท.บ. (พยาบาลและผดุงครรภ์) จากมหาวิทยาลัยมหิดล
 พ.ศ. 2540 กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร